

M. kir.
Hadtörténelmi
IV.
Budapest. 1929.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Szeptember elején.

Azt mondja a százesztendő kalendárium, hogy szeptember havát régente mérleghavának nevezték. A modern naptár csináló az évnek ezt a legszebb hónapját alighanem iskolahavának keresztelné.

A gyorsan tovatűnő nyárral együtt elröppentek a vakáció gondtalan napjai is. Szeptember újra kinyitja az iskolák kapuit s az őszbekészülő, párás reggeleket újra zajos étellel tölti tele az iskolába igyekvő »felsőbb osztályba fellépett« csintalan nebulók és vidám diákok tarka serege. Szeptember a szellem tavasza, a tudás magvető munkájának márciusa s a nyári pihenés után az Elet reális követeléseinek kiméletlen behajtója.

Ugy hozta magával a véletlen, hogy az idei szeptember a csendőrség számára is az iskolák hava lett. Szeptemberben nyílnak meg az őrsparancsnokképző iskola, a nyomozó osztály nyilvántartóinak, bűnügyi fényképészeinek, daktiloszkópusainak tanfolyamai, kezdetüket veszik a próbacsendőri és valószínűleg a járőrvezetői tanfolyamok is: egyszóval: megindul a szellem munkája széles vonalon.

Örülünk neki, hogyne örülnénk ennek a fokozott tanulási lehetőségnek, mert minden nap, amit a csendőr tanulásra fordít, kézzelfogható, értékelhető és értékesíthető nyereséget jelent a testület és közvetve az ország számára. Az őrsparancsnok például egyáltalán nem jelentéktelen tényezője az állami élet mechanizmusának s ezért nemcsak a csendőrség, hanem az állam szempontjából sem mindegy, hogy az igazi, intelligens szakember biztosságával végzi-e dolgát, vagy pedig — mert így is lehet — a felületes tudású ember értelmetlen gépiességével? Nem mindegy, hogy a jogrend közvetlen és személyes védelmére hivatott járőrvezető tudása csak szájhagyományon alapszik-e, vagy pedig modern kiképzésen s nem közömbös például az sem, hogy a nyomozó osztály — tagjainak képzettsége folytán — valóban azzá válik-e, aminek lennie kell, vagy pedig szellemiekben önmaga mögött marad s nem tudja, hogy mihez fogjon a modern mivoltával.

A tudást azonban nem termi vadon a természet s az önképzés is csak segítőtársa, nem pedig pótolója lehet a tanítónak és az iskolának. Már pedig mi — valljuk meg őszintén — tulságosan nagy súlyt vagyunk kénytelenek az önképzésre fektetni, mert a csendőrök tervszerű és tökéletes iskolázására nincsen meg az anyagi lehetőségünk. Pedig hát sem az úgynevezett természetes ész, sem pedig az önképzés bármilyen fokozott presszionálása, nem fogják a testületet soha a tudás-

nak a legtökéletesebb színvonalára emelni, mert minden komoly tudás alapját az iskolának kell megadnia. A szakképzés kérdésének önképzés útján való megoldása a kincstár szempontjából lényegesen olcsóbb ugyan, mint akár egy tanfolyam is, de nem szorul bizonyításra, hogy a legolcsóbb megoldások rendszerint nem szoktak egyúttal a legtökéletesebbek közé is tartozni.

Az államkincstár helyzete nem rózsás s nemcsak a pénzügyminiszternek, hanem az állam minden polgárának természetes kötelessége a takarékoság. Minden téren, tehát — ha már magunkról beszélünk — a csendőrség kiképzésének a terén is. Vannak azonban olyan minimális szükségletek, amelyeknek ki nem elégítése látszólag a kincstár zsebében hagy ugyan bizonyos számú pengőket, a valóságban azonban ezek a megmaradt pengők éppen e takarékoság folyománya-képpen észrevétlenül, de feltétlenül megsokasodva vesznek el ott, ahol nem is gondolunk rá. Eltekintve attól, hogy az állam vagyona nemcsak pengőkben fekszik, hanem többek között azokban az intézményekben is, amelyek az állami élet fejlettségének és biztonságának fokát szabályozzák: csak egyetlen ilyen intézmény színvonalának helytelen takarékoságból folyó dekadenciája is az államnak és minden egyes állampolgárnak, aki azt az intézményt igénybeveszi, nemcsak elméleti, hanem valóságos, reális vesztesége lenne.

Ezért örülünk az iskolák havának és külön-külön minden egyes iskolának, amely hosszú, kényszerű tétlenség után most szeptemberben újra megnyitja kapuit. A legjobban pedig akkor örülnénk, ha ezután nemcsak szeptember, hanem minden hónap az iskolák hava lenne a számunkra. Nem azért, mintha tulságosan rajonganánk az iskolás elméletekért, hanem, mert meg vagyunk győződve róla, hogy az elméleti tudás nélkül való gyakorlat éppen olyan keveset ér, mint a fordítottja. Nem ideálunk a szobatudós csendőr, de a pandúr sem, aki talán kézrekeríti a zsványt, a nevét azonban nem tudja leírni.

Az ország mértékadó tényezőinek a csendőrség iránt tanusított jóindulata közismert. Ha az idei szeptember annak a jele, hogy ez a jóindulat a csendőrség elemi szükségleteinek kielégítésében gyakorlatilag is megnyilvánul, akkor mi is abba a helyzetbe kerülünk, hogy mindig többet és többet fogunk tudni érte nyújtani. Igyekezeten, szorgalomban, tanulni- és fejlődni-akarásban nincsen hiány nálunk, de anyagiakat szorgalommal, akarattal és a legkiemelkedőbb emberi erényekkel is csak egy bizonyos határig lehet pótolni. A csendőrség fejlődését sulyosan érinti, hogy amikor rohanva kellene a tökéletesedés útján haladnunk, éppen akkor vagyunk a legszegényebbek. Megoldást azonban mindenestre találni kell, ezt kívánja az ország polgárainak élet- és vagyónbiztonsága, amely mégis csak mindennél fontosabb. A sok, amit nyújtunk, megéri a keveset, amit kéünk hozzá.

A feljelentések szerkesztése.

Irta: **BESSER BÉLA** százados.

A csendőr a nyomozás eredményéről jelentést, illetőleg feljelentést (tényvázlatot) szerkeszt és azt őrsparancsnoksága útján az illetékes bírósághoz (hatósághoz) beküldi.

E feladat teljesítésében a csendőrré kétféle tevékenység hárul. Először önállóan ki kell puhatolnia azt a cselekményt, amelyről még a királyi ügyészség-vagy bíróságnak nincs tudomása és kideríteni mindazt, ami az eset tisztázásához szükséges és amit kideríteni lehet; másodsor, hogy mindig szem előtt kell tartania a bűnvádi eljárás későbbi folyamát s a bíróságnak mindazt be kell jelentenie, ami az ügyben lényeges és szükséges.

A csendőr legyen tudatában annak, hogy ő milyen fontos munkát végez, amikor a királyi ügyészségnek vagy bíróságnak jelentést tesz. Mert a csendőr az ügyészség számára dolgozik, az ügyészség a bíróság számára, a bíróság pedig »A Magyar Állam Nevében« hozza az ítéletet. A csendőrnek mindig gondolnia kell tehát arra, hogy a meghozandó ítéletben neki is része van s ezért minden lépésnél, minden feljegyzésnél s minden feljelentés megszerkesztésénél gondolnia kell arra is, hogy ez vagy az a dolog szükséges-e ahhoz, hogy a gyanúsítottat annak idején elítéljék.

Ezért fontos rövidesen tudni, hogy miként kell a csendőrnek a feljelentést megszerkesztenie s mi mindent kell abba belefoglalnia avégből, hogy az ügyészség eredményesen folytathassa a bíróság előtt azt a munkát, amelyet az ő munkatársa, a csendőr kint a tett színhelyén bevezetett nyomozás alkalmával megkezdett.

A bűnügyi nyomozás célja azoknak az adatoknak

kipuhatolása és megállapítása, amelyek valamely büntetendő cselekmény esetében a vád emelése vagy nem emelése kérdésében a vádló tájékozására szükségesek. A feljelentés célja pedig ezeknek a kipuhatolt és megállapított adatoknak az illetékes bíróságnak (hatóságnak) tudomására hozása, hogy valamely büntetendő cselekmény esetében ki, mit, hol, kivel, miért, hogyan és mikor követett el; ezért kit és milyen mértékben terhel a büntetőjogi felelősség és hogy a gyanúsított egyén bűnössége kellően be van-e bizonyítva.

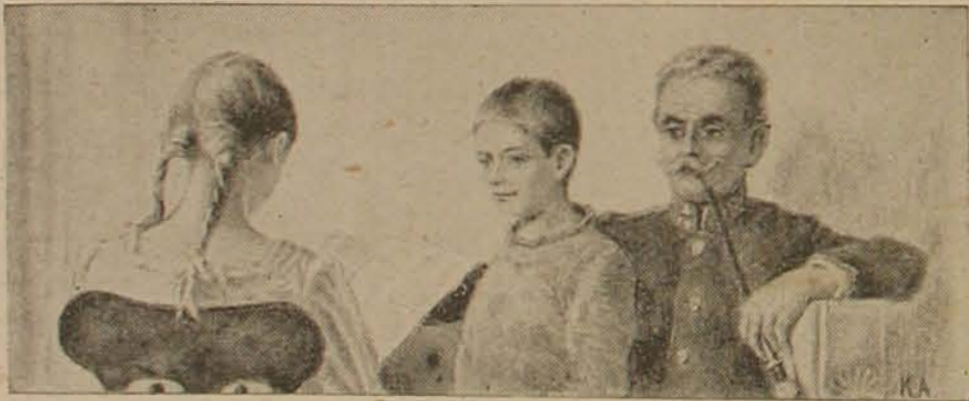
A feljelentés céljából következik, hogy összeállításának és megszerkesztésének olyan szabályai vannak, amelyek a feljelentés megszerkesztésénél a csendőr figyelmét ki nem kerülhetik.

A szolgálati utasítás röviden előírja, hogy a feljelentés világos, határozott, áttekinthető, részletezett, megbízható és pártatlan legyen.

Világos a feljelentés, ha azt bárki első elolvasásra azonnal és könnyen megértheti, azért a feljelentés fogalmazása legyen először magyaros és másodsor lehetőleg egyszerű. Kerülje a hosszadalmasságot, a hosszadalmas körmondatokat és lehetőleg egymásmellé állított rövid mondatokban legyen összeállítva. A külalakról csak annyit említek, hogy a feljelentés olvashatóan legyen írva, mert az olvashatatlan írás kibetűzése sokkal több időt rabol el attól, aki azt olvassa, mint amennyi időt nyer az, aki azért, hogy siessen, olvashatatlanul ír.

Az olvasható írás egyik legjobb módszere, hogy a sorokat, egyiket a másiktól, lehetően távol tartjuk. A legjobb írás is olvashatatlan, ha nagyon sűrűen sorakoznak a sorok és a legrosszabb írás is könnyebben olvasható, ha a sorok jó távol állanak egymástól.

A feljelentés legyen határozott és bizonytalan, megállapításokat vagy ellenmondásokat ne tartalmazzon.

Lejött a fenyőfa a hegyről.

Irta: **CSERMELY GYULA.**

Az erdélyi hegylakó nép leghűségesebb barátja a fenyő. A radnai havasok között lakják vagy messze a Retyezát oldalán, azt Olt-folyó vidékén vagy ott, ahol a Maros ered: semmiféle teremtettség olyan hűséggel nem ragaszkodik hozzá, mint az örökké zöld fenyő. A török-búza és a tök csak lent a völgyben marad mellette, pár lépéssel feljebb már a burgonya s a zab is cserben hagyja, de az istenadta fenyő még szédítő magasságban is mellette marad. És ezért a hűségért jóformán mit se kér. Gondozni, ápolni nem kell, sovány, sziklás talajjal is beéri, Isten nevében is megnő, mégis dúsan fizet, mikor vágásra megérett. És nemcsak annak fizet, akinek birtokán nőtt, de a föld nélkül szükölködő szegény embernek is. Az erdei munka, a döntés, lehántás, csusztatás bőséges keresethez juttatja a napszámos népet; a tutajozás, tengelyen való szállítás szintén és alig szorul rá valaki, hogy levett süveggel házról-házra járjon és krajcárt, sőt vagy falatka kenyeret kérjen.

Széppé is teszi a vidéket a hegyek szülöttje, a fenyő. Forró nyárszak hevét enyhíti, mérsékli, télen is zöld lombjával a fehér világba is színeket varázsol és ahol csak égnek emeli napimádó, hűszke fejét: mindenütt illatot áraszt és egészséget lehel.

De a vétkező emberen bosszút áll, ahogy azt a Szamos völgyében a néphit tartja. Jaj annak, aki fenyőfa alatt rabol, gyilkol vagy ártatlan leányzót szegyenbe ejt. Bosszút áll a fenyő. Nem éppen azzal, hogy tán rádől, mikor fűrészeli, vágja; ki se mozdul a helyéből, hogy kergesse, hajsolja, mégis a nyomában van és egyre csak meggyötri, üldözi.

Ahogy azt a gyilkos Bóbu Máfte esete bizonyítja.

Bóbu Máfte oláh legény volt és Újradnán lakott. Ott lakott a barátja, Gogota Antal is. Ez is legény volt és paraszti származás, de az Isten felvitte a dolgát. Levethette a tüszőt, bocskort, báránybőrmellényt; nem maradt az ásó, kapa, ekeszarva mellett, hanem, ahogy a faluban mondták, *király embere* lett belőle.

Gogota tudniillik katona volt s mert jól beszélt magyarul s írt és olvasott is, hát magyar királyi erdőőr lett belőle. Havifizetéses, egyenruhás ember, aki zöldgalléros kabátban járt, nyáron fűzős bakancs, télen magasszárú csizma a lábán.

Szép szál deli legény volt; amerre járt, lesütötték előtte szemüket a lányok. Csúnya legénynek bátran a szemé közé néz a falusi lány és nyugodtan elhalad mellette, de a helyrelegény előtt a földre vagy a bizonytalan távolba néz. Mert ha a szemébe nézne, talán elpirulna s ezzel elárulná, hogy tetszik neki az a szőke vagy fekete bajusz és az ember, akihez ez a férfidisz tartozik.

Hát, Bóbu Máfte is szemrevaló legény volt és Orda Dótye, Orda Ignát takaros szép leánya, nagyon is lesütötte

A csendörnek tehát nem szabad azt gondolnia, hogy ő csak körülbelül jelentsen mindent, a többit majd a bíróság fogja elintézni, illetve elvégezni. Ilyen munka nemcsak hogy értéktelen lenne, hanem a legnagyobb mértékben veszélyes is. A csendör sohase felejtse el, hogy az ő feljelentései szolgálnak az egész bünvádi eljárás alapjául s ha ez az alap rossz, akkor rossz mindaz, amit ráépítettek.

Tapasztalatból tudjuk, hogy a csendőri jelentésekben az általánosító kifejezések, mint pl.: »mondják«, »állítólag«, »a helybeliek állítása szerint«, »a községbeliek tudomása szerint«, »a szomszédok előadása szerint«, »nem messze«, »nagy távolságra«, »körülbelül« sűrűn fordulnak elő. Ilyen általánosító kifejezéseknek feljelentésben nem szabad előfordulniok, mert ha az általánosított körülmény nem fontos, akkor úgy sem ér semmit a bíróság előtt, ha ellenben lényeges, akkor mondjuk meg, hogy ki az a községbeli, ki az a szomszéd, aki ilyeneket vagy olyanokat állít, vagy beszél, mert akkor a bíróság azokat a személyeket megidézheti, akiket a csendör bejelentett és kihallgathatja.

Epp így nem helyes, ha a csendör valamiről azt írja, hogy »senki sem tud róla«, pl. mikor magzat-elhajtás tárgyában nyomoz s kikérdezi a szomszédokat, hogy ki tudott a terhességről? Ilyenkor jelenteni kell, hogy ki mindenkit kérdezett meg, ha ezek nem is tudtak arról.

Az általánosító, illetve általános kitételek a feljelentésben örökös zavart okoznak, fölösleges tanuk idézgetnek be, a fontosak esetleg elmaradnak és az ügy addig húzódik, míg az események az emberek emlékezetében elmosódnak és a csendör fáradságos munkája kárbavész.

A tapasztalat bizonyítja, hogy ilyen zavarok miatt a királyi ügyészség vagy a bíróság a csendőség feljelentését pótmegállapítás végett kiadja a hatóságnak, pl. a községi előjárásnak. Azt pedig, amit a csendör a feljelentésbe rosszul vett be, pótolni a legtöbb esetben már nem vagy csak nehezen lehet.

Nem kevésbé fontos, hogy a feljelentés áttekinthető legyen. Ez azzal érhető el, hogy a szöveget ne írjuk elejétől végig vagy oldalokon át egyfolytában, használjunk külön bekezdéseket, még az egyes címszavakon belül is. Természetesen a címszavak külön sorban, új bekezdésként irandók le.

Célszerű továbbá az oldalakat számozni, a feljelentés mellékleteit pedig pontosan meg kell jelölni. A feljelentés mellékletei sorszámozandók, pl.: 1., 2., 3., 4. és a jelentésben, ha azokra hivatkozik vagy azokról beszél, mindig meg kell jelölni a számot is.

Zavart idézhet elő, ha pl. a feljelentés az »ide-mellékelt« egyik levélről, a »becsatolt« egyik orvosi leletről szól és az megszámoza nincs. Nem célszerű a I., II., III. jeleket használni, mert ha pl. 20 melléklet van s 20 ily jelet tesznek egymásmellé, annak számozgatása sok időt vesz igénybe.

Kerülni kell az olyan kitételeket, hogy a »túllapon megnevezett egyén«, a »fentebbi egyén«, »fent megnevezett tettes és tanu«, hanem írja le a csendör mindig az illető nevét, mert ez csak zavarra, sőt tévedésre ad okot, ha pl. a túllapon vagy fent már több egyén lett megnevezve. A hosszú kitételek leírása egyébként is sokkal több munkába kerül, mintha az illető egyén nevét írják le.

Különös gond fordítandó a hely- és személynevek pontos leírására, mert azokat különösen a németajkúak egész másként ejtik ki, mint ahogy írva vannak. Leg-

a szemét, mikor mellette elhaladt. Lesütötte tán más legény előtt is, mert volt a faluban elég és lesütötte végre Gogota Antal előtt is, — mikor más is látta.

De mikor senki sem látta, mikor egyedül volt és Gogota Antal vele szembe jött, akkor már nem titkolta, hogy a szíve kikeletre ébredt. Arca rózsássá vált és hosszan, önfeledten nézte Gogota Antalt, a király emberét. A szüzi szerelem érzése volt ez, mely annyira ártatlan, hogy még titkolni sem tud. És Gogota Antal nem volt se vak, sem ázott taplóból való, hogy Orda Dótyét s az ő epedő szerelmét hamar észre ne vegye.

Egy májusi nap reggelén halva találták Gogota Antalt. Három napig nem látták, sem otthon a faluban, sem bent az erdőgondnokságnál Óradnán. Ekkor keresésére indultak és fönt a havasi rét alján meg is találták egy törpe bokroktól körülvelt fiatal fenyőfa alatt, vérbe fagyva, holtan.

Megölte valaki: ez volt a helyszini szemle eredménye. A gyilkos előbb leshelyből követ röpitett a fejébe, hogy elkábítsa, védekezésre képtelenné tegye s mikor ez sikerült, élesre fent késsel a nyakába szúrt. Nyomravezető bűnjelt nem találtak a halott mellett, csak némi távolságban tőle a követ, amivel bezúzta homlokát a gyilkos. Vajjon kinek a kezében volt az az ökölnyi kő?

— Kire gyanakszik? — Ez volt a csendörök első kérdése, mikor a meggyilkolt atyjánál megjelentek, hogy kikérdezzék. — Volt-e a fiának valami haragosa? Feltette-e tőle a kedvesét valami legény a faluban?

— Ha gyanakszom, ha nem, mit ér az, uram? — felelte lemondóan az öreg. S különben nem tudok senkit. Lehet, hogy vadászó, lehet hogy más volt, fatolvaj vagy csempész, mind ellenség az, de én nem tudok senkit.

— Újradnai legényre nem gyanakszik, bágye?

— Kire gyanakodnám? Gyanakodni vétek.

A csendörök elmentek, hogy másoknál folytassák a nyomozást, a magára maradt öreg meg töprenkedni kezdett. Gyanakodni vétek? De hátha mégis újradnai legény, nem fatolvaj volt? Krecsun Gyorgye tán vagy Mics Dumitru? Gázsa Silip tán vagy Bóbu Máfte? De csak ne szólj szám, mert baj lehet belőle.

Így gondolkozott Gogota Tógyer, azután vette a botját és a havasi térségre ballagott. Ahhoz a fához, amely látta a gyilkosságot, a vérontást. Hogy egy ágat törjön le róla és azt a fia ravatalára tegye.

Az ág már a kezében volt, de az öreg Gogota még nem indult visszafelé. Szinte jól esett ott maradnia és fejét a fához szorítva, csendesen zokogni: fiam, édes fiam, de nagy fájdalom ért engem!

Csendes zokogása egyszerre dühös sirássá lett. Megtudják-e valaha, ki volt a vérontó? És lakol-e valaha bűnös tettéért?

— Ha csendör és törvény nem, akkor bosszuld meg te, te fenyő, — így tört ki belőle a keserű szó. — Te láttad, hogy ki volt, hát bosszuld meg te, torold meg te ezt a förtelmes bűnt.

És a fenyőfa megkezdte a bosszúállás művét. Csak egy gondolat volt, amit a Gogota Tógyer fejében életre keltett és egyébre és másra nem is volt szüksége. A többi magától jött, mint a magvetés után a csirázás, kikelés.

Gogota Tógyer nem ment haza, hogy a letört fenyő-ágot fia ravatalára helyezze, hanem gyorsan, ahogy bírta, az erdőgondnokság hivatalába tartott.

célszerűbb ilyenkor a nevet leírni egy papírszeletre és úgy írni a feljelentésbe, akkor nem lehet tévedés.

Személyek megnevezésénél ügyelni kell arra, hogy nincs-e neki valami megkülönböztető neve, vagy a vezetéknev előtt valami jelzős megkülönböztetője, pl. Kis Bálint János, Nagy Fekete Péter vagy egy betű, pl. K. Szabó István, B. Nagy János, A. Nagy Bertalan stb. A székely pl. az apjáról különbözteti meg magát, pl. Fekete János a Péteré, Oláh Miklós a Miklósé.

Vannak azután gúnynevek, pl. görbe, sánta, vak stb., melyet szintén a név elé tesznek, mint jelzőt. Az egyes emberek megkülönböztetésére szolgál továbbá a házszám megjelölése, pl. Fekete Péter györszentmártoni (25. házszám) lakos, mert ugyanegy faluban több hasonló nevű egyén lakhatik. Végül célszerű az életkor pontos megjelölése is.

A feljelentésben megjelölt egyént mindig ugyanazon névvel kell megjelölni, mert az tévedésekre vezet, ha pl. egyszer Nagy József II-ről, máskor csak Nagy Józsefről teszünk említést és nem tudni, hogy az ugyanaz-e? Ugyanígy a férjes nőknél, ha egyszer a férjhezett nevén, máskor a leány nevén említjük, mindig zavar támadhat.

Helynevek megjelölésénél a csendőr használja a hivatalos elnevezést, de írja oda zárójelbe a közhasználatú népies nevét is. Tanyak, puszták stb. megjelölésénél tegyük oda, hogy mely községhez tartozik az illető hely.

Sohase írjuk, hogy »folyó év«, »mult év«, »folyó hó« vagy »mult hó«. A feljelentést hónapok múlva is elolvassák és keresni kell, hogy melyik az a hónap, amelyről a jelentés szól.

A feljelentés tartalma oly részletezett legyen, hogy abban minden olyan körülmény, amelyre a bíróságnak

(hatóságnak) szüksége van, bentfoglaltassék. Ha tehát a csendőr feljelentést szerkeszt, szem előtt tarthatja a régi diákverset: »ki, mit, miként, mivel, mikor, hol, miért és kivel?« Aki ez után a mondás után indul és ügyel arra, hogy a feljelentésben mindenre a nyolc kérdésre pontosan megadja a feleletet, az biztos lehet felőle, hogy a feljelentéséből semmi lényeges ki nem maradt.

A bűncselekményekről szerkesztett feljelentésekre maguk a bűncselekmény minősítései és tényálladási elemei adják meg az egyes kérdőpontokat, hogy mi mindennek kell a feljelentésekben bennefoglaltatni. Azokat példaként és pontonként egybefoglalni hosszadalmas lenne és valamennyi bűncselekményre vonatkozólag egész kötetre való lehetne összegyűjteni, de az is céltalan lenne, mert valamennyi esetet kimeríteni nem lehet.

Hogy a feljelentésből olyan körülmény, amelyre a bíróságnak (hatóság) szüksége van, ki ne maradjon, ajánlom, hogy mikor a csendőr a kikérdezéseket és az egész nyomozást foganatosította, bevonulás és jelentéstétel előtt fussa át a diákvers kérdőpontjait, hogy megkérdezett és kipuhatólt-e mindent, vagy pedig mielőtt a csendőr a feljelentés vagy tényvázlat szerkesztéséhez fog, olvassa át előbb a büntetőtörvénykönyv vonatkozó szakaszát, azután a kérdőpontokat s gondolja át, hogy mi minden fordult elő ezek közül a kérdések közül az illető esetben és viszont mi fordult elő, ami a kérdőpontokban nincs benne és így kísérelje meg, hogy meg tud-e felelni mindegyikre abban a bűnesetben.

Ezután már most az a kérdés, hogyan szerkesszük meg a feljelentést?

A csendőr a feljelentésében tényeket ne állapítson meg és ne adjon elő a feljelentésében tényállást. Azt,

— Kérésem van, domnul-2, — így kezdte. — Engedje kivágnom azt a bizonyos fenyőt, amely alatt fiamat megölve találták.

— Mire való az a fa? — kérdezte a meglepődött gondnok.

— Talán tudja, jó uram, hogy nálunk mi a szokás. Fiatal fácskát visznek a koporsó elé, mikor felnőtt legényt vagy leányt temetnek. Holnap délután lesz a fiam temetése. Hát azt a fát szeretném a koporsó elé vitetni, hogy lássa a gyilkos, ha ott lesz és reszkette reszkessen, azután a fiam sírja mellé szuratom le, hogy valahányszor csak arra megy, lelke hánykolódjék, békét nem találván.

Az erdőgondnok megilletődött, de a fát mégsem engedte kivágnatni. — Sajnálom, jó ember, — mondta — de a fát nem adhatom, mert védett területen van. Annyit azonban megteszek, hogy két-három ágából koszorút köttetek és a fiad koporsójára teszem, mint a hivatal koszorúját... Jó lesz-e így?

Gogota Tógyer egy darabig gondolkozott, azután megvillant a szeme. — Így is jó lesz, uram, köszönöm a jóságát. Csak maradjon az a fa ott, ahol van. Letört ágával is bosszút áll, ha Isten is úgy akarja. Azzal kifelé hátrált és a paphoz ment.

— Domnule parintye, — mondta — tegye meg, amire kérem. Fiam koporsóján fenyőlombból font koszorú lesz. Annak a fenyőnek az ágaiból, amely alatt szegényt orvul meggyilkolták. Hát arra kérem: tépje le a koszorúból annyi galyacskát, ahány legény a temetésen lesz és minden legénynek adjon egyet-egyet.

— Különös kívánság, — gondolta a pap, de azért megígérte, hogy úgy fog cselekedni.

Másnap délután utolsó útjára kísérték a király emberét. Szép koporsót kapott és sok gyertyát, de leginkább a koporsón lévő fenyőág-koszorút nézte megilletődéssel a falu apraja-nagyja. Széles fekete szalagján aranyos betűk ragyogtak: »Gogota Antalnak — a magyar királyi erdőgondnokság« — és tudta mindenki, hogy a fenyőágak arról a fáról valók, amely alatt utolsót lehelt a szegény áldozat.

A temetőben — jóllehet nem szokás — hosszú beszédbe fogott a pápa. Elsíratta Gogota Antalt és közbe fekete átkokat szórt az ismeretlen gyilkos fejére. — »Nem tudjuk, ki voltál — így beszélt —, aki ezt a szegény embert megölted, de a bosszúálló végzet ott kering a fejed fölött, mint a döghús fölött a fekete holló. Hamarabb, mint hiszed, megtorolja pokoli bűnödöt a haragos Isten keze. Döghús lesz belőled, te átkozott gyilkos és hollók tápláléka elátkozott tetemed«.

A hallgatók mindegyikének lúdbőrössé lett a háta, csak Gogota Tógyer állt és könnyes szemmel is a legények arcát figyelte.

A pápa tovább beszélt. Most már a halott személyében, mintha maga Gogota Antal búcsúzott volna. — »Isten veletek mind, akik körülálltok itt e helyen; jó szónál egyebet nem hagyhatok nektek, szegény volt az életem, szegény a halálom is. Csak ez a koszorú a koporsómon az enyém, ebből adok mindnyájatoknak emléket. Egy-egy galyat minden barátomnak; tartsa meg mindenki és imádkozzék értem, aki tiszta szívvel lépi át a templom tiszta küszöbét«.

Így szólt a halott személyében a pap, azután tizen-nyolc galyat tépett le a koszorúból.

— Ezt itt neked adom, barátom, Csocs Valér; imád-

hogy a feljelentés tárgyát képező cselekmény a valóságban hogyan történt és mi a való tényállás, csak bíróság állapíthatja meg véglegesen. A tények mindaddig, amíg a bíróság nem ítelt, vitások.

A csendőr csak nyomoz és ennél fogva feladata nem egyéb, mint a nyomozás adatainak egybegyűjtése és az adatok bejelentése a bíróságnak. A csendőr tehát ne adjon véleményt arról, hogy az eseménynek hogyan kellett történnie. Ez veszedelmes épp a csendőr munkájára nézve, mert utóbb az ügy másképp fordul és akkor a tárgyalásokon a csendőr véleményét bírálgatják olyanok is, akiknek ahhoz nincs joguk.

A csendőr a nyomozás folyamán a megszemlélt dolgokról, kikérdezésekről stb. jegyzeteket vesz fel, illetve készít. A feljelentés ne legyen más, mint e jegyzeteknek az írásba foglalása. A feljelentés ne arról szóljon, hogy mi és hogyan történt, hanem hogy a csendőrnek mit mondtak, a csendőr mit látott, hallott, észlelt és talált.

A csendőr ne felejtse el, hogy mindazt, ami a csendőr kezéből kikerül, amit a csendőr jelent és ír, a királyi ügyészség és a bíróság rendszerint valóban fogadja el, ennél fogva nemcsak pontosan ki kell deríteni mindazt, ami az ügyre tartozik, hanem lelkiismeretesen kell azt bejelenteni is, hogy a csendőri feljelentés vagy tényvázlat megbízható alapja lehessen a további eljárásnak. Tudnunk kell ugyanis, hogy ma már a legtöbb bűnügyben — a súlyos eseteket kivéve — az egész eljárás egyenesen a csendőri feljelentésen indul el és a vádat a királyi ügyészség egyenesen a csendőr feljelentése alapján képviseli. De úgy ezekben, mint valamennyi bűnügyben nagyon sokszor tapasztalhatjuk, hogy számtalan nagy bűnper eredménye egyenesen csak a csendőri nyomozástól és

feljelentéstől függött. Ez nagyon megtisztelő az egész testületre nézve, de másrészt figyelmeztetés a csendőrség minden egyes tagjának, hogy minden lépésében s minden szavában annyira pontos és lelkiismeretes legyen, amennyire csak lehetséges.

Ezek után láthatjuk, hogy a csendőr munkájában nemcsak az fontos, hogy maga a nyomozás jól legyen teljesítve, hanem hogy a nyomozásról szóló feljelentése is olyan megbízható, szavahihető és kimerítő legyen, hogy ami abban van, valóban bizonyuljon a főtárgyaláson is és szükség esetén elég legyen arra is, hogy annak alapján főtárgyalást lehessen tartani.

A bűnügyi feljelentések fogalmazványainak átvizsgálásánál tapasztalhatjuk — hála Istennek, nem sokszor —, hogy a csendőr ugyan nagy fáradsággal, lelkiismeretességgel végezte a feladatát és dicséretre méltó nyomozást végzett, de mert a feljelentése nem volt jól megszerkesztve, a bíróság nem bírálhatta el, hogy a nyomozás jó volt-e és a csendőr fáradságos munkája kárba veszett. Ilyen esetben azután az ügyészségnek, amely a vádat a csendőri feljelentés alapján képviseli, nagyon nehéz megvédenie a csendőr igazát, még ha meg is van győződve arról, hogy a csendőr hiven teljesítette a kötelességét.

A feljelentés végül pártatlan legyen és a cselekményt a gyanúsított szempontjából a valósnál sem kedvezőbb, sem kedvezőtlenebb színben ne tüntessük fel, mert a nyomozó csendőr célja a való tények felderítése, ezt pedig csakis teljes pártatlansággal érheti el. Egyedüli feladatának tehát csak azt tekintse, hogy a való tényállást minden oldalról, ennél fogva a gyanúsított védelme érdekében is az igazsághoz hiven felderítse. A gyanúsított ártatlansága vagy bűnösségének enyhébb foka mellett szóló körülményeket éppen olyan

kozzál érettem és átkozd meg a gyilkost. Ezt meg neked adom, barátom, Kotul Kárp, te is imádkozzál és átkozd meg a gyilkost. És sorra járta a legényeket és mindegyik kezébe egy-egy galyat nyomott.

— Ezt meg neked adom, pajtásom, Fofa Lup, — folytatta a pópa — lelkem üdvét Isten kegyének ajánljad; ezt meg neked adom, jó barátom, Bóbu Máfte, átkozd meg a gyilkost napjában százszor is.

A legények mindegyike mélyen meghatva vette át a neki szánt ágacskát és gyöngéden az inge alá csusztatta, csak Bóbu Máfte szorította össze a kezét, mintha égette volna tenyerét a hideg galy. Ropogtatta, morzsolgatta és körülnézte saját magát, hogy ugyan hová tegye. Szokmánya zsebébe tette, kivette; kalapja mellé szúrta, levette. Végül lehajolt, arca szürke volt, mint a megfagyott sár és a bokaszorító bocskorkötél legelső gyűrűjébe tolta.

Mindezt persze senki sem látta. Sem a pap, aki most a tizedik legénynél tartott, sem az emberek, akik mind a papot nézték. Csak egy ember volt, aki mindent látott: Gogota Tógyer.

És az öregén kívül még valaki. Egy idegen legény, akit senki sem ismert, annál jobban ismert ő itt mindenkit. Az óradnai csendőrösvezető volt, oláh ruhába bujtatva. Megtudta, miért járt az öreg az erdőgondnoki hivatalban és a pópánál, hát eljött a temetésre, hogy figyeljen. S hogy Bóbu Máfte olyan gyanusan tett-vett, azt mondta magának a csendőr:

— Ez a legény, ez a Bóbu Máfte az én emberem.

Az utolsó galy is a maga helyére került, a pap még egy rövid imádságot morzsol el a fogai között és vége volt a komor szertartásnak.

Mindenki hazament, Gogota Tógyer és Orda Dótye, a

szép leány is, csak Bóbu Máfte bolyongott, csatangolt, maga sem tudta, hol, maga sem látta, merre. De az az idegen oláh legény jól látta, mert észrevétlenül a nyomában volt az embernek. Most a folyópart bokrai közt ödögött, most a kavicsos térségen a híd előtt, de úgy jött és fordult, mint akit fekete árnyékok ijesztenek.

Végre egy ismerős ház elé ért. Orda Ignát lakott abban a házban. Bóbu Máfte valami ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy bemenjen, leüljön s a leánnyal s ennek atyjával erről-arról beszéljen.

Vonzotta a leány és rémítgette egy árnyék, mely folyton a nyomában volt, sötéten. És tünődött, habozott: bemenjen-e, ne menjen.

— Nem megyek, nem lehet, — nyögte sóhajtozva. — Most még sír és jajgat, hiszen őt szerette Dótye, nem engem. Mit mondhassak neki, miért jöttem hozzá?

Megfordult és került egyet, visszajött és újra elment. Nem tudta, mit tegyen. Vonzotta a lány és rettentette egy árnyék; ha engedett annak, emez visszaüzte.

Végre mégis bement, félve, mint a tolvaj. Előbb megállt a ház előtt és gyáván körülnézett, azután a kapuhoz ment, hogy fából való tolózárát félrehúzza.

A kapu előtt valami kemény tárgyhoz ütődött a lába hegye. Egy kődarab volt, nem nagyobb, mint az ökle (amíg Bóbu Máfte került egyet, az az idegen parasztlegény a küszöbre helyezte) és jól látta az idegen, mint tántorodott meg a kő láttán és horkant fel rémülten Bóbu Máfte.

— Fordulj vissza, ember, nem jó helyen jársz itt, — mondta neki az üldöző árnyék. — Mit akarsz te itt, ahol Gogota Antal járt? Itt kint követ láttal, ott bent kést is láthatsz.

A ház előtt idegen embert vett észre és Bóbu Máfte

lelkiismeretes gondossággal kell kideríteni, mint a terhelő és súlyosbító körülményeket és bizonyítékokat.

Röviden szólva: a feljelentés legyen a csendőr nyomonzásának hű története. Ebből látni fogják a bíróságnál, hogy a csendőr milyen fáradságos és milyen becsületes munkát végzett, semmi a figyelmét el nem kerülte. S így tudja meg mindenki, aki a feljelentésből dolgozni és ítélni fog, hogy a csendőr feljelentése nem pusztán ráfogásokat tartalmaz s nem csak pusztán vélemény az, hogy akit feljelentett az bűnös, hanem az összegyűjtött bizonyítékokkal be is tudja azt bizonyítani.

Igaz, ezen általános tanácsaimat szemléltetőbbé is tudnám azzal tenni, hogy ha folytatólagosan itt néhány példát közölnék és aki ezeket figyelmesen átolvassa, talán észrevenné bennök, hogy az előadott elveket mennyire lehet a feljelentésekben keresztülvinni, de az, nézetem szerint, itt fölösleges, amennyiben a Szut. mellékletei hasonlókat tartalmaznak.

Kisebbs feljelentések szerkesztésénél, illetve kisebb jelentőségű bűncselekményekről, a királyi járásbíró elé tartozó vétségek és kihágások, valamint a közigazgatási hatóságok elé tartozó kihágásokról ugyanily módon célszerű jelentést tenni.

Jegyezzük meg, hogy a legkisebb ügy is épp oly fontos arra nézve, akit érint, mint másra a nagyobb súlyú ügy, továbbá, hogy úgy a járásbíró, mint a szolgabíró a feljelentés vagy tényvázlat alapján a felek minden meghallgatása nélkül mindjárt tárgyalást tűz ki, tehát a csendőri feljelentésen fordul meg az ügy egész sorsa. Ezek az ügyek egyébként rendszerint egyszerűbbek lévén, a feljelentés megszerkesztésénél is kevesebb lesz a bajlódás.

A kisebb bűnügyeknél végezetül még külön ki kell térnem egy nagyon fontos dologra, a büntetőparancsra, amely kizárólag a csendőri feljelentésen alapul, mert itt még tárgyalás sincs.

A büntetőparancs a közigazgatási (rendőri) hatóságnak az az intézkedése, hogy a feljelentés beérkezése után nem tűz ki tárgyalást, hanem mindjárt büntetést szab a csendőrség által feljelentett egyénre.

A büntetőparancs nagy előnye az, hogy minden apró-cseprő ügyben nem kell tárgyalást tartani és a kihágást elkövetett egyén is kifizetheti a büntetést anélkül, hogy a tárgyalásra kelljen mennie, ami sokszor több költségbe kerül, mint maga a büntetés.

A rendőri büntetőbíró azonban csak akkor szabad a büntetést így kiszabni, ha a kihágást a csendőr szolgálata közben maga tapasztalta, tehát vagy látta, vagy hallotta. Nem elegendő tehát, ha a feljelentésben az foglaltatik, hogy pl. A. elmulasztotta a cséplésnél kötőszerek tartását, B. a vasúti sorompót kinyitotta, C. jogosulatlanul tarlózott, D. mérgezett szerekkel halászott, hanem pontosan be kell jelenteni, hogy A. birtokán a járőrnek a cséplésnél felhívásra nem tudták a kötőszereket felmutatni, a járőr látta, amint B. átment a vasúti síneken, mikor a sorompó le volt zárva, C.-t a járőr látta, amint mérgező szerekkel halászott, stb.

Ebből nyilvánvaló, hogy a bíró csak akkor fogja magát feljogosítva érezni arra, hogy az eljárásnak e gyors módját válassza, ha a járőr a feljelentésben kifejezetten megemlíti, hogy a feljelentés a maga saját tapasztalatán alapul.

—o—

most már nem akart visszafordulni. Még feltűnnék a dolog és azt hinné az idegen, hogy ő lopni akar.

Reszketve benyitott és ijedten hátrahökölt. Nem követ látott, emberölő kést sem, csak egy pohár vizet az asztalon és benne egy fenyőnek az ágát.

Szakasztott olyat, amilyent a pópa osztogatott. A lányoknak ugyan nem adott, ezt hát alkalmasint Orda Dótye maga tépte le arról a koszorúról és haza hozta, vízbe tette, üdén tartja.

Üdén tartja, ameddig lehet, de Gogota Antal emléke mindig üde fog maradni annak a leánynak a szívében. Egy hét, két hét... a fenyőgaly elszárad, de a szerelem tovább virul, nem szárad el. Azt nem lehet megölni, sem kövel, sem késsel.

— Átkozd meg a gyilkost napjában százszor is, — ezt mondta neki a pap, mikor azt a parázssá vált fenyőgalyat a kezébe adta. Ennek a leánynak nem mondott semmit, de azért zokogva föléje fog hajolni az ágnak és meg fogja átkozni a gyilkost napjában ezerszer.

És mint aki lánggal égő kardot érez a háta mögött, úgy rohant el Bóbu Máfte ismét le a folyó bokrai közé.

...Még aznap este valaki megzörgette Bóbu Máfte házában az ablakot.

— Ki az? — hallatszott ki bentről egy megriadt hang.

— Én vagyok, Máfte, a Gogota Antal atyja. Mindent tudok, ember, mert mindent láttam, hallod? Égette kezedet az a kis galy, te gyilkos? És bokád mellé szúrtad, hogy hamar elveszítsed, mi? El is vesztetted, mert te úgy akartad. De fiam a föld alatt is te rád gondolsz, Máfte. Küld egy másik galyat, tölem küldi, itt van, de ezt megbecsüljed!

Azzal betolta az ablakot és egy fenyőágot dobott be a szobába, éppen rá az ágyra, mely Bóbu Máftera várt.

Jól látta a csendőr, aki a ház előtt lesben állt, hogy Bóbu Máfte nem mert lefeküdni. Ha mérgefogú kígyó az ott a lepedőn, talán elszántan hozzányúl és eltöröri. de a fenyőágtól félt, hogy a foga is vacogott belé.

A szoba sarkába húzódott, onnan nézte a fenyőágot. Meredt szemmel nézte, mint a vért a borju s bár a hideg rázta, ő csak oda nézett. Minden percben várta, hogy az ág megmozdul, feléje jön és addig korbácsolja, amíg bőrt lát rajta. Hogy beteljesedjék, amit a pópa mondott: dőghús lesz belőled, te átkozott gyilkos.

Az asztalon fagygyertya égett. Bóbu Máfte kínjában gondolt egyet és a lángba próbált nézni, de a gyertyából gombát eresztett és az olyan volt, mint valami dühös, véres szem. — »Látlak, ember, — mondta neki az a kis piros gömb — látlak, ember és tudom, hogy gonosz lelkedet mi nyomja.«

A falakon köröskörül szentképek lógtak. Most ezeket nézte Bóbu Máfte. Az egyik képen Szűz Máriát látta, de hét tör volt a szívében és minden sebéből vér folyt, a másik képen a Megváltót látta, de a kezéből, lábából és a dárdaszúrás helyéből vér folyt.

— Vér, vér mindenütt ártatlan vér! — szakadt ki Bóbu Máfte kebléből a vádoló szó. — Ott is vér, ott, ahol Szent János feje egy kerek tálon fekszik.

Ismét az ágot nézte, kidülledt szemmel, ész nélkül, mint aki borzalmas látást lát... Nem látta senki, csak egy fenyő látta s a fenyő bosszút áll. Lejött a havasról, hogy üldözze a gyilkost. A temetőben, Gogota Antal koporsója mellett rátalált és ott nyomban meg is marta a kezét. Azután hajszolta, kergette, Orda Dótye házában megint elébe toppánt. És most ide is utána jött, hogy vérig

Az új jugoszláv büntetőtörvénykönyv.

1929. december 31-ével a mai Szerb-Horvát-Szlovén királyság területén érvénybe lép az új jugoszláv büntetőtörvénykönyv. Eddig hatféle büntetőjog szerint ítéleztek az 1918-ban összeolvasztott birodalom területén, ami temérdek zürzavarnak és igazságszolgáltatási bizonytalanságnak volt okozója.

Jellemző a jugoszláv jogviszonyokra, hogy az idei év elején kihirdetett új büntetőtörvényt, perrendtartást és büntetésvégrehajtási törvényt semminő magyarázat, vita, fejtegetés nem követte. Minden szó nélkül tisztán magát a törvénszöveget kapta az állam lakossága. 1930. január elsejével ezen az új polgári büntetőkönnyvön kívül még három büntetőjogi természetű törvény lesz érvényben az országban.

1. A régi, 1901-ből való szerb katonai büntetőtörvénykönyv, melyen 1927-ben tettek némi változtatást;

2. az 1925-ből való sajtótörvény a diktatura 1929. január 6-án kihirdetett módosításaival és

3. a mai diktatura alaptörvénye az állam biztonságáról és rendjéről.

Az új törvénytervezet még 1921-ben elkészült *Pericnek*, a belgrádi egyetem büntetőjog tanárának vezetésével. Bár a tervezők számos európai állam törvénykönyvét áttanulmányozták, végeredményben *nemzeti* törvénykönyvet kellett készíteniök. A nemzeti jelző leginkább a szerbség viszonyaihoz való alkalmazást jelentette. Márpedig, hogy csak a három főnépet említsük, a »nemzeti« egészen más a szlovéneknél és horvátoknál, mint a szerbeknél.

A büntetőeljárás alapjául az új jugoszláv Btk. a kettős

korbácsolja; ága ime itt van és ugrásra készen csak a kellő pillanatot várja.

Az ablak nyitva volt, egy heves szélroham a szobába rontott és hasasra fújta fel az ágyon a lepedőt. A lepedővel együtt a fenyőág is emelkedett és Bóbu Máfte örült kiáltást hallatott. — Végem van, — ordított — segítség, segítség!

Az utca még nem volt néptelen. Egy-két ember a kocsmából hazafelé tartott, egy-két legény még kint volt s a kedvesét ölelte és két csendőr is ott állt, szemben a házzal, egy fal árnyékába húzódva.

Az emberek arra gondoltak, hogy Bóbu Máfte házában rablók járnak. Nagy szál dorongokat rántottak ki az utcaszéli kerítésekből, a legények közül ki fejszét, ki vasvillát kapott fel, de valamennyit megelőzte a két csendőr.

Nem volt ott rabló, csak egy semmivé lett ember. Kinek habzott a szája, ki csontos ujjával a saját torkát fojtogatta s ki, mikor a csendőrök föléje hajoltak, üveggé vált két szemét az arcukra meresztette.

— Mi a bajod, Máfte? Ki volt itt, ki bántott?

— Lejött a fenyőfa, — dadogta az ember. — Ott van, ott az ága... rám akart ugrani... ne bánts, Antal, ne bánts!

A két csendőr egymásra nézett. Mély csend lett a szobában, még a gyertyaláng lobbanása is hallatszott. Majd megcsörrent a bilincs és Bóbu Máfte fogoly volt.

— Megvan a gyilkos, — mondták a csendőrök.

— Lejött a fenyő... bosszút állt a fenyő, — mondták meggyőződéssel az emberek.

megosztást fogadja el, büntettet és vétséget ismer. A büntett és vétség klasszikus meghatározásától nem függetleníthette magát; büntett általában az olyan cselekmény, melyért halálbüntetés, fegyház vagy börtön jár; míg a vétséget elzárás és pénzbüntetés jelzi. Az elmondottak egyszersmind a főbüntetések; mellékbüntetés a polgári jogok elvesztése és a hivatalvesztés.

A régi szerb Btk-ben a halálbüntetés az agyonlövés volt. A mi büntetőtörvénykönyvünkől vették át a halálbüntetés végrehajtásának formáját, az akasztást. A változtatás okául azt adja az előkészítő bizottság, hogy az összes kivégzési módok között ez a legemberségesebb.

A szabadságvesztésnél csaknem minden bűncselekménynél párhuzamos büntetésfajtákat szab meg az új törvény, ezáltal az egyéniséghez mért büntetés nagyobb lehetőségét akarta megadni. A párhuzamos büntetés fegyházat és börtönt, illetőleg fogházat és elzárást jelent, a bíró választhat. Az egyéni büntetés tágabb alkalmazhatására a büntetés határok ritkán merevek. A régi büntetőjogi felfogás *elvont büntetését* nem ismeri a törvény. A szabadságvesztés szólhat életfogytig vagy meghatározott időtartamra, az utóbbi esetben 20 év a legmagasabb határ, akár fegyházról, akár börtönről legyen is szó. A fogháznál 5 év a legnagyobb kimondható büntetés. Az első két büntetésfajtánál 1 év a legkisebb határ, a *fogháznál és elzárásnál 7 nap*. Ez lényeges újítás mind a hat eddigi Btk-val szemben, miután azokban a terheltet már egy napi elzárásra is el lehetett ítélni.

A pénzbüntetésnél szintén érvényesítik az egyéniesítés elvét, amennyiben azt az elítélt vagyoni helyzetéhez mérik. Az alsó határ itt 25 dinár (hét és fél pengő), a felső határt nem állapítja meg a törvény. Mindazáltal a nyereségvágyból elkövetett oly bűncselekményeknél, ahol szabadságvesztésen kívül pénzbüntetést is ki kell mondani, 250.000 dinárig (25.000 pengőig) mehet fel a bíróság. *Mozgósítás vagy háború alkalmával történő pontatlan vagy csalárd hadiszállítás esetében a pénzbüntetés 500.000 dinárig is terjedhet*. A pénzbüntetést egy éven belül részletekben is ki lehet fizetni. A fizetés nem teljesítése szabadságvesztésre való átváltást von maga után, de ezt már az ítéletben ki kell mondani. Büntettek esetén az átváltoztatható pénzbüntetésnél legfeljebb 1 évi, vétségekben legfeljebb 6 havi szabadságvesztés szabható ki.

Aki a pénzbüntetést lefizetni nem tudja vagyoni viszonyainak súlyos megrendülése nélkül, *munkában is leróhatja az ellenértéket*. Az ilyen törlesztő munkát a különböző bűn-

A katona a XIX. évszázad közepéig életfogytiglan szolgált. Hogy a békeszolgálat unalma ne készítse szökésre, mindenféle módot felhasználtak, hogy a legénység idejét elfoglalják. Az akkori divatnak hódoló ruházat és a komplikált felszerelés rendbentartása és kivonuláshoz való előkészítése a napnak legnagyobb részét igénybe vette. Ha ezenkívül még maradt üres idő, azt a számtalan ütemre végrehajtandó fegyver- és tüzelési fogások egyöntetű, gépies végrehajtásának az unalomig üzött gyakorlása töltötte ki. A gyakorlótéren a legkomplikáltabb alakzatváltozásokat és csapatmozdulatokat ismételték százszor és százszor. Ha ezzel a kiképzési móddal a katona jól idomított és szépen hajporozott, dróton rángatott bábúvá vált, akkor azt mondták, hogy kész, teljesen kiképzett vitéz. Ha pedig a csapat a szárnyemberek mozdulataira és tempóira mindent precíz módon tudott már végrehajtani és feszes tartásban tudott az előljáró előtt elvonulni, akkor elismerték, hogy kiváló és teljesen kiképzett, amellyel az ellenség elé lehet menni. Könnyen elképzelhetjük, hogy mennyi időbe és fáradságba került, amíg ezt elérték.

tető- és javítóintézetek építésénél és karbantartásánál kell felhasználni.

Kihágások számára külön törvény van készülöben. A régi szerb büntetőjog a *lopások, csalások és hűtlen kezelések bizonyos fajtaát is kihágásnak minősítette*, ha bizonyos kárértéket nem haladtak meg, s ha nem visszaesérről volt szó. E »kihágásokat« az új Btk-vel most áttették a vétségek közé, ha az érték 50 dinárnál (5 pengő) magasabb.

Érdekes változások vannak az új bünvádi perrendtartásban a régi szerb perrendtartással szemben, különösen a *bizonyítási eljárás* tekintetében. A szerb bíró ugyanis eddig nem mérlegelhette szabadon a bizonyítékokat a törvény bizonyítási kikötései miatt, inkább *csak automata volt a bűnösség megállapításánál*. Legalább három bizonyítékot kívánt a régi szerb perrendtartás a vádlott bűnösségének kimondására, ahol tehát csak kettő, vagy csupán egy bizonyíték volt, a vádlottat fel kellett menteni, mégha a bíróság bizonyos is volt a bűnösségről. Három bizonyítéknál viszont el kellett ítélni még az ártatlanságról való meggyőződés esetében is. Lényegében tehát nem a bíróság, hanem a büntetőtörvénykönyv megalkotói hoztak minden eljövendő esetre előre ítéletet, a bíróság csupán csak kimondta azt.

Peric azzal magyarázza egyik munkájában a szerb bíró megköföztetését, hogy 1865-ben, mikor ezt a rendszert bevezették, a szerb bírói kar sem képzettség, sem függetlenség tekintetében nem állt a szabad mérlegeléshez megkívánható fokon. Az akkori, sőt még a későbbi szerb viszonyokhoz a törvényben megkötött bizonyítási rend illetleg legjobban.

Ma már a szerb bíróságok tagjai érettek volnának a szabad mérlegelésre, sajnos azonban, az uralkodó diktatura az egybeabricsolt három nemzetet jelentette ki sorsa szabad irányítására ezidőszerint nem elég érettnak. Ily körülmények között bírói függetlenségről nehéz beszélni, a jugoszláv bíró fél nyíltan színt vallani a lelkiismereti szabadság pereiben, tehát éppen ott, ahol legjobban szükség volna a szabad mérlegelésre. »*Nem a bizonyítékok száma, hanem a bírói mérlegelés súlya a döntő*«, — írja Peric professzor. *Jovanovic*, a másik nagy szerb jogalkotó, ki a hágai nemzetközi bíróság tagja, szintén a legteljesebb bírói lelkiismereti szabadság mellett tört lándzsát mindig a szerbek jogi szaklapjában, a *Pravni Pregled*-ben. A mai jogállapotokhoz nehezen tudnának jogbölcséleti alapot adni.

A vádemelés nyilvános hatóság által történik az új perrendtartás szerint, ez a hatóság az ügyészség. Az ügyész, amint a magyar igazságszolgáltatási rendszerben is így van, inkább a *vádoló peres fél* a bíróság előtt, semmint a tárgyalás irányítója. Kötelessége azonban úgy a vizsgálóbíró, mint a tárgyaló bíróság előtt a vádlott bűntelenségére vonatkozó bizonyítékok beszerzésére is indítványt tenni. Az ügyészszel szemben álló másik fél a vádlott, kinek a vád alá helyezés pillanatától *kötelessége* védőről gondoskodni. A bíróság az *anyagi* és nem az *alaki* igazságot keresi, a *tárgyalást vezető bírónak ezért kötelessége* a cél elérésére minden irányú adatot beszerezni, még ha erre vonatkozólag a felektől nem is kapna indítványt.

A bírói szabad mérlegelés azonban bizonyos határok mögött mozog a régi szerb állapotokhoz való nagy haladás ellenére is; az új törvénykönyv még mindig a tette is, a tettesre is tekintettel van. »A büntetést a tettes büntetőjogi felelősségének foka szerint ki kell mondani«, — szabja meg az új törvény a klasszikus büntetőjogi elv szerint. E felelősségi fokozatokhoz megadja a tekintetbe veendő *szociális körülményeket is*, melyek a következők:

1. A társadalmi rendre való veszélyesség;
2. a tett elkövetésénél megállapítható ok;
3. a bűncselekmény célja;
4. a bűncselekmény végrehajtásának közvetlen oka;

5. a tettes előélete, személyi és anyagi viszonyai;

6. a belátás foka;

7. a bűncselekmény következményei;

8. a tettes magatartása a bűncselekmény elkövetése után.

Mindezek zsinórmértékül szolgálnak a büntetés kiszabásánál. Kifejezetten elrendeli az új Btk., hogy egyetlenegy enyhítő körülmény is elegendő az enyhébb büntetésre; a régi szerb Btk. ehhez legalább két enyhítő körülmény fennforgását kívánta.

Visszaesésnél büntetésszigorítás az új törvény parancsa; visszaeső az az egyén, aki büntetésének kitöltése után 5 éven belül újabb bűncselekményt követ el.

A művelt nemzetek büntetőigazságszolgáltatásának, helyesebben bűnügyi rendszetének modern biztonsági intézkedéseit a jugoszláv törvényalkotók is érvényre juttatják. E biztonsági rendszabályok a visszaesőkre, beszámíthatatlanokra, csökkent beszámíthatóságúakra, iszákosokra s végül a prostitúcióból, koldulásból és csavargásból élőkre vonatkoznak. Ezeket egyrészt a szabadság teljes megvonásával, másrészt a szabadság részletes korlátozásával iparkodnak ártalmatlanná tenni. A büntetőbíróság által kiszabott szabadságvesztés büntetés kitöltése után dologházakba, gyógyintézetekbe, iszákosságból kigyógyító intézményekbe (kiskorúak javítóintézetekbe), utalhatók a bűncselekmények elkövetői. A szabadságkorlátozás korcsmalátogatási tilalomból, rendőri felügyelet alá helyezésből, hivatal- vagy hivatásvesztésből és elkobzásból állhat. A visszaesők teljes szabadságmegvonása legfeljebb tíz évig tarthat. Koldusok, prostituáltak és csavargók dologházba való utalása legfeljebb öt, legkevesebb egy évig tarthat.

A részegség nem kifejezett beszámíthatatlansági ok, lehet súlyosbító, lehet enyhítő körülmény is; a körülményekre vonatkozólag azonban homályosak a törvény intézkedései.

Büntetőjogi felelősség szempontjából négy csoportra osztja az új Btk. a személyeket; három csoport a kiskorúaké. Be nem töltött 14 éves korig büntetőjogi felelősség nincs, ezek a gyermekek, a kiskorúak ifjabb csoportja a 14—17 éveseket foglalja magában, az idősebb kiskorúak a betöltött 17 éven felüliek. A 21. életévet meghaladottak teljeskorúak. A fiatakorúakra vonatkozó büntető eljárást különös gondal dolgozták át, a régi büntetőtörvénykönyvek gyermeki korhatárát a 12. évről, mint láttuk, a 14-re emelték; a kiskorút büntetlen előéletűnek kell tartani mindaddig, míg a teljeskorúak számára kiszabott büntetésekre nem ítélik őket. Halálbüntetés nem mondható ki rájuk.

Jelentékeny újítás az összes régi büntetőtörvénykönyvekkel szemben a *feltételes büntetéselhalasztás*, melynél a belga-francia büntetőjogi rendszert vették mintául. Ezt az úgynevezett *próbaidőt* csupán fogház, elzárás és pénzbüntetés esetében lehet kimondani, ha a fogházbüntetés 6 hónapnál nem nagyobb. Aki az ítéletet megelőző tíz évben fogházra vagy egyhónapnál hosszabb elzárásra el volt már ítélve, feltételes büntetéselhalasztásban nem részesülhet. A próbaidő kifogástalan eltöltése után úgy kell tekinteni az egyént, mintha egyáltalában nem büntették volna.

A rehabilitálás tekintetében is haladást jelent az új jugoszláv büntetőtörvénykönyv az eddig érvényben volt 6 büntetőjogi rendszerrel szemben.

405. szakaszból áll *összesen az SHS királyság régóta készült új büntetőtörvénykönyve*. Az elmondottakból kitetszik, hogy az újítások javarésze a magyar és osztrák büntetőigazságszolgáltatás elveihez való közeledés, a hat büntetőtörvénykönyvből a haladottabbak, a nyugatiabbak legyőzték a keletieket. Nehezen bízhatunk azonban az új Btk. hosszú életében; a jogászközönség megvitatta ugyan, de viszont a diktatura léptette életbe az országos közvélemény szentesítése, sőt hozzászólása nélkül, ez pedig egy ilyen fontos törvényre nézve csak ártalmas lehet.

Kormányzó Úr Ófőméltósága a Szent István napi körmenetben.

Orvvadászok.

Irta: MÉSZÁROS KÁROLY alhadnagy (Szeged).

A magyar nemzet ősi foglalkozásának egyike a vadászat testet-lelket edző s amellet hasznot hajtó sportja. Nemzetgazdasági szempontból is nagy ennek a jelentősége.

A lelőtt hasznos vad bejelentése nem kötelező s így csak hozzávetőleges az a statisztika, amit sikerült összegyűjtenem a vadászat eredményéről. Megpróbáltam hivatalos helyről is ilyen adatokhoz jutni, de sikertelenül.

En részemről a statisztikát azért gyűjtöttem, mert csendőriskolánál segédoktatói minőségemben a vadásztörvény is tantárgyaim egyike volt, helyesnek véltem, ha a hasznos vadak védelméről a próbacsendőröknek tartott előadásaimat nemzetgazdasági szempontból számszerű adatokkal is támogathattam; amint észleltem, hallgatóim érdeklődését ezzel fokoznom sikerült.

A múlt vadszezón elején összesen mintegy 50.000 darab élővadat: nyulat, fácánt és foglyot szállítottak ki a magyar uradalmakból külföldre. A legtöbb élő vadat Franciaországba, Angliába és Németországba szállították vadtenyésztés és nemesítés céljából. Az idén egyetlen nagy dunántúli uradalom egymagában 20.000 darab élőnyulat fogatott össze a saját területén és szállította ki közvetlenül Franciaországba, Belgiumba és Svájcba. Kiszállítottak még közel két millió darab nyulszőrmét Angliába, Svájcba és Olaszországba.

Szakértők szerint a magyarországi nyulak szőrméje olyan finom, hogy a legértékesebb kalapok készítésére használják a külföldi kalapgyárak is, ezért igen keresett cikk és jól fizetik. Több millió pengőre rug a hasznos vadak után az állam, a községek és magánosok részére befolyó jövedelem.

A hasznos vadaknak azonban sok ellenségük van. A hasznos vadakat pusztító kártékony állatok irtása nem a csendőr feladata. Ezt elvégzik az arra hívatott örök. A csendőrnek a vadak legveszélyesebb ellensége, az orvvadász üldözése a fő kötelessége, eltekintve az egyéb vadászati kihágásoktól.

Több olyan csendőrörsön szolgáltam, melyeknek körleteihez nagykiterjedésű erdőségek tartoztak, dús és nemes vadállománnyal, Orvvadászokkal sokszor akadt dolgunk. Az orvvadász töltött lőfegyverrel mindenre elszántan cserkész, bujkál vagy lesállásból figyel. Ketten, hárman vagy esetleg többen is szoktak az erdőbe menni. Az erdőörökre és vadörökre így többesben igen veszélyesek.

A lippai örsön teljesítettem szolgálatot 1900-ban, midőn a velünk szomszédos radnai örskörlethez tartozott maróssolymosi erdőben orvvadászok a kincstári erdőrt lelőtték. Ezután kaptak először az erdőörök Mannlicher-karabélyt s azontúl az ilyen veszélyes erdőkben kettesével és élésre töltött karabéllyal cirkáltak.

Az egyedüli nemesség a jóság. A jó szív több, mint koronás címer s a lélek együgyűsége több, mint az ősi normann vér.

Tennyson.

Temes és Krassószörény megyék különböző örsein románok által lakott területen szolgáltam addig, míg e területeket el nem szakították tőlünk. Az orvvadászok sok ravasz fortélyát kitapasztaltam. Rendszerint figyelték vagy figyeltették, hogy mikor mely irányban indult ki a járőr. A kiindulás észrevétlenül alig történhetik meg az őrállomásról. A járőr után több óra elteltével az orvvadászok is kiindultak ugyanabba az irányba, így biztonságban vélték magukat, hiszen a járőr már elportyázott előttük.

Az orvvadászok szokásain kívül ismertem a vadak tulajdonságait is. A vadállatok pl. nappal fekvőhelyeiket csak akkor hagyják el, ha megzavarta őket valami vagy valaki. Alkonyatkor azonban kiindulnak élelem és víz után. Hajnalban, mielőtt fekvőhelyeikre visszatérnének, előbb vízre mennek. Ilyenkor lesből is jól lehet őket löni. Ezt az orvvadászok is tudják. Én az ilyen vadlesre alkalmas helyeket az erdőörök segítségével volt örskörleteimben mindig jóelőre megismertem, mert tudtam, hogy csak így lehet eredményes lesállításokat tartani és az orvvadászok garázdálkodásainak véget vetni.

Leírom itt, hogy mint fiatal járőrvezető, saját kezdeményezésemből miként fogtam az első orvvadászt.

A lippai erdőben, melyen nekünk keresztül kellett portyázni, Buchberg községig 17 kilométernyi hosszú út volt. Ebben a nagy erdőben különösen szerettek az orvvadászok garázdálkodni, mert sok őr volt benne.

Az orvvadászok puskalövésai csendes időben néha még Lippára is behallatszottak. Ez bizony sem nekünk csendőröknek, sem az erdészeti hivatalnak nem volt kedves. Bántott és fokozott tevékenységre ösztönzött minket. Hátrányunk az volt, hogy a nagy kiterjedésű örskörlethez kevesen voltunk csendőrök.

Az erdő szélén, kb. 150 lépésnyire bent az erdőben — a lippai részen — lakott egy Albu Juon nevű oláh tanyásbérő. Mi csendőrök erre gyanakodtunk, hogy ő figyel minket s ad hírt a többi orvvadásznak. Egy őszi napon reggel Fóri Ferenc csendőr járőrtársammal (most th. szakaszparancsnok Izsákon) elindultunk Buchberg felé rendes szolgálatba. Az erdőt elérve, az »Erdőörház« tereptárgynál az erdőortól olyan értesülést szereztünk, mely szerint éjjeli orvvadászokra volt kilátás. Innen tovább portyáztunk az Albu-tanyára. Albu éppen otthon volt. Érdeklődésemre azt mondta a tanyás, hogy nem tudja kik vadásznak az erdőben, amint mondta, ő is hallott lövéseket. Tagadta, hogy neki része volna benne. Mondtam neki, legyen figyelemmel, adok neki dohányt és pálinkára valót, ha segít az orvvadászok leleplezésében. Igérte. Ezután tovább indultunk be az erdőbe, Buchberg felé.

A járőrök jövés-menéséből Albu már nagyon jól ismerte az őrsjáratunk útvonalát s tudta, hogy ha mi délelőtt vagy délután elportyázunk ott, csak másnap térünk a hosszú útról vissza. E tanyát el nem kerülhettük, mert tereptárgy volt.

Igy beképzelttem magam az Albu gondolatmenetébe s elhatároztam, hogy keresztülhúzom a számítását. Járőrtársammal az ügyet megbeszélve, akként határoztam, hogy a vett értesülés és észleleteink alapján Buchberg községben az előirt pihenőt nem tartjuk meg, hanem visszatérünk az Albu

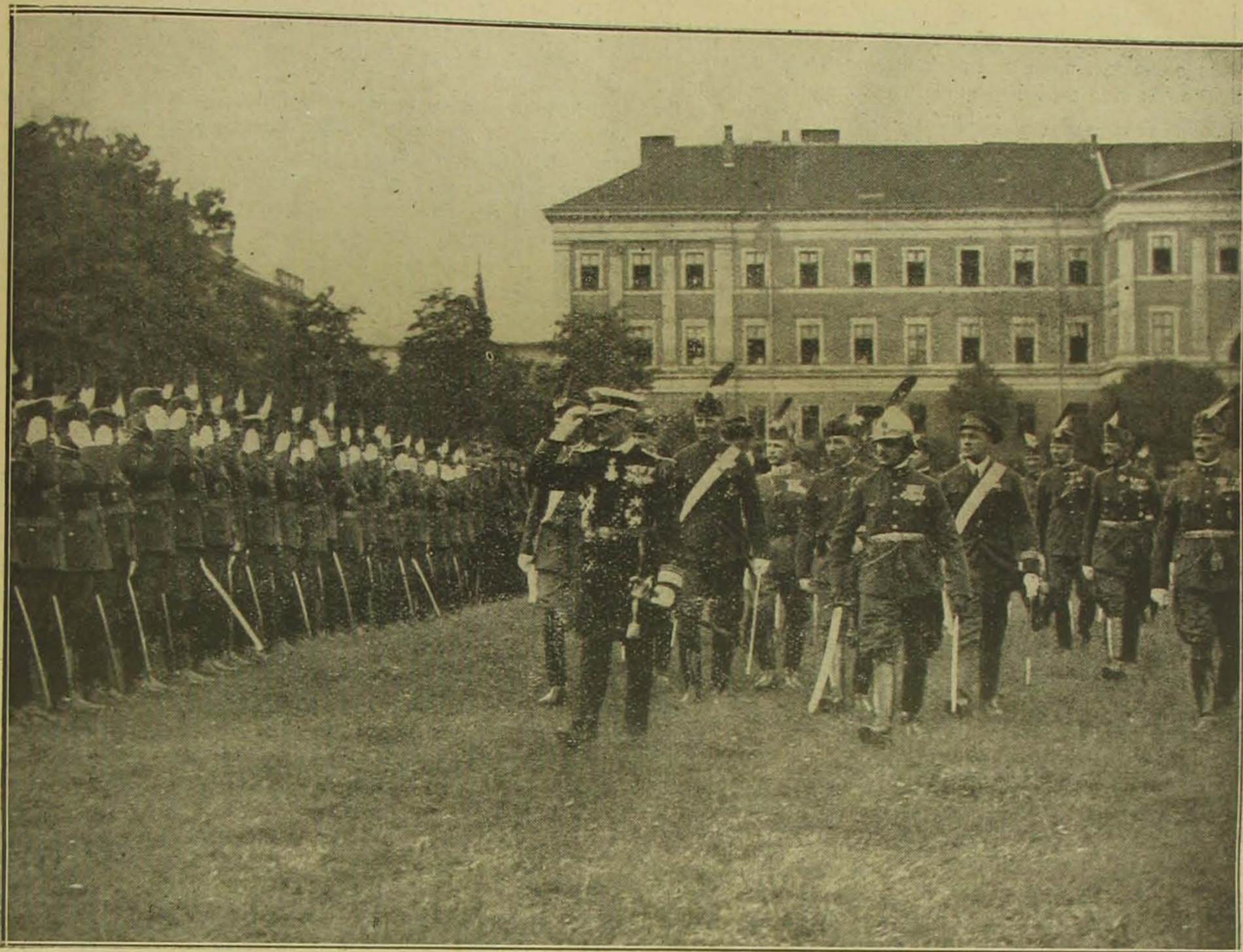
A régi időkben a katonaságnál nagyon dívott a szökés és néha járvinyszerűen lépett fel. Például a 48. gyalogezredtől, amidőn 1840-ben Bregenzből Zágrábba áthelyezték, a két hónapig tartó gyalogmenet alatt naponta 7—10 katona szökött meg. Ez az ezred 1832-től állomásozott Bregenzben, ahol a legénység igen jól érezte magát. Még közvetlenül Zágráb előtt is sokan visszaszöktek Vorazlbergbe, ahol a Bregenz körül fekvő falvakban igen sok szökevény, nap-számosnak állott be a parasztokhoz. Csodálatos, hogy a nyugtalan vérű Petőfi Sándort, aki éppen akkor szolgált a 48-asoknál, mint »zöld hajtókás, sárga pitykés közlegény«, szintén nem ragadta magával a szökés vágya,

tanyája közelébe s az erdőben megfelelő helyen lesállást tartunk az orvvadászokra. Így is cselekedtünk. A kiszemelt leshelyre besötétedés után érkeztünk meg. Egy kis erdei gyalogútnál, embervastagságú fa mellett foglaltunk állást. Csendes, csillagos, de sötét októberi éjjel volt, a hold még nem bújt elő, csak úgy éjfél felé. Fél tízre járt már az idő. Albu tanyájának fehérre meszelt fala látszott elmosódottan a közbeesett bokrok résein át. Közelebb nem mehettünk a tanyához, mert a házörző eb, ha szimatot vesz, ugat s meg hiúsítja tervünket. Tíz óra felé már néha hallani lehetett az Albu tanyájáról hol egyik, hol másik ajtó óvatos nyitását és csukását. Mintha most is, midőn e sorokat írom, átérezném azt a csendes benső izgalmat, amit akkor éreztem arra a gondolatra, hogy jó helyen vagyunk, eredményünk lesz. Fél tízenegyre járhatott az idő, midőn az Albu tanyája felől az erdei gyalogúton felénk közeledő óvatos bocskorléptek hallatszottak. A lépésekről éles figyellel két emberre következtettünk. Lombos erdőben éjjel is mindig sötétebb van s ezért nem voltak láthatók a felénk óvatosan közeledő alakok, kik közben néha meg is álltak s hallgatózva figyeltek. Ilyenkor semmi nesz a csendőr részéről, még a lélegzés is óvatos legyen! Az óvatos léptek lassan újból közeledtek felénk, már a két egymásután lépkedő ember alakja is kivehető volt, de felismerni őket meg nem lehetett. A fa mellé lapulva, járőrtársam mellém rejtőzött, jobbkezemben tartottam a Kropacsek-tárkarabélyomat s midőn az egymásután lépkedett két alak hozzánk egészen közel ért, a fa mellől elém ugrottam, a karabélyt nekiszegezve, balkezzel mellen ragadtam az egyiket, az elsőt, járőrtársam pedig a másikat. Az én mellen ragadott orvvadászomban Albu Juon tanyást ismertem fel, kinek kezében tartott kétcsövű töltött vadászfegyverét a járőrtársam hátulról kapta el. Így lefegyvereztük és őrizetbe vettük a két orvvadászt löszereikkel együtt. A fegyverek vágott ólomdarabokkal voltak töltve. Hej, de megörültünk az eredménynek! A két orvvadász nagyon meg volt lepve és rémülve, amint Albut mellen tartottam, éreztem, hogy ugyancsak reszket. Dehát ilyenkor melegiben kell cselekedni. Albu nyilatkozott is s így sikerült a többi orvvadászt is más alkalommal leleplezni.

Mi másnap reggel az őrizetbe vett két orvvadászsal bevonultunk az örsre s az ott, előző nap délután váratlanul szemlére érkezett Serédy Géza százados, akkor még temesvári szárnyparancsnok úrnál, majd az örsparancsnoknál is jelentkeztünk. A százados úr megdicsért bennünket az eredményes s jól végrehajtott lesállásért; büszkék is voltunk erre a dicséretre.

Albut a rászabott büntetésen kívül közigazgatásilag kilakoltatták az erdei tanyáról, amivel az orvvadászatok is megszűntek azon a részen.

Én örsparancsnok koromban szükséges és alkalmas időben, orvvadászok üldözésére és lesre szükségig szoktam előírni szolgálatot. Az ilyen szolgálatokra fiatalabb csendőreimet felváltva vittem magammal, hogy tanuljanak. Ilyenkor cselfogásokat alkalmaztam. Ez abból állott, hogy ha elindultam szolgálatba pl. délelőtt, egy távolabbi tereptárgynál tartott kis pihenő után, délután ugyanezen irányban visszafelé portyáztam és alkalmas helyeken lesállításba helyezkedtem. Egy alkalommal így néhai Wekerle kegyelmes úr klopódiai erdejében hét orvvadászt, máskor a gróf Hadik-féle erdőben öt orvvadászt értem tetten és fogtam el. Tetten értem ily módon a doklini, máskor a nagyszurduki román papot az orvvadász környezetükkel együtt, az előbbit az osztrák-magyar államvasút társaság erdejében, az utóbbit pedig gróf Ambrózy István nagyszurduki erdejében. Pedig a nagyszurduki oláh pap — aki különösen híres vadász volt — egy alkalommal elbizakodva mondta egy társaságban, hogy nincs olyan csendőr, aki őt meg tudja fogni az erdőben

Kormányzó Úr Öföméltósága szemléje az újonnan felavatott főhadnagyok fölött augusztus 20-án, a Ludovika Akadémián.

orvvadászaton. Vadászjegye mindkét papnak volt, de a bérelt községi területet szűknek találták, ezért a tilos erdőkbe is beletévedtek néha özre, vaddisznóra. A nagyszurduki oláh pap nem az orvvadászatot, hanem azt restelte, hogy ravaszkodása az én módszeremmel szemben csődöt mondott. De hogy a csendőrökre azért nem haragudott, bizonyította ezután azzal, hogy a csendőrségi internátus javára 1909. évben 5 koronát adományozott, ami a Csendőrségi Lapokban nyugtázva is lett.

A nagyszurduki örsön létem alatt, téli havas időben, úgy indítottam egy járőrömet rendes szolgálatba, hogy majd éjfél után 1 órakor vonuljanak be az örsre, de amennyire lehet, leplezve, észrevétlenül. A laktanyába ne a főutcán, hanem a hátsó kiskapun csendesen jöjjenek be, ne kopogjanak, lámpát ne gyújtsanak. Én pedig egy másik csendőrömmel ekkorra már készen álltam arra, hogy ugyanabba az irányba indulok szolgálatba, amerről a járőr bevonult. Lás-sam, figyelték-e a bevonult járőrt? Holdvilágos éjjel volt. A laktanyából és községből mi is óvatosan és leplezve indultunk ki. A falu szélére érve, az erdő közeléből egy kis tanya felől lövés hallatszott. Tudtam, hogy orvvadász. Észre vehette az előbbi járőr elvonulását, most tehát biztonságban érzi magát, nem gondol arra, hogy mi pedig közeledünk. A tanyát szélellében sikerült úgy megközelíteni, hogy a házőrző ebek sem vettek bennünket észre. A félív papír nagyságú kis hátsó ablakon benéztem a szobába, pislákoló mécses égett, a tanyás pedig — jól ismert oláh földműves — széken ülve, lábáról a bocskorszijat füzögetve vetkőzött,

a szoba közepén pedig a földre dobva egy véres öz feküdt, a szoba ajtó mögé kétcsövű vadászfegyver volt támasztva. Gyors, de óvatos léptekkel az udvarba, innen pedig a lakásba bementünk. A gazda észrevette az udvaron való megjelenésünket, de már tehetetlen volt, rejteni mitsem tudott. Az özet, puskát és gazdát — ki az orvvadászatot beismerte — őrizetbe vettem.

A község közelében volt akácos mellett visszafelé haladva megálltunk, hallgatózni. Közeledő embert vettem észre, kiből midőn figyelőhelyünkhöz ért, a községi esküdt fiát ismertem fel. Kérdeztem, hova megy ilyen éjjeli időben? Azt mondta, hogy a tanyájukra megy. De hiszen a ti tanyátok nem erre van, — mondtam neki. Megtapogattam és a szűr alatt egy kétcsövű töltött vadászfegyvert találtam. Beismerte, hogy gróf Ambrózy erdejében akart vadászni s az oláh karácsonyra egy kis vadhúst szerezni. Ily módon pár óra leforgása alatt két orvvadászt fogtam.

Az orvvadászok veszélyességére jellemző, megtörtént esetet írok még itt le.

A szeménik havas aljában lévő egyik községbeli híres oláh orvvadász már 17 éves fiát is gyakorolta erre. A fiú már jó lövő volt. Az öreg arról még nem volt meggyőződve, hogy fia tettenérés alkalmával hogy viselkednék. Kioktatta és figyelmeztette, hogy ha tilos vadászaton tettenérik, erdő-örnek meg ne adja magát, inkább löjje le, ha másként nem tud menekülni. A fiú megígérte, hogy így tesz.

Egy közelebbi alkalommal az öreg a fiát is magával vitte orvvadászatra, kétcsövű töltött vadászfegyvert adott neki. A

nagyerdő alkalmas helyén egy hegyoldalban helyezte el a fiút és kioktatta, hogy csak szarvasra vagy özre löjjön, ha ilyen előbukkan s ha szorult helyzetbe kerül, az erdőört se kímélje. Az öreg azután — mint fiának mondta — lement a völgybe cserkészni, vadat hajtani fel. Pár óra múlva a fiú leshelye felé vad helyett egy erdőör közeledett. A fiú lehúzódott, lapúlt, de izgalmas fészkelődésétől a bokor megrezdült s az erdőör észrevette őt. Lövésre készen tartott fegyverrel, a közbeesett fák védelme alatt fedezve igyekezett az erdőör a fiatal orvvadász felé, hogy lefegyverezze és elfogja. A fiú szorongatott helyzetében 30 lépésről rálőtt az erdőörre. A lövés nem talált. A fiú erre sírva fakadt, mert nem volt több tölténye, csupán az egyik cső volt még töltve, ezzel azonban halálosan kell találni az erdőört, mert különben az elfogja őt. Igen komoly helyzet volt. Az erdőör oldalt kúszva egy alkalmas pillanatban szintén lőtt és a fiatal orvvadász felé rohant, e pillanatban az orvvadász is kilötte az utolsó töltényét a rárohanó erdőörre. A fiú vadászkést rántva, védekező állást foglalt. Ekkor az erdőör leleplezte magát: — az apa volt. Erdőöri ruhában álcázva, kalapját szemére húzva felismerhetetlenné tette magát fia előtt, hogy annak bátorságát kipróbálja. A fiút elszánt viselkedéséért megdicsérte. A fegyverek nem voltak élesre töltve, miről a fiú csak utólag értesült az apjától; a próbát azonban jól megállta. Az apa egy jó pálinkás hangulatban, mások előtt dicsekedett az esettel s dicsérte a fiát, hogy méltó utódja lesz.

Budapesti séta Szent István hetében.

A vonatok ontják az utast. Csupa magyar. Budapest idegenforgalma nem tud fellendülni. Dolgoznak-e azon, hogy fellendítsék? Igen! A buzgalom, az akarat megvan hozzá, valahol másutt van a hiba. Sajnos, mindig ott, ahol a dolog a lényegbe vág. Ezek között a sétán szerzett benyomások és észleletek között az olvasó talán fel fog fedezni majd itt-ott egynéhányat a hibák közül.

De mi közünk nekünk csendöröknek ehhez?

Látszólag semmi. A valóságban csaknem annyi, mint a főváros idegenforgalmi hivatalának. Az idegenforgalom hivatalos fóruma megfeszítheti minden erejét, leleményességben felülmúlhatja az amerikai reklám-, trükk- és blöffgyárat, — munkája még sem lesz eredményes, ha a nagyközönség abban a hiszemben él, hogy neki az idegenforgalomhoz semmi köze.

Nekünk az idegenforgalom két szempontból fontos. Az egyik szempont anyagi természetű; érdekünk hogy sok idegen pénz jöjjön az országba és felfrissítse, élet-erősebb lüktetésbe hozza gazdasági életünk lanyha vérkeringését. A másik, a szebbik és bennünket közelebről érintő szempont, az általános nemzeti érdek; minél több idegennel megismertetni, hogy kulturánk a művelt Európa és a Balkán ütköző pontján vezető szerepre hivatott s ezért nemcsak igazságtalanság, de internacionális dőreség is ezt az életképes, erős nemzetet trianoni megcsonkításában meghagyni.

*

...ontja a vonat a sok utast. Legtöbbje mezítlábas és rongyos. A ruha színét a két-háromnapos malter felismerhetetlenné teszi, a sovány inas lábszárakon és a csontos nagy lábfejekon a bőr ráncos kéreggé durvult. Kerek, lapos kenyeret szorongatnak hónuk alatt, a hátukat meggörnyítette a téglá- és malterhordás. A szemük lefelé néz. Talán azt se tudják, hogy Szent István hete van.

Másnap, mikor a Császárfürdő uszodájában egymás hegyén-hátán tolongó 8000 ember extázisban ünnepelte a

magyar 7:1-es vízipóló győzelmet, újra és újra erre a mezítlábas csoportra kellett gondolnom.

Csakugyan olyan fontos-e, csakugyan olyan nagyon fontos-e nekünk ez a 7:1-es győzelem? És amikor éreztem, hogy a tribünön fenn én is izgalomtól dobogó szívvel lesem a fel-fújt bőrlabda repdesését a víz felett, — amikor szinte akaratlanul és pipacsvörös arccal én is együtt ordítottam: Éljen! Éljen! — ...meg: re-váns, re-váns! — azután Am-szter-dam! Am-szter-dam! — akkor, azaz egy kicsit később, amikor a vastaps elült és amikor azt kiabálták: »Sóskiflit tessék!« — akkor arra kellett gondolnom, hogy az agyvelővel dicsekedő emberi koponya sokszor milyen nagyon kevésé különbözik attól az üres bőrlabdától.

Milyen kevés tapsra, hurrázásra, cintányérra van szükség, hogy felkiismeretünk szavát elhallgattassuk és milyen szívesen öleljük keblünkre a cifraságos, mellékes *Semmit*, a *Mellékest* s fordítunk hátat a *Valami*-nek és *Lényeges*-nek.

*

...ontja a vonat a sok utast. Tarka fejkendők bontakoznak ki a nyüzsgésből. Matyók. Nyolc-tíz szoknya teszi ringatóvá, riszálóvá a menyecskek csipőit, — a felületes szemlélő azt hihetné, hogy kellek magukat, pedig ennek a csipőriszálásnak semmi köze a koketériához. A hőség nagy. Alig képzelhető, mennyi vízmennyiséget kell kiizzadni azoknak a lábszárparoknak, melyeket a levegőt át nem bocsátó szoknya-kas vesz körül.

Dehát elvégre is ez az ő dolguk. Fejcsóválásra csak akkor kerül a dolog, amikor az ember látja, hogy a pirinyó kis emberkék, a 7—8 hónapos csecsemők egy-egy ilyen mezőkövesdi menyecske karján, ugyanúgy vannak felöltözve, mint az anyjuk. A fejük búbjától lábujjhegyig ruha és ruha.

A gyermek sír. Az anya meg van róla győződve, hogy éhes. Letelepszik a pályaudvar üvegcsarnokában, ott, ahol éppen van, kigombolja a feszes ruha derekát és enni ad a gyermeknek. A sírás egy pillanatra megszűnik. De csak egy pillanatra. A kicsi mindjárt mérgesen rántja el szájacskáját és bömböl tovább kétszeres erővel.

Most az apa lép közbe. Azt hiszi, hogy a csöppség valami kompaktabb dologra vágyik, és egy összefogdosott piszkos kiflivéget gyömöszöl a szájába. A sírás persze folytatódik. Erre aztán előkerül a kosár fenekéről egy üveg. Hogy a tartalmát miből készítette otthon a szomszéd-asszony, csak ő tudná megmondani. De ettől aztán végre elszenderedik a kis matyó. Még alvás közben sem gombolnak

A gorodoki lovasroham emléktáblája, amelyet augusztus 17-én lepleztek le Budapesten, a Ferenc József lovassági laktanyában

József kir. herceg *Őfensége* a gorodoki lovasroham emléktáblájának leleplezési ünnepélyén.

ki egy gombot se a nyakán és egy centiméterrel sem lazítják meg a dereka körül futó színes pántlikát.

A kis gyermek a legtökéletesebben elő van készítve Kochbacillusok számára. Ruházata azonban — azt meg kell hagyni — nagyon szépen van kihímezve.

Azért idegenek is vannak. A németeket még csak eligazítják.

— Bitt' schön, wie komm' ich in die königliche Burg hinauf? — kérdezi az egyik.

— Tessék mit Elektrische auf Rákóczi-út, Erzsébet brücke, azután Attila... — itt gondolkozik egy kicsit a felvilágosítást nyújtó — ...Attila Kreisweg (körút = Ringstrasse).

A német itt közbevág:

— Pardon, nicht Lanchid?... Lanchid... nicht über Lanchid? — man hat mir gesagt...

— Igen, no ja, man kann auch auf Lanchid und dann mit das Sikló.

Elég az hozzá, ha az útbaigazítás nem a legtökéletesebb is, a sógor valahogy mégis csak feljut a Várba.

Sokkal nehezebb azonban a helyzete a két olasznak, akik portáson, jegyszedőn, rendőrön és patronázshölgyön keresztül végre egy taxisoffortól megtudják, hogy hol van az olasz követség. Ahová — melleleg megjegyezve — nem is szándékoztak menni, de kiszállásuk után öt perccel már látják, hogy ott kell kérniök útikalauzt.

A rend a pályaudvar környékén példás.

Tizenkilencedikén, tehát a Szent István heti ünnepségek ötödik napján beszélek a pályaudvaron beosztott detektív-

csoport felügyelőjével s az ettől nyert értesülés szerint egyetlen komolyabb eset nem fordult elő. Ez nem véletlen. A detektivek és az egyenruhás őrszemélyzet javarésze is fárasztó éjjeli-nappali szolgálatban örködik afelett, hogy a tolvajlásokat és verekedéseket megelőzzék. »Csikágó« ismert alakjai sehol sem mernek mutatkozni, mert ahol a sűrűbb néptömegben itt-ott mégis feltűnnek, máris ismerős hang suttozja a fülükbe — a detektiveknek ezt a diszkrétan suttozó hangját jól ismerik már ezek —: »Te gyere csak velem egy kicsit egy szóra!«

A ligetben. — Legnagyobb a zsvaj a barlangvasút és az autódrom körül van. A kifestett arcú, békebeli paprikajancsik mókáira alig ügyel valaki. Lejárták magukat. Ezzel szemben a kicsiny, körbeszaladgáló autókön derűs képpel terpeszkednek a falu arisztokratái, a kisgazdák. Az autók kétszemélyesek, de csak alig egy-kettőnek sikerül az anyjukot is maga mellé ültetni, — hiába minden igyekezet, nem férnek el — cingár pestiekre szabták ezeket a kis guruló jószágokat. Nem rosszak a felírások, melyek a nézőket egy »autótúrara« csábítják. Pl. »Itt kivételesen a férj is kormányozhat«, — vagy: »Ne szidd a kormányt, itt arra fordul, amerre akarod!«

Az autódrom szomszédságában a szegény meggyilkolt Schäffner Kitty viaszmasa biztosít állandó, sűrű forgalmat a Plasztikonnak.

Jobbra-balra, elül-hátul, mindenütt zongoraverklik fűjják, szuszogják a perzsavásárt és azt, hogy »Kicsike vigyázzon, nagymama lesz, hej, nagymama lesz...«

Vígan forog a ringlispil. A hullámvasútról fülhasogató női sikítás hallik. A »hernyó« monoton zöngéssel hernyózik körbe-körbe a párokkal. A hernyóburok hol eltakarja, hol megmutatja a párokat. Gyakrabban eltakarja. Talán valamivel hosszabb ideig is, mint amennyi erkölcsrendészeti szempontból megengedhetőnek látszanék.

Amott tüzet lehel a barlangvasút sárkánya.

— Ültél-e már benne? — kérdezi egy alföldi magyar a másikat, mikor a tűzokádó sárkány megáll előttük.

— Nem én, hát te ültél-e már?

— Én se ültem, üljön a nehézség.

Azután mind a ketten beleülnek.

Forog a verkli, — forog a ringlispil. Forog az élet...
Hölgyek, urak, — lehet, — tessék beszállni!

*

Egy igen nagy fogyatékosága van ennek az 1929-es ligeti életnek, amit semmivel sem lehet pótolni.

A békebeli uniformis.

Éppen úgy, ahogy a bécsi Práternek legszebb dekorációja volt feszes vitézkötéses nadrágjában haragos piros parolijával a mokány debreceni 39-es baka és a világoskék waffenrokkos kanárisárga hajtókájú öles dragonyos, éppen úgy hiányzik a pesti vurstli vasárnap délutáni és ünnepi miliójéből a dédelgetett vörösnadrágos huszár zsinóros attilája, a fezes, bugyogós bosnyák, a zöld lampasszos jáger, és nem legutolsó sorban a széles panganétú szanitéc, akit a szakácsnék valami különös, talán öröklött előszeretettel választottak partnerül vasárnap délutáni sétáikhoz.

A Szent István napi ünnepek egyik főlátványosságának szánták az ügető versenypályán megrendezett isaszegi csatát. A megrendezés és a negyvennyolcas idők egyik legszebb, legdicsőségesebb fegyvertényének megelevenítése valóban szép attrakció lett volna és méltán megérdemelte volna a tömeges érdeklődést. Az isaszegi csatát azonban, amelyet honvéd tábornokaink az osztrákokkal szemben győzedelmesen vívtak meg, a budapesti rendezők csúfosan elvesztették. Olyan magas belépti díjakat szedtek, hogy csak az ment el, akinek szabadjegye volt.

*

Jól esik látni a sok vidékit Pesten. Érdeklődnek a főváros és a Szent István ünnepek iránt. Nagy tévedés azonban azt hinni, hogy a felrándult 100—150 ezer vidéki atyafi közül csak 50 is hajlandó a bugyellárisába nyúlni és 1, 2, vagy 3 pengőt kiadni olyan látványosságokért, amely szerinte »zsákban macska«. Vagyis olyan valamiért, amiről nem tudja feltétlen bizonyossággal, hogy »vajjon megéri-e a pizt?« — Itt számították el magukat és ezért vesztették el az illetékes rendezőkörök is az isaszegi csatát.

Nem megrovásképpen, ellenkezőleg, bizonyos örömmel és dicsérettel kell az embernek megállapítania akár merre jár és nézdegél a Szent István hét alatt, hogy falusi testvéreink bizony jól megnézik, megforgatják és megpengetik a penegöst, mielőtt kiadják. Amikor meg pláne papírpénz váltásra kerül a dolog, az már aztán igazán nehéz eset.

Koránkelők, szorgalmasak de a fukarságig takarékosak.

A volt cs. és kir. 32 gyalogezred — a volt budapesti háziezred — emléktábláját augusztus 18-án leplezték le az Üllői-úti Mária Terézia laktanyában. Az ünnepi misét Haász István tábori püspök szolgáltatta. A leleplezési ünnepségen a volt 32. gyalogezred utóda, az 1. honvéd gyalogezred képviselte egy zászlóajjal. Oldalt a volt harminckettesek állanak.

Öreg harminckettesek díszmenete.

Nem baj. Ők a nemzet gerince és magva. Isten őrizze, hogy eltanulják azokat a tulajdonságokat, amelyek annyi magyar urat jellemeztek s amelyek az ősi birtokokat szép lassacskán elúsztották: hajnalban fekvés, dologtalan tunyaság és esztelen pénzszerzés.

A nyári vendéglősöket, akik szorongva lesik a Szent Istváni idegen- és vidéközönlést, — azt hiszem ezeket a nyári vendéglősöket titokban a guta kerülgeti. Elnéztem egy ilyen vendéglőt. Köröskörül, a bejáratot is elzárva, szalonnázó vidékiek ültek, ha itt-ott bevetődött közülük egy a vendéglőbe, — szódavizet kért.

A képek általában derűsek. Azaz derűsek lennének, ha nem tünne szembe valami általános jelenség, amely éppen olyan jellemző a vidékre, mint a szorgalom és takarékoság. Ez: a rossz kinézés. Tíz ember között kilencnek az arcán ott ül a betegség jegye. Az arcok csaknem kivétel nélkül sápadtak és beesettek. Ez tbc-t, amaz gyomorfekélyt, a harmadik vérbajt sejtet.

Ezért — ezért is, — ne haragudjon rám egy lelkes sportbarát se, ha túl a pillanatszülte első izgalmon és lelkesedésen, nem tudom olyan igen nagyon magasra taksálni az itt-ott elért 7:1-es sportgyőzelmeket. Önfelelt tapsra, viharos éljenzésre, mámoros tüntetésre csak akkor lesz majd okunk, *igazi okunk*, ha a sport, a *tömegsport* ezekben a sárga, sovány, falusi arcokba is vért visz s ha majd az eljövendő Szent István ünnepekre a vonatok piros-pozsgás embereket szállítanak. Ez lenne a főcélja, a lényege a sportnak. Az út azonban, amelyen most járunk, nem az, amely ehhez a célhoz vezet.

A fővárosban és az egyes vidéki városok favorizált egye-

sületeiben pontosan tudják a sportolók és trénerok, hogy a masszörnek hány simítást szabad végeznie s mily irányban a lábszárak vénáin, azt is, hogy tréning előtt és után hogyan kell táplálkozni, falun azonban az ablak a legtöbb helyen még mindig csak arra szolgál, hogy ne legyen sötét a házbán, nem pedig arra is, hogy nyitva tartsák.

Elismerem, vannak kiváló atlétáink, rekord-döntőgetőink, világbajnokaink, de ezek a vidékről feljövő beteges kinézésű emberek, mint élő, megcáfolhatatlan, szomorú tények hirdetik, hogy nincs semmi, vagy csak nagyon csekély nemzeti testi kulturánk. A magyar vérkeringés főhelyein, a magyar falvakban sok embernek sejtelve sincs nemcsak a sportról magáról, nemcsak a sportolás előnyeiről, de a higiénának még az elemi szabályairól sem, amelyek vértetéket nyújtanának a tuberkulózis és a sok másféle leskelődő nyavalya ellen. Mindaddig, amíg ez a nemzeti testi kultúra nincs meg, mindaddig, amíg a sportolás csak elhatárolt klub és nemzetközi mérkőzésekben nyilvánul meg, csak mérsékelten lehet örülni és bánkódni sportsikereink vagy kudarcaink felett. Amíg a milliók javát szolgáló tömegsportot nem sikerül a kívánatos magaslatra hozni, nem kellene tulságosan komolyan venni a Császárfürdői vagy Üllői-úti összecsapásokat és nem kellene juhok módjára azok példáját követni, akik a tribünön az eredményvárás izgalmaiban összecsokolóznak vagy összepofozkodnak.

*

Az állatkert zenepavillonjában az apró villanylámpák ezreinek nappali fényében nem mindennapi összpontosítás van. Száz cigány zendít rá egyszerre a legszebb édes-bús magyar nótákra. A belépti díj a rendesnek kétszerese. No,

nem baj. Ez megéri. Hogy jobban élvezhesse az ember a zenét, letelepszik a hosszú sorokban felállított karosszékek egyikére. Sokan azt hiszik, hogy ennek az ára már benne van a kétszeresre emelt belépti díjban. Tévedés. Nemcsak, hogy nincs benne, de a székek ára a szokásos 10 fillér helyett 40 fillér. Végig a koncert befejezéséig üresen maradnak a széksorok, csak itt-ott ülnek néhányan. Ha a szék árát 10 fillérben szabják meg, valamennyi foglalt s a bevétel legalább ötszörös lett volna.

Emiatt különben volt is elég méltatlankodás. A legnagyobb derűtséget egy cigányasszony keltette, akinek a férje brácsát s három fia pedig nagybögöt játszott a »nagy bandában«. A cigányasszony, aki egyébként addig, amíg meg nem szólalt, egy kreolbőrű előkelő idegen benyomását keltette, roppant fel volt háborodva, amikor a szék árát kérték tőle. Elég messze érthetően magyarázta, hogy 1 pengőt fizetett, amiért az Allatkertbe bejutott, most még 40 fillért kérnek tőle, amiért leül, pedig ő is a bandába tartozik. Amikor a székes-asszony nem akart tágitani és csak ki-tartott amellett, hogy a zenésmama vagy megfizesse vagy elhagyja a helyét, — cigányul mondott valami kacskaringó-sat. Később megkérdeztem szünetben az egyik zenészt, hogy mit, — nincs az a szerkesztő, aki a magyarra fordított szöveget benne merészelné hagyni a cikkemben.

*

Lobogódísz. Az Andrássy-úton, a Lánchidon és még egy-két útvonalon szép nemzeti és fővárosi színekben röpdösnek a zászlók. A zászlódísz szép, hatásos és nélkülözhetetlen minden nemzeti ünnepélyen. A zászlódísznek azonban dúsnak

kell lennie, különben szegényesen és komikusan hat. Voltak utcák Pesten, ahol minden tizedik, huszadik házon lengett búsan, egyedülvalósága miatt szinte szégyenkezve egy-egy nemzetiszínű lobogó. A háztulajdonosok egyrésze valószínűleg azt mondaná, azzal védekezne, hogy a nemzetiszínű zászlók nagy részét a vörösek elégették. Hát ez a kifogás bizony gyenge, mert azóta tíz év telt el és egy új nemzetiszínű lobogónak a beszerzése, éppen annak a lobogónak, amely a felszabadulást hozta, igazán nem jelenthet nagy áldozatot, a házbérek pedig nem olyan alacsonyok, hogy ne futná egy rúdra és két méter piros-fehér-zöld vitorlavászonra. Voltak egyes útvonalak, amelyeken semmi, éppenséggel semmi nem emlékeztetett a Szent István hétre, ha csak nem a villamosok tetejére feltűzött két kis zászlócska, amelyeknek látására a köznapi kinézésű utcákon azt is hihette volna az idegen, hogy a Beszkárt ünnepli valamilyen jubileumát.

*

Most valamit csakugyan az idegenforgalomról, ami tulajdonképpen a cikkem főtémája is akart lenni. Ha azokat az előkelő idegeneket figyeljük meg, akik hivatalos vagy — mondjuk — félhivatalos kalauzolás mellett nézik meg a fővárost és ismerik meg a magyar életet, ugyancsak felfedezhetünk egy általános jellegzetes hibát.

Ez a hiba: a magyar túltraktálás.

Aki a szemeit nyitva tartja s akinek alkalma nyílt, hogy figyelemmel kíséresse a mi idegenforgalmunkat és idegenforgatásunkat, az a következő sablont állapíthatja meg:

A külföldi látogatók az első napon rendszerint el vannak ragadtatva a látottaktól és nem gyözik dicsérni a magyar

Szent István napja hazavonzotta a külföldön szétszórtnan élő magyarokat is. Megtartották a magyarok világkongresszusát, hogy világszerte szervezeten, egységesen küzdhessenek velünk együtt a magyar igazságért. Képünk: a kongresszus résztvevői a Nemzeti Múzeum előtt.

A volt táborig csendőrök bajtársi szövetsége tagjainak találkozója augusztus 21-én a budapesti Lord Rothermere vendéglőben. Középen ül sötét polgári ruhában gróf Csáky Zsigmond ny. altábornagy, a m. kir. csendőrség volt felügyelője.

figyelmet és vendégszeretetet. A második napon az elragadtatás hangjaiba némi diszsonanciák keverednek. Ok: a magyar túltraktálás. Ez alatt pedig nemcsak a szegedi halászlével kezdődő nyolcfogásos dinéket kell érteni, hanem azt a bennünk lakozó hajlandóságot, mely az *elégnél* mindig *többet* akar nyújtani, feledve a bölcs közmondást, hogy: »A jobb ellensége a jónak«.

Ennek a magyar túltraktálásnak iskolapéldáját nyújtotta a nálunk járt Rabindranath Tagore esete. Ezúttal tehát nem Szent István-napi esetet akarok kiragadni, hanem egy olyat, amely kisebb-nagyobb eltérésekkel és változatokkal megismétlődik nálunk minden nevezetesebb, illusztrisabb vendégünkkel.

Mikor Rabindranath Tagore, ez a magaskorú hindu költő nálunk járt, szinte mámorosan szívta magába a sok szépet, amit Budapesten látott. Megnézte híresebb műalkotásainkat, megtekintette a nevezetesebb középületeket, gyönyörködött a Halászbástya páratlan szépségű panorámájában és este — már kissé fáradtan — végignézett még egy díszelőadást is az Operában. Az operaelőadás pazar színpompája, a gyönyörű zene méltó és harmónikus akkorddal zárta volna le az estét és ez a szelíd, gyermeklelkű aggastyán gyermekes mosollyal az ajkán szenderedett volna álomba.

Nem! Az idegenforgató, látva Tagore elragadtatását, nekibuzdul és azt mondja: »Várj csak öreg, most jön a java!«
... és Rabindranath Tagorénak az operaelőadás után egy előkelő bárban a cigány húzta a fülébe a magyar hallgatókat és tüzes csárdásokat...

Rabindranath Tagore szelíd, jólelkű és udvarias lévén, dehogyan is mondta volna: »Jó uraim, az én bölcsöm nem a Tisza mentén, hanem Indiában, a Ganges partján ringott... és a Ganges partján legtöbbször kígyóbüvölő sípok zenéje, tamburák monoton melódiája ringatott álomba... Én ezt az önök muzsikáját nem értem teljesen... meg aztán fáradt is vagyok... Szeretnék lepihenni... és a folytonos mosolygás is érthetetlen előttem, amellyel a primás a muzsikálását

kíséri... Itt, leheletnyire az arcomtól... kissé zavar... és érzem, hogy a kötelességszerű, udvarias visszamosolygás lassanként jéggé fagy és torzgrimasszá válik ajkamon... Jó uraim, fáradt vagyok...«

Mindezt nem mondhatta el Rabindranath Tagore, de mindezt tudniok kell azoknak, akikre a Rabindranath Tagorék kalauzolását rábízzák.

A magyar túltraktálás. Az elmaradhatatlan cigány és pezsgő. Azután: hajnalban lefekvés és a déli órákban főfájásos ébredés...

... és azután megszületnek azok a bizonyos diszsonanciák, melyek zavarják a harmónikus összhangot és elhalványítják a szép képet, amely pedig oly kedvezően rajzolódott ki az idegen szeme előtt.

A magyar nótánál, a magyar cigánymuzsikánál is álljunk meg egy kicsit, ha már az idegenekről van szó.

Nem szabad magunkat áztatni, tisztában kell lennünk azzal, hogy az idegennél a magyar nóta nem váltja ki ugyanazokat az érzelmeket, mint a magyar ember lelkében. Az idegennek a magyar nóta és magyar cigányzene egy különleges — hogy éppen Rabindranath Tagoréről lévén szó — exotikus élvezet, amelynél azonban nem szabad tovább időznünk, mint egy szép képnél vagy szobornál. Nem szabad megsértődnünk és nem szabad csodálkoznunk, ha azt az élvezetet a kelleténél hosszabbra nyújtva, az idegent az unalom és kényszeredettség kellemetlen érzése fogja el.

Ugyan — kérdem az olvasókat —, nem hozta-e véletlenül valamelyiküket a sors össze törökökkel, mint engem? Hallottak-e már keleti éneket, keleti zenét?

Nos, ami nekik, törököknek a legnagyobb gyönyörűség, az nekünk az első öt percben szokatlan, furcsa, érdekes, komikus, az első félóra után unalmas, egy óra múltán kínos, két óra elteltével türelhetlen és ha lehet — menekülünk előre.

A túltraktálással és pezsgőzéssel különben hazafiatlan

dolgot is cselekszünk, mert azt a hamis képet adjuk magunkról, hogy gazdagok és gondtalanok vagyunk. Ezt ne mutassuk a külföldnek, mint ahogyan nem mutatjuk az elmulatott ősi birtokokat sem. A vendég az első napon sok szépet lát, de a másodikon már rendszerint semmit, mert vagy részeg vagy alszik, vagy holtfáradt. Nincs kedve semmit megnézni. Természetes, hogy ha az idegennek kedve van mulatni, hát mulasson. Ezt azonban teljesen rá kell bízni.

Ne feledjük: nemcsak hivatásos idegenkalauzok vannak, hanem többé-kevésbé mindnyájan azok vagyunk. Egyikünk se tudhatja, mikor kerül össze idegenekkel, éppen ezért nem árt, ha foglalkozunk kissé ezekkel a dolgokkal is és adott esetben éppen attól tartózkodunk, amivel a leginkább akartunk volna kedveskedni.

*

Térjünk most vissza a Szent István ünnepségekhez. A vidékről vagy idegenből felránduló látogatónak annyi minden szép érdekes, nevezetes látnivaló kínálkozik, hogy a program minden bizonnyal terjedelmes és gazdag lehetne. De a látogatók nagy része magára van hagyatva. Persze, hogy nem lehet mindenki mellé idegenvezetőt állítani, nagyon jól el lehet azonban képzelni, hogy olcsó papírosan röpirat alakjában kinyomatnának néhány tízezer valami Tájékoztató-féjét, amely Budapest nevezetességeit néhány

útbaigazító sor kíséretében feltünteti, valamint az alkalmi ünnepségek, látványosságok helyét és időpontját megjelöli. Ingyen kellene ezt minden utas kezébe nyomni a pályaudvaron, a jelentéktelen nyomdaköltség másutt megtérülne. Nem esne akkor meg, legalább is nem olyan gyakran mint most, hogy vidékiek feljönnek Budapestre, beülnek valamelyik vendéglőbe, teleisszák magukat sörrel s mint akik jól végezték a dolgukat, visszamennek a falujokba. Vajjon ez lenne-e akkor is a program, ha az illetők a kezükben tartanának egy ingyen kapott Tájékoztatót, mely megmondja nekik, hogyan kell a Halászbástyára eljutni, hogy van egy Nemzeti Múzeum, hol a királyi vár, a parlament, a Hősök emlékműve stb.; stb.; hogy mikor láthatja a gellérthegy-i népünnepélyt, a margitszigeti színjátékokat, az állatkerti hangversenyt stb. Mindezt csak gyéren található falragaszok tudatták, a részletes programról pedig csak azok a legbenfentesebbek voltak tökéletesen tájékozva, akik aligha értek reá, hogy végignézzék.

*

Elég. Ha a rendezők és idegenforgatók a *Csendőrségi Lapoknak* ezt a számát a kezükhöz kapják, lesz úgyszólván elég ellenségem. Hát elég. Eleget szapultunk. Kiengesztelésül és elfogulatlanságom bizonyosságául el kell ismernem, hogy sok minden volt Szent Istvánkor, ami teljes elismerést érdemel és amit nem kell, de nem is lehet szapulni.

Az angliai Birkenhead városban 50.000 cserkész gyűlt össze táborozásra a világ minden tájáról. A magyar cserkészeket 800 fű képviselte, akik jókedvűkkel, életrevalóságukkal s általában nagyszerű cserkész tulajdonságaikkal kiemelkedtek a többi nemzetek cserkészei közül, dicsőséget és megbecsülést szerezve ezzel a magyar nemzetnek. A magyar tábort a walesi herceg is meglátogatta. Képünkön a tábor bejárata előtt látjuk a herceget (kockás harisnyában), tőle balra Teleky Pál gróf, főcserkész.

A magyar cserkésztábor bejáratánál fényképező cserkészek várják a walesi herceget.

Ilyen volt például a befejező látványosság, a gellérthegyi tüzijáték. Röviden talán szabad lesz megemlékezni erről azon csendőrbajtársak számára, akik távoli csendes kis örsökön nem láthatták az ég sötétjében vakító fényrel szertepukkanó tüzes röppentyűket.

Este fél tizenegy órakor kezdődött. Tíz óra előtt néhány perccel még zuhogott az eső és úgy látszott, hogy a tüzijátékból vizijáték lesz. Tíz órakor azonban elállt az eső és mint egy titkos vezényszóra ezrek és ezrek özönlöttek a Dunapart felé. A Duna két partja palotáival és a budai hegyekkel a világ legszebb panorámáját nyújtja nappal is, talán csak Konstantinápoly versenyezhet vele. Amit azonban este a kivilágított Halászbásztya, a Szent Gellért-szobor és a Citadella nyújtott, az felülmultra azt, ami »szép« megjelöléssel mérhető.

Az egybegyűlt és a Dunakorzón fel-le hullámzó közönséget két rádió-autó szórakoztatta, melyek azonban csak addig érvényesültek, amíg öt darab villanó jelzőbomba a tüzijáték megkezdését jelezte. Ettől az időponttól kezdve a sokezer szempár lenyűgözve merült a varázslatosan szép játékba.

Nemzetiszínű csillagokat szóró röppentyűk szaladtak nyilegyenesen a magasba, egymás után és egymás mellett 2—3 tucat és szórták, öntötték a nemzetiszínű csillagokat a sötétségbe... a komor, fekete magyar éjszakába...

Alig hogy lehullottak ezek, nagykaliberű röppentyűkből alumínium- és aranyeső gyönyörködtette a közönséget, majd a Citadella falára szerelt 300 római gyertya 3000 színes golyót lövelt a magasba, színpompás látványt nyújtva. Következett bombázás a Gellérthegyről. Három röppentyűcsokrot bocsátottak fel erős szirénabúgással, háromszor 30 dördülés visszhangzott a Citadella falán. Elhangzottak a bombalövések és erős piros lánggal gyulladtak ki a Citadella falára erősített vízeséségők, amelyek kis idő múlva vakító fényű lávafolyammá változtak és a Niagara vízesés tüzes illúzióját varázsolták a nézők szeméi elé. Meteorcsillaghullás, röppentyű- és bombaegyveleg, világító szökőkútfront adták meg ennek az eddig Budapesten még soha nem látott páratlan fényjátéknak a hatását. A legnagyobb méretű hatalmas vascsövekből löttek ki ezután óriás-bombákat, amelyek a kilövések és robbanások bömbölő hangjával valóságos földi- és égiháború benyomását keltették.

Befejezésül a Citadella bengáli kivilágítása következett,

amikor a legerősebb vörös színhatások felhasználásával izzó vashoz hasonlóan bíborpiros lángba borult a Citadella.

Éjfélre járt az idő, amikor a pompás tűzijáték véget ért. A belvárosi templom órája tizenkettőt kongatott s ezzel befejeződött Szent István napja is.

Notus.

CSENDŐR LEKSZIKON.

144. Kérdés. Az erdő tulajdonosa megbizta erdőőrét, hogy az erdejében kivágott és ölbe rakott 400 m³ tűzijából 200 m³-t adjon el. Az erdőőr ennek eleget tesz s a bejolyt vételárral beszámol. Ugyanekkor azonban engedelem nélkül a tűzijából még 80 m³-t is elad, ezt elhallgatja s a vételárat megtartja magának. Mily bűncselekményt követett el az erdőőr?

Válasz. Az az erdőőr, aki az őrizetére bízott erdőből szolgálatadója tudta nélkül fát ad el s a vételárat magának megtartja, lopást követ el. Az erdő tulajdonosa ugyanis akkor, amidőn az erdőt alkalmazottjának őrizetére bízta, nem mondott le az erdő birtoklásáról, tehát az erdő s a benne levő lábbon álló vagy levágott fa nem került az erdőőr birtokába vagy bírlalásába. Ezért nem lehet az erdőőr cselekménye sikasztás, mert ez a cselekmény a tettes birtokába jutott idegen ingóságon követhető el. Hűtlen kezelésnek azért nem tekinthető a cselekmény, mert ennek a bűncselekménynek lényeges tényeleménél, a kárt okozó szándéknál több van az erdőőr cselekményében. Benne van nemcsak a károkozás, hanem a jogtalan eltulajdonítás szándéka is és benne van a más tulajdonából való jogtalan elvétel ténye is.

Az erdőőr cselekménye a Btk. 336. §-a 7. pontja szerint büntett az eltulajdonított tárgy értékére tekintet nélkül s a Btk. 343. §-a értelmében a szolgálatadó magánindítványára üldözhető.

Megjegyezzük még, hogy a megdézsmált famennyiségre az erdőőrnek adott rendelkező jog az eset minősítésénél közömbös, mert nem vitás, hogy a rendelkezés joga az eltulajdonított famennyiségre nem vonatkozott.

145. Kérdés. A kóborcigány tettestől a csendőrjárőr elveszi a tulajdonában és birtokában lévő lovat, mert a közigazgatási hatóság rendelkezése folytán lovat tartania tilos. A járőr a lovat a község előljáróságának adta át. A tettes azonban az előljáróság tudta nélkül a lovat az őrizet helyéről elvezette s újból birtokába vette. Mily bűncselekmény ez?

Válasz. A cselekmény a Btk. 368. §-ába ütköző jogtalan elsajátítás vétsége. A tettes cigány, mint a lónak tulajdonosa a hatóságnak a lóra vonatkozó rendelkező és megtartó joga megghiúsításával vette el a lovat, mint sajátját. Mint tulajdonos, erre a lóra lopást nem követhet el. Ha azonban ily esetben a ló elvétele erőszakkal történik, hatóság ellen való

erőszakról is lehet szó, akkor is, ha jelenlévő személy ellen nem irányult is az erőszak.

146. Kérdés. A tulajdonos vezette gépkocsi az országúton a szerkezet hibás működése miatt kigyullad és elég. A kár 5000 pengő. Tekintet nélkül arra, hogy gondatlanság terhel-e valakit, tűzvéssznek tekinthető-e a gépkocsi elégése?

Válasz. A tűzvéssz oly tüzet jelent, amely mások személyére és vagyonára nagyobb veszedelmet (közveszedelmet) idéz elő. Az országúton elégő automobil nem jelent közveszedelmet. Az eset tehát nem tüzeset. A Szut. 516. pontjában megkövetelt bejelentő kötelezettség ilyen esetre nem vonatkozik.

147. Kérdés. Mit kell érteni az állam polgárainak kérvényező és panaszjogán?

Válasz. A kérvényezés és panasz joga az u. n. polgári szabadságjogok közé tartozik.

A kérvényezés joga jelenti azt, hogy az állampolgárok egyénileg és testületileg, kérvényeikkel az államfőhöz, a minisztériumhoz vagy az egyes miniszterekhez (a minisztérium szó itt a minisztériumok összességét jelenti) és egyéb hatóságokhoz járulhatnak, még pedig akár magánérdekű, akár közérdekű ügyben.

A királyhoz (kormányzóhoz) az általános kihallgatás napjain mindenki személyesen fordulhat kérvényével, egyébként pedig a kabinetiroda útján. Személyesen lehet a miniszterek elé is járulni, vagy pedig akár hatóságok útján, akár közvetlenül lehet a kérvényt eléjük terjeszteni. A polgárok kérvényeikkel egyénekenként és testületileg az országgyűlés elé is járulhatnak, de nem közvetlenül, hanem csak az országgyűlés illető Házának valamelyik tagja útján. A házszabályok értelmében azok, akik az országgyűlésnek nem tagjai, sem személyesen, sem küldöttségileg kérvényt be nem adhatnak, és kérelmet nem terjeszthetnek elő.

A polgárok panaszjoga jelenti azt, hogy mindenki személyesen és testületileg jogosult a királyhoz (kormányzóhoz) az országgyűléshez és a hatóságokhoz fordulni, ha sérelmet szenvedett el valamely hatóság részéről (cselekedet, rendelet, vagy mulasztás miatt). Magánosok elkövette sérelem esetében a törvény rendes útján lehet orvoslást keresni.

A panaszjog csak oly esetben gyakorolható, amikor a perrend szerint fellebbezésnek helye nincsen vagy ez a jog már kimerült. Mikor a sérelem miatt bírósághoz lehet fordulni vagy ha valamely sérelmes hatósági intézkedés ellen fellebbezni vagy felfolyamodni lehet, akkor az általános panaszjog gyakorlásának nincs helye s nincs is értelme.

A polgárok kérelmező és panaszjogának megfelel a közhatalóságok ama kötelessége, hogy a hatáskörükbe tartozó kérelmeket elintézzék, a panaszokat megvizsgálják s ha alapjuk van, orvosolják.

A panaszt is, a kérelmet is írásba kell foglalni.

148. Kérdés. Mily új jogszabály vonatkozik általában a Magyarország területét átszelő Duna folyamra a trianoni békeparancs óta?

Válasz. A trianoni békeparancs óta a Dunára vonatkozó általános határozat szerint a dunai hajózás a folyam egész hajózható folyásán, azaz Ulm városa és a Fekete-tenger közt, valamint a nemzetközinek nyilvánított kapcsolatos vízhálózaton a teljes egyenlőség alapján minden lobogó részére szabad. A Dunán való hajózás joga nyílt oly módon, hogy a parti állam egyik hatalom polgárainak, javainak és lobogójának hátrányára vagy saját polgárainak és esetleg más kedvezményezett államoknak előnyére sem tehet semmiféle megkülönböztetést.

Az előbb említett nemzetközinek nyilvánított vízhálózat-hoz tartozik a Morva és Thaya folyó egyrésze, a Dráva Barcstól kezdve, a Tisza a Szamos torkolatától kezdve, a Maros Aradtól kezdve.

Legyen az ember nemes, segítségre kész és jó!
Mert csak ez különbözteti meg minden más lénytől,
melyeket ismerünk.

Goethe.

A trianoni békeparancs 51. cikkében egyébként kötelezte magát Csehország, hogy semmiféle katonai művet nem létesít Pozsonytól délre, területének a Duna jobb partján lévő részén.

149. Kérdés. *A sértett öngyilkosságot akar elkövetni. Evégből felfeszegeti a kút deszkázatát, hogy a kút üregébe beleugorjék. A tettes meglátja ezt s megkérdi a sértett eljárásának okát. Erre az kijelenti, hogy végezni akar magával. Mikor a kútüreg fedődeszkáit a sértett eltávolította, a tettes a kútba löki őt. A sértett a kútba fullad. Milyen bűncselekmény ez?*

Válasz. A tettes bűncselekménye a Btk. 279. §-ába ütköző szándékos emberölés büntette. A Btk. 282. §-a nem alkalmazható, mert a sértett öngyilkos szándéka mellett is annak kellene bebizonyulnia, hogy a megölt felkérte a tettet a megölésre.

150. Kérdés. *A Szut. 521. pontjában tárgyalt kormánybiztost ki nevezi ki s mi a hatásköre, hivatása? Ki az alispán helyettese? A h. alpontban tárgyalt kiküldött alatt kit kell érteni? A c), d) és e) alpontokban tárgyalt bíróságok s ügyészségek alatt a katonai bíróságokat és ügyészségeket is kell-e érteni?*

Válasz. Rendkívüli esetekben, különleges feladatok megoldására a kormány kormánybiztost szokott kiküldeni. A kormánybiztos tehát a kormányt képviselő szerv, akinek hatalmában áll olyan ügyekben s olyan esetekben, amikor a közigazgatási hatóságok a maguk hatáskörében nem intézkedhetnek, a kormány nevében s a kormány helyett megtenni az intézkedéseket. De nemcsak ilyen esetekben intézkedhetik, hanem általában ellenőrzi a hatóságok működését és intézkedéseit, azonban csakis abban a tekintetben, abban a feladatkörben, amelynek megoldására a kormánybiztost kiküldötték. Ha pl. árvíz, vagy tűzvész pusztít egy vidéken, vagy nagyobb arányú zavargás, esetleg súlyosabb jelentőségű sztrájk tört ki, a kormánybiztos az árvíz, tűzvész, illetve zavargások megfékezése terén ellenőrzi, szükség esetén pedig utasításaival s intézkedéseivel irányítja is a hatóságok tevékenységét. A kormánybiztos tehát a kormány nevében ellenőrzi és a kormány nevében, a helyett a helyszínen közvetlenül intézkedő szerv, akinek a hatóságok éppen olyan engedelmességgel tartoznak, mintha az utasításokat magától a kormánytól kapták volna. Szükség esetén (nagy elemi csapás, árvíz) kellő anyagiak felett is rendelkezik, rendelkezésére áll az egész közigazgatási apparátus és természetesen karhatalmi rendelkezési joga is van. Ebből következik, hogy a kormánybiztosnak a csendőrséggel szemben (örsök, járőrök, egyes csendőrök) is közvetlen felhívási joga van. Kormánybiztosi megbízatást rendszerint a területileg illetékes főispán kap, aki már a főispáni hivatásánál fogva is a kormány szerve s így adott esetekben csak a kormánybiztost megillető különleges jogokkal kell felruházni. A főispánnak, ha egyúttal nem kormánybiztos is, az előbb tárgyalt közvetlen felhívási joga nincs meg. Kinevezhet a kormány kormánybiztossá egy magasabb rangban lévő minisztériumi tisztviselőt vagy akár egy befolyásosabb, tekintélyesebb magánembert (földbirtokos, politikus) is.

Az alispán szervezetszerű helyettese a vármegyei főjegyző. A közigazgatási hatóság egyedül népgyűlésre küldhet ki maga helyett hatósági személyt, aki ilyenkor természetesen a hatóság helyett s annak nevében intézkedésre jogosult, így tehát a közvetlen felhívási joga is a csendőrséggel szemben biztosítva van. Ezek a kiküldöttek rendszerint a községi jegyzők. A Szut. 521. pontjában c), d) és e) alpontok alatt tárgyaltak alatt érteni kell a honvéd bíróságokat, illetve az illetékes parancsnokok ügyészeit is, nemcsak a polgári bíróságokat és ügyészeket.

151. Kérdés. *A Szut. 312. C. 16. alpontjában említett igazolványnak mely okmányokat, iratokat lehet tekinteni?*

Válasz. Igazolójegy, munkakönyv, cselédkönyv, munkás-igazolvány, vasúti arcképes igazolvány, személyazonossági igazolvány, illetménykönyvecske, határszéli úti- és közlekedési igazolvány, esetleg egyéb híján iskolai bizonyítvány, valamely egyesület tagsági igazolványa és általában minden olyan okmány, irat, amelyik az illetőnek a *kilétét* igazolja. Hamis az igazolvány akkor, ha hamis adatokat tartalmaz, ha azt nem az arra jogosított állította ki. Hamisított az igazolvány akkor ha adatai eredetileg a valóságnak megfelelőek voltak, de azokat megváltoztatták, megcsönkítették. Gyanúsnak kell akkor tekinteni az igazolványt, ha annak tartalmát összevetve a körülményekkel, arra kell gondolnunk, hogy nem annak a részére állították ki, aki magát azzal a csendőr előtt igazolni akarja. Ha például a csendőr valakinél, aki külseje és szavai után ítélve kétségtelenül munkásember, egy tisztviselői vasúti arcképes igazolványt, vagy tegyük fel egy franciaországi vagy egyéb országbeli előkelő üdülőhelyre kiállított útlevelet talál, nyilvánvaló, hogy az illető ilyen okmányokhoz egyenes úton nem juthatott; vagy ha más hasonló esetben meg is van ennek a lehetősége, de mégis kívánatos, hogy erről a csendőr meggyőződést szerezzen. Igazolványt nemcsak hamisítani, de lopni is szoktak s nem egy büntetett jár-kezel ma is az országban ilyen hamis vagy hamisított, illetve lopott igazolvánnyal.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(6 közlemény.)

11. §. A megyék, Algier, a gyarmatok és a protektorátus alatt álló országok csendőrségének rangsorozata az alábbi:

IV. osztályú örsvezető: Örsparancsnok (lovas vagy gyalogos). Irodai segédmunkás a légió parancsnokságnál (gyalogos). Harmadik segédmunkás a gazdasági hivatalnál (gyalogos).

III. osztályú örsvezető: Örsparancsnok (lovas vagy gyalogos). Második segédmunkás a gazdasági hivatalnál (gyalogos). Irodavezető a gazdasági hivatalnál (Afrikában és a gyarmatokon).

II. osztályú örsvezető: Örsparancsnok (lovas vagy gyalogos). I. osztályú segédmunkás a gazdasági hivatalnál (gyalogos).

I. osztályú örsvezető: Örsparancsnok (lovas). I. osztályú segédmunkás a gazdasági hivatalnál (gyalogos).

Rangosztályba nem sorolt örsvezető: Örsparancsnok (lovas). **Alhadnagy vagy hadnagy:** Járás vagy járásrész parancsnoka. Gazdasági hivatal vezetőjének helyettese. Gazdasági hivatal vezetője (Afrikában és a gyarmatokon).

Százados: Járás vagy járásrész parancsnoka. Gazdasági hivatal vezetője.

Őrnagy: Századparancsnok.

Alezredes vagy ezredes: Légió parancsnok.

A köztársasági gárda rangsorozata a következő:

Tizedes: III. osztályú irodai segédmunkás. A fegyvermester I. osztályú segédje. Patkolókovács segédje. Vívómester segédje. Dobos vagy trombitás.

Szakaszvezető: Patkolómester. Vívómester.

Őrmester: I. osztályú irodai segédmunkás. Főtrombitás és fődobos.

Tiszthelyettes: Irodavezető. Főtrombitás és fődobos. Főpatkoló kovács.

Főtiszthelyettes: Fővívómester.

12. §. A III. osztályú őrsvezetők csupán a légiók őrsői egyharmadának lehetnek parancsnokai, leszámítva ebből azokat az őrsöket, amelyeket rangosztályba nem sorolt, I. vagy II. osztályú őrsvezetők parancsnokolnak.

Ettől az elvtől csupán a politikai csendőrségnél szabad eltérni.

A rangosztályba nem sorolt, I. és II. osztályú (lovas vagy gyalogos) őrsvezetők csak a légiók, századok, járások és járásrészek székhelyeire vagy fontos külörsökre osztathatók be. Ezeket a helyeket a miniszter állapítja meg.

A légiónak a parancsnoka tetszés szerint lehet ezredes vagy alezredes.

II. ALFEJEZET.

A kiegészítés módja és a felvétel feltételei.

13. §. A csendőrségi testületbe csak tényleges katonák vagy oly tartalékos katonák léphetnek be, akik törvényes katonai szolgálati kötelezettségüknek eleget tettek, a 14. §-ban előírt feltételeknek megfelelnek, tekintet nélkül arra, hogy előzően milyen csapatnál szolgálnak vagy szolgáltak.

Ha a szárazföldi hadseregtől elegendő jelentkező nincs, a haditengerészet egyénei is felvehetőek.

A pályázati hirdetményt a hadügyminiszter teszi közzé.

A testületbe felvett jelentkezők a testületből bármely pillanatban kiléphetnek, feltéve, hogy elbocsátási kérelmüket a hadügyminiszter kedvezően intézte el. A hadügyminiszter e tekintetben a kérvények benyújtásától számított 2 hónapon belül nyilatkozni köteles. Ez a határidő azonban hosszabb azokban az esetekben, amikor Franciaország területén kívül szolgálók kérvényeinek elintézéséről kell dönten.

A csendőrség egyénei, akik a jelen rendelet alapján csendőri megbízást kaptak, az 1903. évi november hó 8-án kelt és az 1914. évi február hó 3-án kelt rendeletekben foglalt biztosítékokat élvezik.

A megbízásról szóló okmányt a felvett csendőröknek a miniszter felhatalmazása alapján a légiók parancsnokai állítják ki.

A felvételre jelentkezőkre nézve az alábbi sorrend van megállapítva:

1. Bármely rendfokozatú katonák, akik a becsületrendnek vagy a fegyvertényért adott katonai érdem éremnek tulajdonosai.

2. Altisztek, akik hadikereszttel bírnak.

3. Altisztek, ha 25-ik életévüket betöltötték vagy hadikereszttel ellátott tizedesek.

4. Altisztek, akik 25 évnél fiatalabbak.

5. Tizedesek és őrsvezetők, ha 25-ik életévüket betöltötték és hadikereszttel bíró közkatonák.

6. Közkatonák, ha 25-ik életévüket betöltötték.

7. Tizedesek és őrsvezetők, ha 25 évnél fiatalabbak.

8. Közkatonák, ha 25 évnél fiatalabbak.

14. §. A csendőrséghez való felvétel különleges feltételei a következők:

1. Legalább 25 éves és legfeljebb 40 éves életkor, hogy a jelöltek 55 éves korukig a nyugellátáshoz szükséges szolgálati idővel rendelkezessenek. A nyugalomba vonulás ideje az őrsvezetőknél és a csendőröknél általában az 55-ik életévben következik be. Ez azonban nem jelenti azt, mintha említett egyéneknek joguk volna ahhoz, hogy említett időpontig szolgáljanak.

2. 164 cm. testmagasság a lovas csendőröknél, 166 cm. a gyalog csendőröknél és 170 cm. a köztársasági gárda lovasainál, ezenfelül valamennyinél a hadi szolgálatra való alkalmasság.

3. A tényleges szolgálatból való kilépésük óta 5 évnél hosszabb idő nem telt el.

4. Irni, olvasni és számolni tudás és bírása mindazoknak a tulajdonságoknak, amelyeket a csendőrségi szolgálat elláthatása megkövetel.

5. Jó magaviseletről szóló hatósági igazolvány.

A megyei csendőrséghez és a köztársasági gárdához ujoncok is felvehetőek, de legfeljebb csak annyi, hogy egy-egy őrsre egy fő essék. Ezek épp olyan feltételek mellett vétetnek fel, mint a csendőrök vagy a gárdisták, azzal a különbséggel, hogy már 22 éves korukban beléphetnek a csendőrségi testületbe.

Amikor a gárdista vagy a csendőr ujoncok 21-ik életévüket elérik, a miniszter megbízása alapján a légió parancsnok által, ha a szolgálaton kívüli és a szolgálatbani magatartásuk megfelelő, a testületbe végleg átvehetőek. Ellenkező esetben egy vizsgálóbizottság elé állítják őket s annak a feladata dönten afölött, vajjon a testületben való megtartás kívánatos-e.

Korzikai származású tényleges vagy tartalékos katonák a 15. légiónál beosztást nem nyerhetnek.

15. §. Tényleges katonák, ha a törvényben előírt szolgálati kötelezettségüknek eleget tettek és a csendőrséghez belépni óhajtanak, ezirányú kérvényeiket továbbítás végett csapatparancsnokságuknak terjesztik elő. Ha még kérvényük elintézése előtt a katonai szolgálatból kiléptek, akkor a tartózkodási helyük szerint illetékes csendőr századparancsnokságnál erről jelentést tesznek.

A csendőr századparancsnok az ilyen esetről a miniszternek (csendőrségi osztálynak) tesz jelentést.

16. §. Az otthonukba visszaküldött katonák tényleges szolgálatukból való kilépésük óta számított 5 éven belül a csendőr századparancsnok véleménye alapján a légióparancsnok által felvételre javaslatba hozhatók. A felvételi feltételek pontos betartásáért ilyenkor mindketten felelősek.

Azok, akik a köztársasági gárda légiójának zenekarába óhajtanak belépni, a 14. §-ban előírt általános feltételek helyett az alábbi feltételeknek kell megfeleljenek:

1. 55-ik életévükben el kell érniük azt az időt, amely nyugilletékek élvezetére jogosít.

2. Katonai szolgálatra való tökéletes alkalmasság a testmagasság tekintetbe vétele nélkül.

3. A tényleges szolgálatból való kilépés óta 5 év még nem telt el.

4. A köztársasági gárda karnagya által kiállított alkalmassági bizonyítvány.

17. §. Hogy a 16. §-ban foglalt rendelkezések végrehajthatók legyenek, a századparancshokok a területükön tartózkodó szabadságolt katonákról, akik a csendőrségi szolgálatra előreláthatóan alkalmasak lennének, két részletes áttekintést szerkesztenek és az egyik példányt szolgálati úton az alábbi okmányokkal a miniszterhez terjesztik fel:

1. Az érdekelt kérelme.
2. Születési bizonyítvány.
3. Szolgálati lap.
4. Büntetési jegyzőkönyvi kivonat.
5. Minősítvényi táblázat.
6. Katonai orvosi bizonyítvány.
7. Távbecslési lap.
8. Bizonyítvány a lovassági szolgálatra való alkalmasságról.
9. Egy ív próbaírás.
10. Jelentés a jelölt előéletéről, erkölcsi és vagyoni viszonyairól.
11. Ugyanilyen jelentés a jelentkező nejről, ha a jelentkező nős lenne.
12. Újlagos felvételnél a jelentkező volt századának jelentése.
13. Bűnügyi nyilvántartási lap a századparancsnok kérelmére a köztársaság ügyésze által kiállítva.
14. Erkölcsi bizonyítvány.
15. Házassági anyakönyvi kivonat.
16. A haditengerészet tartalékosainál a tengerészeti főparancsnok engedélye.

Fentieken kívül esetleg mindazok az okmányok, amelyeket a körülmények szükségessé tehetnek.

A századparancsnokok ideiglenesen megőrzik az általuk szerkesztett és felterjesztett részletes áttekintés másodpéldányát és pedig a következő okmányokkal:

1. A csendőrségi orvos lelete.
2. Jelentés a jelentkező előéletéről, vagyoni és erkölcsi viszonyairól és ha nős, feleségének ugyanilyen körülményeiről.
3. Az őrsparancsnok által felvett próbaírás.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Villa fosztogatások tettesének kézrekerítése.

Irta: NOVÁK ISTVÁN alhadnagy szakaszbparancsnok (Budapest).

A Pesthidegkút községhez tartozó Széphalom telápen és Máriaremete (búcsújáró) szétszórt területén lévő lakatlan villákban 1928. évi április és május hónapokban a betöréses lopások napirenden voltak. Ezen két hónap, azaz egészen pontosan, április 14 és május 24-ike között 14 villába törték be. A lopások elkövetésének pontos idejét, hogy t. i. azokat nappal vagy éjszaka követték-e el, — nem lehetett megállapítani, mert a károsok Budapesten laktak s a betörést vagy lopást csak akkor vették észre, mikor a villájuk megtekintése végett rendszertelen időközökben oda kimentek. Így persze az illetékes pesthidegkúti őrs is elkészen érte-

sült az egyes esetekről s nem volt megadva a siker egyik legfőbb feltétele, a nyomozás azonnali bevezetése.

Az őrs legénysége minden egyes alkalomkor megkezdte kötelességszerűen a nyomozást és megejtettem én is a pótnyomozásokat, de éppen a fentebb említett késedelmes tudomásvétele miatt nem tudtunk eredményt elérni.

Ezen a dolgon, t. i., hogy az őrs mindig elkészen szerzett tudomást az egyes esetekről, — nem lehetett segíteni, mert a járőrök hiába kérték fel a villatulajdonosokat, hogy villáikat gyakrabban nézzék meg vagy mások által nézesék meg és ha valami gyanús körülményt vagy kárt fedeznek fel, azonnal közölgék az őrssel; nem tették meg.

A helyszíni szemlék megejtése alkalmával megállapítást nyert, hogy a tettes a villák legtöbbszörbe úgy jutott be, hogy a kerítésen be- vagy átmászva, a villák ablaktábláját benyomta, az így keletkezett lyukon benyúlt, az ablakszárnyat felnyitotta és az ablakon át bemászott. Csak egy-két helyen fordult elő, hogy a tettes a zárt ajtó felfeszítése után jutott a helyiségbe. Legtöbb esetben élelmiszer, ruha és ágynemű képezte a lopás tárgyát, de ezekből is mindenkör csak csekély mennyiség, amennyit könnyen, feltűnés nélkül el lehet vinni. Ahol csak lábnyom maradt vissza, azaz ilyen még felfedezhető volt, mindenütt kisebb, hegyesorrú cipőnyom volt látható, ami nagyon valószínűvé tette, hogy a tettes nő lehet.

A nyomozó járőrök mindent elkövettek, hogy a tettest kézrekerítsék, de ez nem sikerült s az ezen célból megtartott gyakori lesállások és gyanús egyének lakásában tartott házkutatások nem hoztak eredményt.

A sűrűn elkövetett betöréses lopások a lakosságot, különösen a villák tulajdonosait nagy izgalomban tartották, a járőröket pedig teljesen lehangolta az eredménytelen nyomozás. Hogy valami úton-módon mégis a tettesek nyomára jöhessenek, felkérték a járőrök a lakosságot, hogy a telepzen megforduló idegeneket jobban figyeljék meg és ha valami gyanús dolgot észlelnek, hozzák azt azonnal tudomására a hidegkúti őrsnek.

Ez a felhívás eredménnyel járt.

1928 május 24-én, éppen amikor a pesthidegkúti őrs járőrei Máriaremetén egy újabb betöréses lopási esetben nyomoztak, üzenetet kaptak, hogy a lakosság egy uriasan öltözött nőt őrizetbe vett, amikor egy lakatlan villa udvarára bement.

Az odaérkezett járőrök az őrizetben tartott nőt igazoltatták, aki magát Babos Etel óbudai lakos, magánzónőnek mondta. Arra a kérdésre, hogy miért ment be a villa udvarára, azt válaszolta, hogy az udvarban szép virágot látott, egy csokor virágot akart magának szedni, egyébként is virágvásárlás céljából jött a telepre; azt nem tudta, hogy a villában nem tartózkodik senki. Tagadta, hogy más szándékkal ment volna be oda. Az egyik járőr vezetője kikérdezés közben megpillantotta lábán a ferdésarkú, hegyes orrú cipőt, mely azonosnak látszott a már említett nyomok visszahagyójával. A gyanút növelte, hogy a nőnél egy nagyobbfajta gyékénykosár volt, alkalmas arra, hogy lopott dolgokat abban észrevétlenül elszállíthasson.

A gyanúkok alapján a járőr őrizetbe vette a nőt, aki úri voltára hivatkozva, hevesen tiltakozott a meggyanúsítás ellen és követelte azonnali szabadonbocsájtását.

Itt közbevetőleg és pótlólag meg kell jegyeznem, hogy az előző lopások színhelyén hátramaradt cipőnyomokat a hidegkúti őrs gipszöntvényen megörökítette. Az őrizetbe vett

Nincs gyümölcsösebb föld a szegények tenyerénél: aki ide sokat vet, minden biztonnal sokat arat. Adj bőven, bőven megfizeti az Isten.

Faludi Ferenc.

nő cipőjét ezzel a gipszöntvénnel összehasonlítva, azok úgy a ferde sarok, valamint a hegyes orr tekintetében teljesen egyeztek.

Most már a járőrök egyöntetűen azon a véleményen voltak, hogy a lopások kiderítése tekintetében helyes úton járnak. Vagy teljesen egyedül a nő a tettes vagy pedig tettestárs. Ez utóbbi feltevés abból indult ki, hogy némely helyen a betörést olyan durva munkával hajtották végre, hogy az férfikezekre vallott.

Ezután ujjlenyomat vétetett a gyanúsítottól, ami ellen ugyancsak tiltakozott és semmiképen nem lehetett szép szóval rávenni, hogy finom kezét a festékbe tegye; ezt a műveletet csak némi erőszak kifejtésével lehetett véghezvinni.

Az így levett ujjlenyomatot egy járőr azonnal bevitte Pestre a bűnügyi nyilvántartó hivatalba és egyidejűleg bevitte az egyik villának egy ablaktábla darabkáját, melyen egy betörés alkalmával elmosódott ujjnyomokat hagyott vissza a tettes; azt kellett tehát mindenekelőtt megállapítani, hogy az ablaktábla üvegén visszahagyott ujjnyom nem Babos Eteltől származik-e, továbbá, hogy nevezett nő név- és lakhelybemondása megfelel-e a valóságnak.

A bűnügyi nyilvántartóhivatal az oda beküldött ujjnyomatot azonosnak találta Babos Etel ujjnyomatával, a bemondott név valódi neve és ez alkalommal megállapítást nyert az is, hogy nevezett 1928 április 14-én szabadult ki a márianosztrai fegyintézetből, ahol ugyancsak lopásért két esztendeig volt bezárva.

A bűnügyi nyilvántartó hivatal az oda beküldött ujjlopások elkövetését töredelmesen beismerte azzal, hogy azokat egyedül ő követte el és a lopott tárgyak legnagyobb részét Budapesten a Teleki-téren potom áron értékesítette, egy részét Óbudán, egy csekély töredékrész pedig a lakásán van. Ezen bemondás tényleg megfelelt a valóságnak, mert a járőrök a lopott tárgyak egy részét a nő lakásán, egy részét pedig a vevőknél megtalálták és azokat bűnjelként biztosították. Ezen bűncselekménnyel kapcsolatban a nyomozás több orrgazdát is az igazságszolgáltatás kezére adott.

Babos Etel ezen rövid idő — alig másfél hónap — alatt egymaga 14 betöréses lopást követett el. A villákból soha nem vitt magával többet, mint amennyi a gyékénykosárban elfért s az ebbe helyezett lopott holmi fölébe virágot helyezett, ami biztosította számára a gyanutlan járást-kelest. Nem minden meghiúsítás és sajnálkozás nélkül hallgatta az ember, amikor védelmére szolgáló körülmények bemondására szólíttatván fel, előadta, hogy a fegyházból történt kiszabadulása után mindenféle módon megkísérelte a megélhetéshez szükségeseket tisztességes kereset útján biztosítani, de büntetett előélete miatt munkát sehol sem kapott; a társadalom kiközösítette. Megpróbált háztartásbeli alkalmazottként is elhelyezkedni, de amikor megtudták büntetett előéletét, nem alkalmazták. Egy alkalommal elment Angyalföldre és ott egy építkezésnél vállalt munkát, de munkástársai a büntetett voltát elárulták és másnap már nem alkalmazták. Egyedül a kényszerűség vitte újra a bűnre.

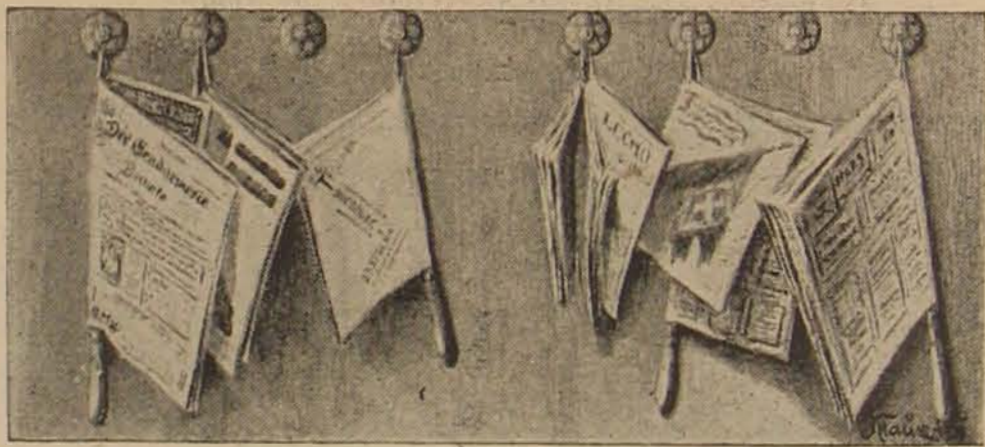
Babos Etelt 4 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre ítélték.

*

A leírt eset szolgáljon tanulságul elsősorban azoknak, akik hiúságtól, hamis önérzettől vezetve szinte irtóznak attól, hogy a lakosság segítségét igénybe vegyék. Ha a pesthidegkúti örsnek fölös számban lett volna embere arra a célra, hogy Széphalom-telepen heteken át tartó állandó

megfigyeléseket foganatosítson, akkor valószínűleg kézre került volna a tettes a lakosság segédkezése nélkül is. Így azonban a leghelyesebb, legokosabb gondolat az volt, hogy a lakosságot éber figyelemre intsék, mert a gyenge létszámú örs a létszámánál fogva, az egyenruhás járőr pedig áruló külseje következtében kevésbé alkalmas éppen ilyen természetű bűncselekmények felderítésére. A láb- és ujjnyomok fontosságára ugyancsak iskolapélda a fentebb leírt eset. Hiányossága, hogy egyik részében megemlíti az eset leírója, hogy a munkáknak egynémely helyen észlelt durvaságából férfikezre, férfi tettestársra következtettek, később megállapítást nyert, hogy ez a feltevés hamis, mert a nő egymaga követte el a betöréseket és hogy ez a nő egy finomkezü nő. Az olvasó kíváncsi lett volna még, hogy mi volt mégis az a bizonyos feltűnően durva munka, amit a járőr megítélése szerint csak férfi végezhetett s ha azután mégis megállapítást nyer, hogy a tettes mégis csak nő, mily eszközökkel, milyen módon hajtotta végre ez a nő azokat a bizonyos, férfi kezet sejtető durva munkákat.

Ismételnünk kell, amit már egyszer általánosságban üzentünk a tanulságos nyomozásokat beküldőknek, hogy az olvasót ne hagyják tájékozatlanságban oly kérdések felől, amely kérdések az eset olvasásakor szinte természetesen felmerülnek. Ellentétben az írásnak mindenféle más fajtájával, a szakirodalom precíz, pontos leírásokat kíván. Úgy képzelnék el tehát, hogy jelen esetben a befejező részben kb. ez állana még: »... ami pedig járőrnek azon feltevését illeti, hogy a durva munkát férfi végezhette... stb., stb... megállapítást nyert, hogy a nő... stb., stb.« Így azután nem maradna semmi tisztázatlanul.

LAPSZEMLE

(Csehszlovákia.) Cetnický Obzor.

14. szám.

A cseh közigazgatási bíróság ítéletében megállapította, hogy a csendőrség magasabb fokozatú altisztjeiből kinevezett úgynevezett végrehajtási tiszteket igazságtalanul és törvénytelenül sorolták be az új illetménytörvény szerinti fizetési fokozatokba. Az új besorolásnál egyesek 14 évet is veszítettek. A lap örömmel üdvözli a bírói döntést.

Hosszabb cikkben foglalkozik a csendőrségi fegyelmi és fenyegető szabályzatnak a Cs. L. 23. számában már ismertetett parlamenti tárgyalásával.

Vomela köztársasági párti képviselő elsőrendű feladatnak tartja a közrend biztosítását. A közbiztonsági szervek nem lehetnek párteszközök. A csendőrségnek a jog és törvény rendíthetetlen öréke kell lennie, ezt a célt pedig egyedül a katonai szervezet biztosítja s ezért, de a csendőrség érdekében is ki kell tartani mellette. A szavazati jog megvonását nem a csendőrség, hanem a pártok tették szükségessé. Szükségesnek tartja a csendőrségi pótdíj rendezését, a teljes képzettségű (igazgatási) tisztek és altisztekből kinevezett végrehajtási tisztek viszonyának új szabályozását. Nem akar demagóg lenni, nem ígér és nem kíván kivihetetlen dolgokat, de ő és pártja arra törekszik, hogy a csendőrség, mely az államrend számottevő tényezője, megalégedéssel és szeretettel végezze szolgálatát.

Zavaros életviszonyokat ne kívánjunk senkinek; ám annak, aki véletlenül ilyenek közé kerül, jelleme próbakövéül szolgál.

Goethe.

Spatny nemz. szoc. képviselő azt vitatja, hogy a csendőrség szavazati jogát a kormány politikai koncesszióként áldozta fel a németek és Hlinka kedvéért, akinek főtörekvése, hogy a Felvidéken minél kevesebb cseh szavazó legyen. Pedig ez a csendőrség emberfeletti érdemeket szerzett a köztársaság megalkotásánál, az irredenta, a német, valamint a bolsevista törekvésekkel szemben is. A hadsereg tagjainak sok egyesületük van, a csendőrségnek pedig csak egy művelődési és segítő egylete, de a csendőr legénység abban sem jut szóhoz. A lap felhívja a belügyminisztert, hogy adja meg a csendőrségnek az egyesületalapítási jogot és adja vissza a szavazati jogát is.

A lap hosszan méltatja a két ellentétes irányú beszédet és élesen támadja Vomela képviselőt a javaslatot támogató beszédéért.

Ismerteti *Brodeczky* képviselő interpellációját a csendőrségnek ismétlöpisztollyal való ellátása tárgyában. 1927-ben minden két altisztre egy ismétlöpisztolyt adtak ki, amelyet azonban csak akkor lehet viselni, ha a karabély szükségessége teljesen ki van zárva. Ezt a megszorítást a különböző csendőrparancsnokságok még jobban szűkítették, úgy, hogy a valóságban a pisztolyok kivétel nélkül az örsparancsnokok fiókjában hevernek s így a kincstár hiába dobott ki százazreket a pisztolyokért. A lap hosszan támadja a csendőrség vezetőköreit, mert az a karabélyok bevonása ellen foglalt állást. Támadja a belügyminisztert is, mert az interpellációra adott válasza nem elégíti ki s azt állítja, hogy a csendőrség vezetősége hamis referátát készített a miniszter számára erről a kérdéstről.

Vegyes hírek rovatában kifogásolja, hogy az egyik bajtárs temetésére szolgálatilag kirendelt törzstiszt a temetés alkalmával jelenlévő csendőrökkel nem beszélgetett.

Az utolsó cikkben a lap visszautasítja azt az állítást, hogy pártpolitikát folytatna s azt állítja, hogy éppen ő volt mindig az, aki a csendőrséget óvta a politikától és politizálástól.

—o—

(Németország.) Der Gendarm.

22. szám.

Augusztus 11-én volt a *weimari alkotmány 10-ik évfordulója*. A lap a vezércikket az évfordulónak és a köztársasági gondolat népszerűsítésének szenteli. Felhívja a csendőröket, hogy az ünnepeken vegyenek részt s legyenek továbbra is hű és megbízható támaszai az államhatalomnak.

Grzezinsky birodalmi belügyminiszter július 28-án töltötte be az *ötvenedik életévét*. Ebből az alkalomból a lap közli, hogy a belügyminisztert születésnapja alkalmával a csendőrök egyesülete is üdvözölte, amiért a belügyminiszter a lap útján mond a csendőrség minden tagjának köszönetet.

»A csendőrszolgálat veszedelmei« cím alatt *Gutzmann* Landjägermeister (járásparancsnok) egy elővezetési esetet ír le. Egy két főből álló csendőrcsoport a közigazgatási hatóság felhívása folytán egy egyént elő akart vezetni. Az illetőt a csendőrök lakásának a konyhájában találták s felszólították, hogy menjen velük. Az elővezetendő hirtelen felugrott és egy törrel a járőrre támadt. Húsz percig tartó dulakodás keletkezett a járőr és az elővezetendő között, míg végre a csendőröknek sikerült őt lefegyverezni és megbilincselni. Az egyik csendőr súlyos szúrás és harapás sebeket és súlyos belső sérülést kapott, a másik is több szúrást kapott a fejébe, kezébe, a tüdejében egy ér megrepedt, több foga meglazult, a szájából egész húsdarabokat tépett ki az ellenszegülő, az arcát pedig a felismerhetetlenségig összekarmolta és összeharapdálta. Mindkét csendőr hosszabb ideig tartó kórházi kezelésre szorult. Fegyverhasználatra nem került a sor.

Közli a lap a hamburgi statisztikai hivatalnak egy kimutatását arról, hogy Hamburgban a háború előtti viszonyokhoz mérten mennyivel drágult meg a megélhetés. 1925-ben 40, 1926-ban 41, 1927-ben 48, 1928-ban 52 és 1929-ben 55%-al drágább minden, mint a háború előtt.

A német birodalmat alkotó egyes államok többször tanúbizonyságát adták annak, hogy önállóságukra és autonómiájukra mennyire féltékenyek. Így pl. jelenleg is fennáll a tilalom, hogy az egyik állam közbiztonsági közegei a másik állam határát akár a legsürgősebb esetben is átlép-

jék. A büntetésekre nézve természetesen ez a tilalom nem áll fenn s így könnyen elképzelhető, hogy milyen hátránnyal jár ez a megkötöttség a közbiztonsági szolgálatra. A múlt hónapban aztán Poroszország és Hamburg szerződést kötöttek, amelyben kölcsönösen megengedték, hogy rendőrközegeik büntetéseik üldözése közben a két állam megállapított határvébe kölcsönösen belépjenek s ott a hatósági közegek jogait gyakorolják. A lap örül ennek az első lépésnek is s reméli, hogy az fokozatosan az összes belső határok megnyitására fog vezetni.

Egyes számadatok a porosz rendőrségről. Poroszországban (38, 045.450 lakos) egy rendőrré átlag 464 lakos esik. Ebben a számításban a körülbelül 17.000 főnyi csendőrség nincsen benne. A csendőrséggel és a női rendőrséggel együtt Poroszországnak kerekén 76.000 közbiztonsági közege van. A kb. 12.000 főnyi községi rendőrséget is beszámítva, a közbiztonsági közegek összlétszáma 88.000 (egy lakosra 432). Természetes, hogy ez csak általános arány, mert a városokban egy közbiztonsági közege sokkal több, vidéken pedig sokkal kevesebb lakos jut.

Az 1929 április 1-től június 30-áig beszerzett *csendőrségi szolgálati lovak átlagárát* a belügyminiszter 959 márkában állapította meg.

23. szám.

Ez a szám majdnem kizárólag a német csendőrök egyesületének 1928 november 1-től 1929 július 31-ig szóló *zárójelentésével* foglalkozik. Németországban a csendőrségnek — miután a forradalom óta polgári testületté lett átszervezve — meg van engedve az egyesületalakítás. A német csendőrök egyesülete azonban lényegesen különbözik pl. az osztrákokétól vagy attól az úgynevezett »egyesülettől«, amellyel nálunk a forradalmak alatt egyes szerepelni vágyó csendőrök kísérleteztek s amely voltaképpen nem volt egyéb, mint a fegyelmetlenség és elégedetlenség melegágya s a kötelesség nélküli lehetetlen »jogok« mesterséges tenyésztője. Habár nem rajongunk is azért, hogy az állam egy fegyveres testületének tagjai érdekeiknek az állammal szemben való védelmére egyesületekbe tömörüljenek, el kell ismernünk, hogy a német csendőrök egyesülete hivatásának becsületesen, a szolgálat és fegyelem hátránya nélkül igyekszik megfelelni s nyugodt és mindig mérsékelt működésével valóban hasznára igyekszik lenni nemcsak a csendőrök egyéni érdekeinek, hanem az állam és a szolgálat érdekeinek is.

A jelentés túlnyomó részben anyagi vonatkozású ügyekkel foglalkozik, amelyek minket kevésbé érdekelnek. A német tisztviselői egyletek élénk figyelemmel kísérik minden intézkedést, amely valamelyik kategóriának valamiféle előnyt nyújt s féltékenyen ügyelnek arra, hogy az egyenlő kategóriákban az illetmények pontosan ugyanazok legyenek.

A *ruhaátalány* a gyalogcsendőr részére évi 134 márka (ebből 24 márka csizmapénz) a lovasoké valamivel több. Az egyesület most a ruházati költségek pontos kimutatása mellett azt kéri, hogy a gyalogcsendőr átalánya 168 márkára, a lovasé pedig 180 márkára emeltesse fel. Kéri a kihordási idő megváltoztatását is, mert pl. a köpeny kihordási ideje a háború előtt 3 év volt, most 4.

Az egyesület nem nagyon örül a *csendőrség új oldalfegyverének*, az ú. n. »Hirschfänger«-nek, amely a mi gyalogcsendőr kardunkhoz hasonlít és amelyet nem a zubbony alatt, hanem derékszíjon kell hordani. 1930 április 1-étől kezdődően már ennek az oldalfegyvernek a viselése van elrendelve. Az egyesület kéri annak a megengedését, hogy a csendőrök a hosszú kardot, amelyet most már tíz éve viseltek, legalább szolgálaton kívül megtarthassák.

A belügyminiszterium *nyári ruházatot* adott ki kipróbálásra, aminek a csendőrök igen örülnek.

Az egyesület kérvényt nyújtott be a belügyminiszterhez, hogy a csendőrségi *szolgálati lovak lótápjának napi adagját* 5,5 kg. zabra, 4,5 kg. szénára és 5 kg. szalmára emelje fel, mert az eddigi adagok nem bizonyultak elegendőnek. A belügyminiszter még nem döntött.

A járásparancsnokok részére kiutalt *szolgálati autó tisztogatására* havi 25 márka átalányt kér az egyesület, ami a tisztviselők részére már engedélyezve van. A miniszter a kérést költségfedezet hiányában elutasította.

Kéri, hogy a csendőröket az összes *szolgálati könyvekkel* a kincstár lássa el s azonkívül sürgeti a csendőrségi szolgálati utasítás kiadását, amely még mindig kidolgozás alatt van.

A belügyminiszter a városi csendőrörsöket fokozatosan megszünteti és a csendőröket községekbe helyezi át. Az egyesület eljárta a belügyminiszteriumban, hogy ez a rendelkezés helyeztessék hatályon kívül, mert így elveszik a városokban lévő csendőröknek azt a lehetőségét, hogy gyer-

A magyar híres szabadságszeretetről, nemes és nagylelkű jelleméről; hősi bátorságáról. Vendégszeretetének legendás híre van.

(Montesquieu, francia encyklopédista, 1689—1755.)

mekeiket helyben iskoláztassák. A minisztérium illetékes osztálya megígérte, hogy a csendőröket csak olyan helyeken fogja a városokból kihelyezni, ahol az elhelyezési viszonyok ezt feltétlenül megkövetelik.

Az egyesület jelentése szerint mindegyre előfordul, hogy a csendőrség által elért nyomozási eredményeket egyes városi rendőrségek a napilapokkal a rendőrség eredményei gyanánt közlik s a csendőrség szerepét teljesen elhallgatják. Ez ellen az egyesület most hivatalos helyen is fel fog lépni.

A német csendőrség szaklapja túlnyomó részben egyesületi ügyekkel és főleg anyagi ügyekkel foglalkozik. Ez a csendőrök körében megjegyzésre adott okot, amire az egyesület azt magyarázza, hogy a lap elsősorban az egyesület lapja s így szakkérdésekkel nem foglalkozhatik olyan terjedelemben, mint azt a többi, kizárólag közbiztonsági szaklapok teszik. Szakszempontból a »Die Polizei« című lapot ajánlja a csendőröknek, amely egyik egyesület kötetlékébe se tartozik és kizárólag csendőrségi és rendőrségi szakkérdésekkel foglalkozik.

Érdekesek az indítványok is, amelyek a csendőröktől az egyesülethez beérkeztek. Pl. Hasson oda az egyesület, hogy a »csendőrör« elnevezést »csendőrkerület« elnevezésre változtassák meg. Szolgálatban elhalt csendőrök temetési költségeit teljes egészében viselje az állam. A csendőrségi épületeket nagyobbakra, praktikusabbakra kellene építeni s az építkezésnél nagyobb gonddal kellene eljárni. A csendőrségi épületek udvaraira ültessen a kincstár gyümölcsfákat. A lovascsendőrök lovai után az istállóbert a kincstár teljes összegben térítse meg (jelenleg az istállóbert egy részét a csendőr viseli), azon csendőrök részére pedig, akik lovukat saját istállójukban helyezik el, engedélyezzék havonta legalább 10 márka istállóbert. A skivel felszerelt csendőrök skijárainak javítási költségeit viselje a kincstár vagy pedig engedélyezzen a csendőröknek erre a célra a téli hónapokra havi 5 márka átalányt. A lovas csendőrök részére szállítsanak rozsdamentes kantárokat és kangyeleket, mert az eddig szállítottak ellen sok a panasz. A lovat az istállóban nem szabad a nyeregtakaróval betakarítani, istállópokróc azonban nem áll rendelkezésre. Vagy meg kellene engedni, hogy a lovat a nyeregtakaróval betakarhassák, vagy pedig külön istállópokrócot kellene rendszeresíteni, mert télen a lovak az istállóban meghűlnek. A bilincsek legnagyobb része használhatatlan, kívánatos lenne új, lehetőleg automatikus bilincsek beszerzése. Annak a szolgálati lónak az árát, amely szolgálatban és a csendőr hibáján kívül válik szolgálatképtelenné, a kincstár térítse meg. A csendőrség szaklapjának, a »Der Gendarm«-nak a címe »Der Landjäger«-re volna változtatandó. Kívánatos lenne, hogy a lap több szócikket közöljön. A csendőrség kincstári ruházatának minősége ellen sok a panasz, azt jobb minőségben kellene szállítani. Különösen a lovaglónadrágok mennek hamar tönkre a lovaglásban és a kerékpározásban, azért azokat szarvasbőr lovaglólófttal kellene rendszeresíteni.

—o—

(Ausztria.) Der Gendermeriebeamte.

101. szám.

A pénzügyminiszterrel júniusban folytatott eredménytelen fizetésrendezési tárgyalásokról szóló cikkből megállapítható, hogy 1. Ausztriában is állandóan drágul a megélhetés, a fizetésemelések azonban nem tartanak lépést a drágulási folyamattal, 2. az ottani lakbérekből sem lehet megfelelő lakást bérelni. Augusztusban azonban folytatódnak a tárgyalások s úgy látszik, hogy akkor komolyan segíteni akarnak a csendőrökön. Erre lehet következtetni abból a táblázatból, amelyben a csendőrségi pótdíj legmagasabb évi kiszabását 2364 Schillingben tervezik megállapítani.

»Felszerelési kérdések.« Az osztrák csendőrség felszerelésének tervbe vett módosításához a napilapok is hozzászóltak s az érdekeltek is számos javaslattal álltak elő. Vég-eredményében megállapítható, hogy a régi osztrák parafa csendőrsisak újbóli rendszeresítését a csendőrök túlnyomó része nem szeretné, helyette rendes szolgálatba valamilyen impregnált sapkával óhajtanának menni, míg nagyobb összpontosítások esetére, illetve ahol előreláthatólag fegyverhasználatra fog sor kerülni, egy a hadseregénél könnyebb és tetszetősebb acélsisakot óhajtanának kapni. A nagyobb összpontosításokhoz szükséges evőcsészékre, termos üvegekre, takarókra, stb.-re nézve az érdekeltek azt kérik, hogy azokat a tartományi csendőrpáncsnokságnál (kb. a mi csendőrkerületi páncsnokságunk) őrizték s ha szükség van rájuk, teherautóval szállítsák ki a helyszínére.

Guttman József körzetfelügyelő (kb. a mi szakaszpáncsnokunk) jó tanácsokat ad a napról-napra szaporodó

autóbaleseteknél való eljárásra, illetve nyomozásra. Bevezetésül rámutat arra, hogy a pontos helyszíni szemlének ilyen esetekben fokozott fontossága van, ezért ha lehet, a helyszínét le kell fényképezni, a felveendő vázlatot pedig milliméter beosztású kockáspapíron kell elkészíteni. A helyszínen található megbízható tanúkból legalább hármat igénybe kell venni. A kikérdezéseknél a csendőrnek az előzetes véleménynyilvánítástól feltétlenül tartózkodnia kell, a soffőröket ajánlatos jól megfigyelni, hogy nem ittasok-e, gyanú esetén mielőbb orvossal meg kell vizsgáltatni őket. Utólag sohasem lehet pontosan megállapítani, hogy az autók a szerencsétlenség pillanatában milyen sebességgel haladtak, éppen ezért a hirtelen fékezés nyomait épen kell tartani, mert bűnös egyének gyakran tudatosan eltörlik azokat. A nyomok hosszúságát le kell mérni, mert a szakértők ebből jól tudnak következtetni a sebességre. A baleset körülményeinek leírásánál súlyt kell helyezni többek között az úttest pontos leírására is, nevezetesen, hogy miből van építve, jó vagy rossz állapotban van-e, stb.; gondosan meg kell állapítani, hogy van-e a környéken zajos gyártelep, vasútvonal stb., mert ezek lármája az autótülkölést esetleg hallhatatlanná teheti. Egyes községek közötti szűk útvonalak forgalmát akként gondolja a cikkíró megoldani, hogy páros órákban csak egy irányba, páratlan órákban pedig csak ellenkező irányba lehessen hajtani. Az útrendészet ellenőrzésére a polgári ruhás csendőröket alkalmasabbnak tartja, mert ha az egyenruhás csendőrt a soffőrök messziről észreveszik, a szabálytalanságot azonnal megszüntetik s amíg a csendőrt látják, tartózkodnak is a rendetlenségtől, de azután ismét csak figyelmen kívül hagyják a szabályokat.

Dr. Langer Albert folytatja a »kulcsok és azok utánzatai«-ról egy előző lapban megkezdett értekezését. A jelen befejező közleményében három újabb zártípust és a lakatokat írja le.

»A csendőrség munkában« című rovatban újabb 42 nagyszabású nyomozás leírását találjuk.

—o—

(Olaszország.) Fiamme d'argento.

1929. július.

A Duce a miliciát újjászervezte. Minden hadosztály 2 feketeinges zászlóaljot kap.

A fasiszta párt titkára körlevelet írt minden képviselőnek, melyben felkéri, hogy tartózkodjék minden protezsáló ténykedéstől, mellyel rengeteg többmunkát okoznak a kormányoknak.

A népszámlálás szerint az olasz nép az utolsó 100 év alatt megkétszereződött. A csendőrség feladatai közé tartozik a népet a gyermekáldás kívánatos voltáról nemzeti szempontból felvilágosítani.

Törvény szerint 15 éven aluli gyermekeknek tilos nyilvánosan dohányozni. A csendőrség kezelje ezt a törvényt szigorúan; — mert nemcsak az kívánatos, hogy sok gyermek legyen, hanem hogy jó egészségben és erőben nevelkedjenek.

A vezércikk a »haza« fogalmával foglalkozik. A hazaszeretet példájaképpen állítja oda a csendőrség főparancsnokának cselekedetét, aki a csendőrtestület nevében több mint 200.000 líra állami értékű papírt tett le az államadóság csökkentése céljából a haza oltárára.

Bau Arturo százados befejezi elbeszélését a vörösök között szerzett tapasztalatairól. Poétikus összefüggésbe hozza azok titkos működését és falragaszokban megnyilvánuló aknamunkáját arról a bizonyos német báróról szóló legendával, aki az Alpokon át Délnek vonult Itálián végig, mindenütt jó bort keresve. Előtte szolgálja próbálta ki a borokat és ahol jó bort talált, felírta a falra »Est« (eszt = van). Ahol nagyon jó volt a bor, ott kétszer írta: »Est-Est«. Végre Orvietóban megtalálta a legjobb bort, tehát háromszor írta: »Est-Est-Est«. (Ez a bor ma is ilyen elnevezés alatt ismeretes.)

Jambo kis novellát írt a holdvilágnál keletkezett szerelemről, amely a napvilágnál szertefoszlik, mert nem bírja el a valóságot.

Camboni magyarázza a hazaszeretetet és a vallás egymástól elválaszthatatlan összefüggését. Dicsőíti Mussolini hazafiasságát, aki az állam és egyház között helyreállította az egyetértést.

Garella rövid történetet mond el két ifjú csendőrrel, akik Keresztelő Szent János éjjelen portyázás közben lesben álló gonosztevők által megtámadva, megsebesülnek, — de bátor magatartásukkal visszaverik a támadást.

A csendőrség fennállásának 115. évfordulóján ország-szerte, sőt Afrikában is nagy ünnepséget rendeztek. A lap közli a Bologna (Bolonja), Livorno és Tripolisz-ban tartott ünnepélyek leírását.

Giordano (Dzsordáno) hadnagy Antei Umberto tábornagról halálának 9. évfordulója alkalmából megemlékezést ír. A nyugdíjasok rovata hangsúlyozza a kiszolgált csendőrök alkalmazásának előnyös voltát oly helyeken, ahol kipróbált emberekre van szükség.

Torino városában emelik a csendőrség emlékművét, mely azonban az idén alig fog elkészülni. Eddig három és félmillió líra gyűlt össze. Ennek egyrészt az emlékműre fordítják, a maradék 1.2 millió líra »Emlékalapítvány« kamatait pedig évente különösen érdemes csendőrök között fogják szétosztani.

A vidám lapról is álljon itt két mutatvány. Egy öreg katona segélyt kér a kormánytól és felsorolja érdemeit az állammal szemben: 5 hadjárat, — 2 sebesülés — 8 gyermek — összesen 15 érdem! — Egy haldokló végrendeletét diktálja a jegyzőnek: »Feleségemre 12.000 líra járadékot hagyok.« — »Es ha újból férjhez megy?« — »Akkor a férjének is hagyok tizenkét ezeret. Megérdemli szegény!«

—o—

(Olaszország.) La Fiamma fedele.

1929. 7. szám.

Manucci (Manuccsi) Carlo a vezércikkben bizonyítja, hogy a tekintélyt parancsoló, jogos és bátor fellépés mindenkor biztosítja a sikert.

Manziana városkát 1530-ban alapították flórenci menekültek. Az alapítás emlékét a lakosság minden március 3-án a »fák ünnepe« cím alatt megünnepli. Ez alkalommal az ifjúságot kioktatják a fák hasznáról és ápolásáról, valamint az erdősítésről.

Pagliani (Paljáni) tanár két cikket ígért a lapnak, a rádiósó, a rádió-emanáció (kisugárzás) és a rádióaktív víz gyógyhatásainak ismertetéséről. Az első cikk a rádióaktív testekről és a rádiókisugárzás felhasználási módjáról szól.

Az orvosi rovat a hashajtókkal foglalkozik. Csak nagyon mérsékeltén szabad használni.

Sapora Vincenzo (Szapóra Vincseno) hadnagy folytatja a csendőrségnek a tömegekkel szemben tartandó magatartásáról megkezdett tanulmányát. A II. rész a csendőrség fellépésével foglalkozik. Egyes példák bemutatja, hogy milyen könnyen lehet a tömeget bármily irányban befolyásolni, ha az ember ért hozzá. Egy szerencsés ötlet elegendő a tömegben még nemes érzelmeket is kiváltani, — ámbar rendszerint inkább az ellenkezőjére hajlandó. Aki a tömeg képzeletére tud hatni, az könnyen képes cselekedeteit irányítani, — hacsak a dolog elég hatásosan van beállítva. Az olasz általános csendőrségi szabályzat szószerint a legnagyobb nyugalmat követeli a csendőröktől gyűlések és egyéb csoportosulások alkalmával a tömeggel szemben. »Minden cselekedetünk legyen meggondolt és mérsékelt.« Arany szavak, — de csak általános elvek. Minden egyes eset különös eljárást követel, melyet csak akkor lehet helyesen eltalálni, ha az ember — legalább nagyjából — tisztában van a tömeg lélektanával, tudja, hogy kivel van dolga (intelligens vagy műveletlen elemekkel, előkészített vagy csak alkalmi csődülettel) és hogy mi az oka a csődületnek (igaza van-e a tömegnek vagy nincs).

A tömeget néhány szóval igen találóan jellemzi:

A tömeg annál erőszakosabb, minél nagyobb számú. Könnyen átcsap egyik végletből a másikba, de inkább hajlik a rossz, mint a jó felé. Hiszékeny és együgyű, — de kicsapongásra hajlandó. Csak arra hallgat, aki képzeletét lángra képes lobbantani. Általában azt képzelettel, hogy az egyes ember nem felelős azért, amit a tömegben cselekszik. Szükséges lesz tehát elsősorban a vezéreket elkülöníteni, nőkre és gyermekekre ügyelni, a tömegre inkább képzelet és nagyhangú, mint észszerű érvekkel hatni. Újabb időben a tömegek által elkövetett kihágások annyira elszaporodtak, hogy külön törvényre van szükség, amely a kihágásokban résztvevő személyek egyéni felelősségét megállapítja. Jelenleg új ilyen törvény van előkészítés alatt. A legcélszerűbb ellen-szer minden körülmények között a csődületek megakadályozása, ami tisztán a hatóságtól függ.

Pollina pénzügyőr hadnagy megemlékezést közöl az 1917 októberben mozgósított 2. számú pénzügyőr századról, amely később a 8. olasz hadosztály kötelékében harcolt. Felsorolja az elesett pénzügyőröket.

Minoglio Pietro (Minoljo) ismerteti az új olasz területek közül az Etsch (Adige = Adidzs) folyó felső völgyének földrajzi szépségeit.

Tuntonio Ascano (Aszkánó) egy tragikus csempész-históriát ír le, a tengerparton folyó csempészéletből.

A csendőrség alapításának 115. évfordulóján lefolyt ünnepélyek közül a lap a Bologna-i (Bolonja) ünnepélyt, azonkívül az ujoncok ünnepélyes felesketését, valamint a dolceacqua (Dolcseákva) zászlószentelést írja le.

Gomez altiszt a csendőrség és a feketeinges milícia (polgárőrség) jó viszonyát egymáshoz emeli ki.

Végül *Mulas P.* leírja a »Tripoll« szállítóhajó elsüllyesztését, amelynek fedélzetén 800 olasz katona sülyedt el 1918 áprilisban a Tyrrheni-tengerben. A hajót német tengeralattjáró süllyesztette el.

Statisztika.

A statisztikát általánosságban az jellemzi, hogy szárazsága mellett ritkán mutat örvendeteset. Autóbaleset, tuberkulózis, gyilkosság, rablás: emelkedő. Önzetlenség, becsületesség, áldozatkészség: csökkenő. Legjobb lenne talán statisztikát egyáltalában nem vezetni. De hát persze, ez nem szüntethet meg a bajt, mint ahogy a hőmérő összetörésével sem szüntethetjük meg magát a — lázat.

Mi is vezetünk statisztikát nálunk, a Csendőrségi Lapoknál. Pontosan tudjuk, hogy melyik hónapban hány házasságot kötöttek, hogy hány közigazdálkodás akarja megszédni magát a vezényelt csendőrökből, sőt azt is nyilvántartjuk, hogy a tavaszi hónapok alatt az egyes rendfokozatokban hány fővel szaporodik a csendőr-poéták száma. Ebben a mi statisztikánkban böngészgetve rábukkantunk valamire, ami örömmel tölt el bennünket s amit olvasóinkkal is közölni óhajtunk abban a meggyőződésben, hogy velünk együtt fognak örülni.

Arról van szó ugyanis, hogy 1927. év szeptember havától 1928 szeptemberig éppen 12 olyan esetet voltunk kénytelenek közölni a Csendőrségi Lapok hírei között, amelyek részint öngyilkossággal, részint súlyos hadtörvényszéki ítéletekkel végződtek s amelyeknek közös okozójuk volt a szolgálatban vagy szolgálaton kívül fogyasztott — alkohól. 1928 októberétől mostanáig az ilyen előfordult esetek száma: üres!

A száraz megállapítással be is fejezhetnők közlésünket, hiszen az adatok maguktól beszélnek és mi büszkéek lehetünk erre a beszédre. De nem kívánhatja tőlünk senki, hogy mentesek legyünk minden emberi hibától. Engedjék meg tehát olvasóink, hogy elhitessük magunkkal: a statisztikának ezen örvendetes megjavulásában valami kis részünk talán nekünk is lehet. Ha az olvasó lapunkat a múlt évben figyelemmel kísérte, aligha talált olyan számot, amelyben külön cikk, vezércikk, avagy portyázás formájában ne korholtuk, ne kárhoztattuk volna hírnevünk legkíméletlenebb megtépzőjét, — az italozást.

Ez a statisztikai adat, a 12-vel szembenálló 0 még akkor is legszebb jutalma lenne a mi igyekezetünknek, ha valójában nem is lenne részünk benne és legéberebb serkentőnk arra, hogy a Jót minden tehetségünkkel fejlesszük, a Rosszal pedig továbbra is lankadás nélkül hadakozzunk.

—o—

Tisztavatás a Ludovika Akadémián. A Szent István-napi ünnepségek egyik kimagasló eseménye mindig a Ludovika Akadémia végzett növendékeinek tisztte avatása. Ezidén is a hagyományos ünnepségek keretében ment végbe az avatás,

amely a fiatal tiszt életében a legszebb napot jelentette évtizedekkel ezelőtt és jelenti ma is.

Az Akadémia házi kápolnájában megtartott istentisztelet után az Akadémia parkjába vonultak le az új főhadnagyok s ott sorakozott fel az akadémikusok díszzászlóalja is. Szemközt az új főhadnagyok csoportjával és az akadémikus-zászlóaljjal díszes emelvényen foglaltak helyet a katonai, egy másik emelvényen pedig a polgári előkelőségek. A tábornoki kar, az országgyűlés számos tagja és sok közéleti kiválóság között megjelentek: *József királyi herceg, Ferencsik Ottó* gyalogsági tábornok, *vitész Soós Károly* altábornagy, *Álgya Papp Sándor* altábornagy, honvédelmi államtitkár, *Schill Ferenc* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője és mások.

A díszes ünnepségnek különös jelentőséget adott még az is, hogy a Ludovika parancsnoka restauráltatta a kommunisták idején megrongált Ludovika szobrot s ezidén történt újból első ízben a szobor előtt az avatás. Ennek az emlékére *vitész Szinay Béla* tábornok úgynevezett Ludovika-gyűrűt alapított, amelyen a Ludovika szobor domborművü képmása látható, felette a Ludovikások jelszavával: »*A hazáért mindhalálig!*«. Minden felavatandó ujjára húzzák a gyűrűt mintegy figyelmeztetésül, hogy örökre össze van forrva a Ludovika Akadémiával.

Tizenegy órakor felharsant a kúrtszó, amely *Kormányzó úr Óföméltósága* megérkezését jelezte. A zászlóalj felett megtartott szemle után kezdetét vette az avatási szertartás. A Ludovika parancsnoka lelkes beszéd kíséretében búcsúztatta a felavatandó tiszteket. A beszéd elhangzása után előlépett a zászlótartó a Ludovika Akadémia selyemzászlójával és megállott az egyes fegyvernemeket jelképező csoportba állított fegyvergula, géppuska, aknavető, ágyú és horgony előtt. Az új főhadnagyok ezután letették az esküt. Az eskü elhangzása után *Fucsek Géza* főhadnagy, az évfolyam rangidős tisztje kilépett a félkört alakított új tisztek sorából és hazafias beszéd kíséretében mindannyiok hódolatát és rendíthetetlen hűségét tolmácsolta *Kormányzó úr Óföméltóságának*. Beszédét a Ludovika jelszavával fejezte be: »*A hazáért mindhalálig!*«. Kirepültek hüvelyükből a kardok és száz torokból hangzott harsány hangon: »*A hazáért mindhalálig!*«

Kormányzó úr Óföméltósága most a következő beszédet intézte az új főhadnagyokhoz:

»*A most elhangzott ünnepélyes esküvel a gondtalan ifjúságból a komoly férfikorba léptek, midőn a magyar katonák vezetésére kiszemeltek sorába léptek. A magyar történelem lapjai megnyílnak előttetek. A ti munkátok is nagy befolyást fog gyakorolni arra, hogy a következő lapok hazánk történelmének arany lapjai legyenek.*

Minden nagy és végzetes világesemény után úgy az állami, mint a társadalmi életben kedvező a talaj új politikai irányok, de főleg hangzatos jelszavak terjesztésére.

Ilyen csábító jelszó az úgynevezett modern korszellem és az azzal való haladás szüksége. A modern korszellemre hivatkozó jelszavak sok irányban és sok életmegnyilvánulásban lehetnek helytállóak és hasznosak; de a katonákkal szemben támasztott erkölcsi követelményekhez nem férhetnek anélkül, hogy pusztító hatásuk ne volna.

A hazaszeretet, a becsület, a hűség, a munkaszeretet, a pontosság, az önjeláldozás fogalma nem lehet változó és nem lehet jüggvénye az idők változó járásának.

Olvashatjuk a történelemben, hogy a nagy nemzetek éppen legfényesebb napjaikban értékelték és gyakorolták ezeket az erkölcsöket leginkább. És e tekintetben nincsen különbség az ó-korban élő népek, Árpád hadserege és a legújabb idők nemzetei között.

A világ rendje ez irányban nem változott és nem is fog változni soha. Kövessétek tehát habozás nélkül dicső elődeink, a híres katonák és hazafiak erényeit és akkor biztos úton jártok. Őszinte szívem minden jókívánságával kísérek titeket további pályátokon.«

Az avatási ünnepséget a Ludovikás-zászlóalj diszmenete zárta be.

A harminckettesek emléktáblájának leleplezése. Augusztus hó 18-án, I. Ferenc Józsefnek, a háború folyamán elhunyt agg uralkodónak születése napján leplezték le fényes békeidőkre emlékeztető ünnepség keretében a Mária Terézia nevét viselt volt cs. és kir. 32-es budapesti háziezred emléktábláját az Üllői-úti Mária Terézia laktanyában. Az emléktábla a laktanya Üllői-úti frontjának falán hirdeti annak az ezrednek dicsőségét, amely másfél évtizeddel ezelőtt elsőnek indult el Sabác alá és ettől a pillanattól kezdődően az utolsó napig dicsőséges harcokkal hirdette a magyar katona hősiességét.

A tágas laktanyaudvaron zajlott le az ünnepség, amelyen teljes számban résztvettek a főváros katonai és polgári előkelőségei és valamennyien, akik annak idején a kékparolis waffenrokkot viselték. A zöld galyakkal díszített tábori oltárral és lombsátorral szemben a 32-es háziezred utódja, a budapesti 1-ső honvéd gyalogezred díszzászlóalja állott fel *vitész Csatóry József* alezredes, zászlóaljparancsnok parancsnoksága alatt. A zászlóalj arcvonala előtt a régi golyótépte 32-es ezredzászló emelkedett a fejek fölé, amelyet egy sokszorosán kitüntett, régi díszegyenruhába öltözött szakaszvezető tartott, mellette kivont karddal ugyancsak régi díszbe öltözött 32-es gyalogezredbeli főhadnagy állott.

A volt ezred tagjainak hozzátartozói a laktanya négy emeletén, a körbefutó folyosókon, akik pedig nem férteltek be — több ezren —, a laktanya előtt, az Üllői-úton helyezkedtek el. Tíz órakor érkezett meg az ünnepség fővédője, *József királyi herceg* tábornagy és a díszzászlóalj, valamint a volt 32-esek arcvonalainak megismerése után kezdetét vette a tábori mise. A tábori mise után az ünnepség résztvevői az Üllői-útra vonultak ki, ahol zúgó éljenzés és taps között mondotta el *József királyi herceg* emlékavató beszédét. »Tudom, — mondotta beszédében — hogy mindnyájunk lelkében tovább él az izzó hazaszeretet. Tudom, hogy tovább él s ha egyszer a magyarok Istene megengedi, a 32-esek utódukkal, az 1-ső honvéd gyalogezreddel együtt újra kezükbe veszik ezt a ronggyá tépett zászlót, együttesen viszik majd fel oda, ahol már csak jeltelen sírok jelzik ezeréves határainkat.«

A hatalmas tapsviharral fogadott beszéd után a Himnusz hangjai mellett lehullott az emléktáblát borító fehér lepel. *József királyi herceg* lépett először a tábla alá és hatalmas babérkoszorúját a következő szavak kíséretében helyezte el: »Mindenkor készen állunk, hogy példátokat kövessük!«

A fehér márványtáblára Mária Terézia királyné bronzrelifje és a következő felirat van vésve:

»A 32-es Mária Terézia gyalogezred
hőseinek emlékére,
kik innen indultak
harcba a hazáért,
az ezred babérovezte
multjának példájára,
égő lelkesedéssel és új
megpróbáltatásokból új
erőt merítő hittel
a magyar jövőben

1929.«

Vitéz sólyomvári Schnetzer Kálmán ezredes, az 1. honvéd gyalogezred parancsnoka vette át gondozásra az emléktáblát

a következő szavakkal: »Igérem és fogadom, hogy a hős 32-esek kimagasló multja örökség és emlék lesz számunkra, amelyet mindvégig megőröznünk.«

A Szózatot énekelte el most az egybegyűlt közönség, azután pedig József kir. herceg előtt megindult a díszmenet. Elöl az 1. honvéd gyalogezred, majd a Mária Terézia induló hangjai mellett a volt háziezred parancsnoka, *vitész Melz Rudolf* altábornagy menetelt törzskara és az ezred volt tagjai élén.

A sok régi egyenruha a régi békeidők hangulatát és az 1914. évi forró augusztusi napok emlékét idézte Budapest utcáira.

Megalakult a Tábori Csendőrök Bajtársi Szövetsége. Augusztus 21-én tartotta alakuló gyűlését a *Tábori Csendőrök Bajtársi Szövetsége* Budapesten a Thököly-úti Lord Rothermere étteremben. Az étterem nagy kerthelyiségét már délelőtt 11 órakor megtöltötték az ország minden részéből megjelent volt tényleges- és pótcsendőrök; szép számban voltak képviselve a nemtényleges tisztek is, akik a háború alatt tábori csendőrségnél teljesítettek szolgálatot. Rög nem látott bajtársak meghatottan üdvözölték egymást, felelevenedtek a multak emlékei, amelyek tíz év multán még akkor is kedvesek, ha nem mindig örömmel, hanem néha szenvedéssel voltak is tele. Az öreg népfelkelők öregebbek lettek tíz évvel, de csak életkorban, nem lélekben és főleg nem a fiatalos, friss erőben és tettekeszségben. Szeretettel emlegették az elmúlt időket, volt előjáróikat és bajtársaikat, meg csendőrségi szolgálatuk komoly és derűs élményeit. Tizenkét óra után érkezett meg *gróf Csáky Zsigmond* altábornagy, a tábori csendőség volt parancsnoka, akit az egybegyűltek lelkes éljenzéssel üdvözöltek. Önagyméltósága sorra járta volt alárendeltjeit, mindenkit megismert, aki annak idején a személyes parancsnoksága alatt szolgált s hosszasan elbeszélgetett a megjelentekkel és családtagjaikkal.

Délután egy órakor vette kezdetét az alakuló megbeszélés. A megalakítandó szövetség tervezetét *Kabós Ödön* volt tábori csendőr, karpaszományos őrmester ismertette. A tervezet szerint a szövetség célja az, hogy a világháború idején tábori csendőri vagy belterületi csendőrségi szolgálatot teljesített volt tényleges és nemtényleges bajtársakat egy táborba tömörítse, a társadalommal megismertette a csendőségnek a világháború alatt teljesített értékes szolgálatait és azokat a dicső tetteket, amelyeket a haza szolgálatában egyes bajtársak véghezvittek. Céljául tűzte ki a szövetség a csendőség háborús ténykedésének megörökítését s a hadtörténelmi múzeum támogatásával a háborús csendőség emlékének megőrzését is.

A szövetség a tervezetet egyhangulag magáévá tette, majd az előadó javaslatára nagy lelkesedéssel és közfelkiáltással elnökévé választotta *gróf Csáky Zsigmond* altábornagyot. Az elnökségnek, valamint a szövetség országos szervezetének kiépítése az elnök, illetve az intézőbizottság feladata lesz.

Az értekezlet folyamán azután *gróf Csáky Zsigmond* altábornagy emelkedett szólásra. »Üdvözlöt hozok Önöknek — így kezdte beszédét — az elszakított, rabságban singylődő Erdély földjéről, ahonnan most tértem vissza. Üdvözlötüket küldik a volt bajtársak, akik nem jöhettek el erre a találkozóra, de akik lélekben itt vannak közöttünk s együtt ünnepelnek velünk. Nagyon sok volt csendőrrel és pótcsendőrrel, volt alárendeltjeimmel találkoztam a megszállott Erdélyben, akiknek könnyes lett a szemük, amikor említettem, hogy találkozónk lesz Budapesten augusztus 21-én s megkértek, hogy hozzam el és tolmácsoljam az ő üdvözlötüket, törhetetlen ragaszkodásukat és hűségüket is, amellyel a magyar csendőség iránt mindhalálig viseltetnek. Nemcsak

magyarok voltak közöttük, hanem román volt bajtársak is, akik csak most tudják értékelni mindazt, amit számukra és hazájuk számára a magyar csendőség jelentett.« A továbbiakban szívből üdvözölte a megjelenteket s biztosította őket, hogy a szövetség érdekében, amelynek elnökségét szíves örömmel vállalta, mindig szívesen fog tevékenykedni s arra törekedni, hogy a bajtársi közösség, amelynek alapjait itt megvetették, ne csak erre az alkalomra szorítkozzék, hanem a magyar csendőség barátainak valóban erős és tartós közösségévé válják.

Ezután a szövetség a jelenlévők indítványára egyhangulag elhatározta, hogy testületileg csatlakozik a Revíziós Ligához és táviratilag üdvözölte Magyarország önzetlen barátját, Rothermere lordot.

A szövetség a találkozót Szent István hetében évenként meg fogja ismételni.

Átszervezik az osztrák csendőséget. Ausztriában a mindjobban kiélesedő pártpolitikai ellentétek és a gyűlések alkalmával mindinkább kirobbanó szenvedélyek az osztrák csendőséget nehéz feladat elé állítják. Már régebben nyilvánvalóvá váltak a csendőség egyes szervezeti és felszerelési hiányosságai, amelyeknek gyors eloszlását azonban a pénzügyi viszonyok akadályozták. A stájerországi St. Lorenzenben augusztus 18-án történt véres események (a szocialista Schutzbund fegyveresen összetűzött a nemzeti érzelmű Heimwehrrel s négy halott és hatvan sebesült maradt a valóságos csatatéren) újra aktuálissá tették az osztrák csendőség átszervezését, amit egyébként most már a sajtó is erélyesen követel. A vérontást ugyanis meg lehetett volna akadályozni, ha elegendő csendőrségi erő állott volna rendelkezésre. A négy főnyi helyi őrsöt azonban mindössze 25 fővel tudták a csendőrparancsnokságok megerősíteni, mert a csendőség összpontosítási lehetőségei rendkívül kedvezőtlenek.

A mindössze 5680 főnyi osztrák csendőség 1300 őrsre tagozódik s ezért az őrsök létszáma olyan csekély, hogy még a rendes nyomozó szolgálatot sem tudják ellátni. Zárt karhatalmi egységek — az országos csendőrparancsnokságok székhelyein levő próbacsendőriskolákon és a csak időnkint működő gráci őrsparancsnokképző tanfolyamon kívül — nem állanak rendelkezésre, az amúgy is kis létszámú őrsökről pedig még egy-egy főt sem lehet elvonni. Ehhez járul még a telefonösszeköttetés hiánya is. Saját telefonállomással az őrsöknek csak kis része rendelkezik, nagy részük a helyi postahivatal telefonjára van utalva. Nagyon sok őrsnek az állomáshelyén sincs telefon, ezek az őrsök küldöncökre vannak utalva.

A legsürgősebben megoldandó átszervezési kérdéseket a következőkben lehet összefoglalni:

1. A kis őrsök egy részét nagyobb létszámú őrsökbe kell összevonni.

2. Központi fekvésű helységeikben vagy közlekedési gócpontokon állandó tartalékalakulatokat kell szervezni, amelyek szükség esetén karhatalmi szolgálatra gyorsan igénybevehetők és könnyen mozgathatók.

3. Az őrsök telefonhálózatát ki kell építeni.

4. A csendőséget csapatszállító gépjárművekkel kell ellátni. (Négy nagy személyautóbusz már meg van rendelve a csendőség részére, kettő a bécsi és kettő a linzi országos csendőrparancsnokság számára. Ezek az autóbuszok 30—30 embert szállítanak teljes fegyverzettel és felszereléssel.)

5. A csendőség eddig mintegy 100 motorkerékpárt kapott, ennek a számnak mielőbbi felemelése szükséges, hogy minél több motorkerékpáros csendőr álljon rendelkezésre. A végleges szükséglet kb. 5—600 motorkerékpár lesz.

6. A csendőség fegyverzete is régi és elhasznált, felújításra szorul. Így pl. a csendőrkard pengéje erősebb ütősnél könnyen eltörik, a pisztolyok sem megbízhatók. A csend-

országnek géppuskával való ellátása is kívánatos, mert ez a karhatalom tekintélyét emeli s az összetűzést megelőzi.

Valószínű, hogy az események erősen siettetni fogják az osztrák csendőrség függő kérdéseinek megoldását.

Elöléptek: A budapesti csendőrkerületben *kpvj.* őrmesterré: *Argay Ferenc, Klemm Nándor, Végh József és Hartner László* *kpvj.* c. őrmesterek. **Törzsőrmesterré:** *Nyitrai József és Seres János* őrmesterek. **Őrmesterré:** *Berki Kálmán, Nagy Ferenc József és Lukács Viktor* csendőrök. — A székesfehérvári csendőrkerületben *kpvj.* őrmesterré: *Szabó Károly, Engelmann Andor és Podhradszky Butyini Aurél* *kpvj.* c. őrmesterek. **Őrmesterré:** *Tatár József, Izmindi Sándor, Barány Gyula, Polczer József, Czimer Rezső és Tóth István III.* csendőrök. — A szombathelyi csendőrkerületben *kpvj.* őrmesterré: *Fangler Gábor* *kpvj.* c. őrmester. **Törzsőrmesterré:** *Nagy István I. és Végh István* őrmesterek. **Őrmesterré:** *Fülöp János II. és Tóth Károly II.* csendőrök. — A szegedi csendőrkerületben **törzsőrmesterré:** *Szél András, Nagy Sándor III., Gombos János és Szilágyi Lajos* őrmesterek. **Őrmesterré:** *Szilágyi János* csendőr. — A miskolci csendőrkerületben *kpvj.* őrmesterré: *Horváth Károly* *kpvj.* c. őrmester. **Őrmesterré:** *Hartmann József, Karácsony József, Kispál András, Meleg Sándor, Tóth János VI. és Rácz Mátyás* csendőrök.

Sajtóhiba. Lapunk folyó évi 23. számának 719. oldalán a bal hasáb negyedik bekezdésének utolsó sorában a 35 számjegy helyesen 36. A helyes szöveg tehát így hangzik: »...már 36 év számítana«. Miután bajtársaink ezt a lekszikon válaszukat valószínűleg többször fogják olvasgatni, főleges kérdezgetések elkerülése végett kérjük olvasóinkat, hogy a hibát javítsák ki.

Eladó: Besnyőkolostortól 3 kilométernyire Domonyvölgyben (Pest megyében) 1000 négyszögölön fekvő 3 szobás szép családi ház, áthelyezés miatt féláron: 6000 pengőért. *Fehérkutyné, Pesterzsébet, Erzsébet-utcai iskola.*

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnomolni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdé-

sekre a „Csendőr Lekszikon“ rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekkszámájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám“.

Vesszen Trianon. Nem írta meg, hogy mikor lépett be a csendőrséghez. Annjít kiveszünk a leveléből, hogy a megszakítás legalább 5 hónap, a katonai szolgálatát tehát a nyugdíj szempontjából beszámítani nem lehet. Nyugdíjaztatása után azonban kegyelmi kérvényben kérheti a katonai szolgálat beszámítását, ha igazolni tudja, hogy a felvétele önhibáján kívül húzódott el, akkor nincs kizárva, hogy kérelmének annakidején helyt fognak adni. Az erre vonatkozó igazoló nyilatkozatokat azonban szerezz be már most és tegye el. Abban a tekintetben, hogy az 1919. évet, mint hadiévet a nyugdíjába beszámítsák, nem kell sem most, sem később semmit sem tennie, mert az említett évben éppen a szükséges 3 havi tényleges csendőrségi szolgálata megvan s így azt kérelem nélkül is beszámítják. A katonai nyugdíjtörvény értelmében a katonai szolgálati időt a megszakításokra való tekintet nélkül számítják be a nyugdíjba, a csendőrség tagjai azonban nem tartoznak a katonai nyugdíjtörvény illetékessége alá. Legalább is egyelőre nem, lehet azonban, hogy majd ez is meglesz.

Kraszna. A nyugállományba helyezettek az után az állomás után kapják egyszersmindenkorra a lakbérüket, ahol a nyugállományba helyezéstől számított egy éven belül véglegesen letelepszének. Ön tehát a levelében írt feltételek mellett mindenkor a budapesti lakbért fogja kapni.

Remény. Csak azt az időt lehet tekintetbe venni, amit ténylegesen szolgált s e tekintetben lényegtelen, hogy milyen kötelezőt írt alá és milyen címen lépett ki a katonai szolgálatból. A szolgálati jel tekintetében nem tudunk felvilágosítást adni, mert nem írta meg, hogy az 1926. évnek melyik hónapjában s melyik napján lépett be a csendőrséghez.

Csalódás gyógyszere az idő. Ha teljes mértékben meg akar felelni azoknak a követelményeknek, amelyek elé a nyomozó osztályhoz való beosztása állítja Önt már a közeljövőben, akkor a középiskolai magántanulmányairól egyelőre le kell mondania. A nyomozó osztály a működését októberben kezdi meg.

Délibáb. 1. Az egyesével és kettesével alakított oszlopalakzatra is vonatkozik. 2. A Szut. 203. pontjának ama rendelkezése, hogy a puskának a szolgálat egész tartama alatt töltve kell lennie, nem vonatkozik arra az esetre is, amikor a járőr a pihenőjét a laktanyában tölti. Elv ugyanis az, hogy a laktanyában nem szabad töltött lőfegyvert tartani, mert ebből már több szerencsétlenség származott. A laktanyába való bevonuláskor tehát a járőr ürit, a pihenő végeztével pedig, elindulás előtt újra tölt.

Sárvár. Ideiglenesen kinevezett őrsparancsnok nincsen, csak ideiglenesen megbízott, mert a kinevezés mindig végleges. Az őrsparancsnoki gombot csak a kinevezett őrsparancsnokok, szakaszparancsnokok és az ideiglenes szakaszparancsnokok viselhetik, az ideiglenes őrsparancsnokoknak nem illetékes.

Körváros. 1. Nincs rá pénz egyelőre, de mihelyt lesz, meglesz. 2. Protestánsok nem. 3. Ezt nem tudjuk megmondani. Nincs kizárva, hogy ebben az évben lesz gépjárművezetői tanfolyam, ha a felhívás megjelenik, jelentkezhet.

Békés. Lekszikon rovatunkban kimerítően ismertetjük a kérdést.

Kokad. A fogházőrségnél létszámapasztás van, felvétel tehát nincs és belátható időn belül nem is lesz.

Szomorú ősz. 1—3. válasz a lekszikon rovatban jön. 4. Olvassa el lapunk folyó évi 19. számában »Szenvedő alany« jeligére küldött üzenetünket.

Használjuk a csendőrségi emlékalap levelezőlapjait! Művészek, olcsók! Hőseink emlékét és testületünk dicsőségét szolgálják!

Süt a nap. 1. Szolgálati úton jelentse az osztályparancsnokságnak, hogy az országos levéltárból nemleges választ kapott s kérje, hogy ügye a felterjesztett jegyzőkönyvek alapján döntésre a kerületi parancsnoksághoz felterjesztessék. Ha az osztályparancsnokságtól azt az értesítést kapta, hogy a katonai szolgálati idejét anyakönyvi lapjába bevezettette, érthetetlen a gazdasági hivatal utólagos kívánsága, hogy a kérdéses katonai szolgálati időt igazolja. Ezt a körülményt is jelentse örskihallgatáson. 2. A kitüntetések addig, amíg azok igazolva nincsenek, nem viselheti. Hogy mit tegyen e tekintetben, azt fentebb megmondottuk. 3. Ezt nem tudhatjuk. Türelemmel kell lennie, reméljük, hogy már nem sokáig tart ez a kényszerhelyzet. 4. Később kap választ, keressük.

P. 1. Ez valamikor a járásörmsesterekre és törzsörmsesterekre vonatkozott, ma alhadnagyokat kell alatta érteni. Az említett paragrafus azonban a gyakorlatban nem nyer alkalmazást, mert ma az alhadnagyok is a tömegből kapják a ruházatot. Olyan ruhaátalányt ugyanis a kincstár nem tudna számukra biztosítani, hogy a ruházódásukat abból fedezni tudják. 2. Tanulmányozza át a Szolgálati Szabályzat I. rész I. mellékletét. Az első állománycsoport a katonáállomány. Azt is megtalálja, hogy ide kik tartoznak s hogy melyek a többi állománycsoportok. A csapatszolgálatot teljesítők a csapattisztek. Csendőrtisztek mindazok, akik a csendőrség tiszti létszámába tartoznak. Itt is vannak aztán katonáállományúak és más állománycsoportba tartozók. 3. Születési anyakönyvi kivonattal (keresztlevéllel) kell igazolni.

Pártolom. 1. Fűtési átalány csak a hivatali helyiségek után illetékes. Ha a nőtlenek átalányt kapnának, ugyanazon a jogon a nők is igényt támaszthatnának arra. Amint tehát a nők az illetékeikből gondoskodnak a lakásuk fűtéséről, ugyanúgy kell arról gondoskodniuk a nőtleneknek is. 2. Kérhetik szolgálati úton. Az átszámítás 1.20 P-ben történik. A tudnivalókat megtalálja a folyó évi zsebkönyv 320. oldalán a 13. pont alatt.

Belgrád. Az első megoldás a helyes. A henger köbtartalmát úgy kapjuk meg, ha az alapsík területét a magassággal szorozzuk. Az alapsík területe: a sugár önmagával való szorzata s a kijött összeg 3.14-szerese. A második megoldás rossz, a sugár szorzata a magassággal köbtartalmat nem adhat.

Kérelem. Illetősége az édesanyja után igazodik. Hogy édesanyja illetősége magyar-e, vagy valamelyik utódállambeli, azt nem írta meg. Ön a születési helye után ítélve nem magyar állampolgár, tehát visszahonosítását kell kérnie a belügyminiszter úrtól. A kérvényt a községi előjáróságnál kell benyújtania s csatolnia kell hozzá anyja és a saját születési anyakönyvi kivonatát, foglalkozási bizonyítványt (elég, ha a kérvényben feltünteti, hogy csendőr), és igazolványt arról, hogy 1921. március 1. óta Csonkamagyarország területén lakik.

Bánfalva. Az 1925. évi 9. sz. Csendőrségi Közlöny mellékleteként kiadott 156.600—1925. VI. b. B. M. rendelet 7. §. 4. pontja szerint vezénylési pótdíj mindennemű oly külszolgálat után jár, amelyet a csendőr 12 órán túl terjedőleg állomásheyétől távol teljesít. Csak a helyi szolgálatba történt vezénylés nem számít külszolgálatnak, minden egyéb, az örsállomáson kívül teljesített szolgálat egész tartama külszolgálatnak számít akkor is, ha annak egy aránylag csekély részét (mint pl. a jelen esetben is 26 órából 3 órát) a járőr az örsállomás leportyázására fordította is. Az Ön által említett esetben tehát két adag vezénylési pótdíj illetékes. Ugyanilyen címen a laktanyában tartott pihenő idejét is le lehetne vonni a külszolgálat tartamából, mert hiszen a járőr annak tartama alatt otthon tartózkodik. A külszolgálat tartama általában kivevényléstől bevonulásig számít, tekintet nélkül arra, hogy a járőr a szolgálat alatt rövid időre az örsállomásán is megfordult-e vagy sem. Fordítva áll az eset természetesen akkor, ha a járőr több időt töltött az örsállomáson, mint azon kívül. Ilyen esetben esetleg jogos lehet az örsállomáson töltött időnek a szolgálat össztartamából való levonása.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmárka! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchid-u. 5.
Alapítatott: 1770. évben. Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15·20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. — „
Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18·50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22·50—25. — „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „
a 40 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321—78.

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelre.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

A legjobb gyártmányu

GYERMEKKOCSIK

a legdüsabb választékban

HOCHMANN LAJOS-nál

Budapest, VII., Erzsébet körút 4.

Telefon: József 418—90.

Ugyanott: réz, vas és kerti butorok, matracok, paplanok, stb. Vidékre megrendelést azonnal elintézzük. — Képes árajánlat díjtalan. Legelőnyösebb fizetési feltételek.

BÜTORHITEL

ÚJ ALAPON,

készpénzárban, 18 havi részletfizetésre. Ezen rendkívüli fizetési kedvezményt vidéki vevőknek is megadom. Sándor Ignác bútorárúháza Budapest, VI., Dessewffy-ucca 18—20. Vilmos császár út és Nagymező-u. között (saját házában). 2-es és 10-es villamos megálló.

Gyöngyvirág. A parancsnokok és főnökök a maguk hatáskörében gondoskodnak erről, mert az erre vonatkozó rendelkezések még nem készültek el. Ez ugyanis olyan kérdés, amely nemcsak a csendőrséghez beosztottakra vonatkozik s így a csendőrség ezt külön nem is rendezheti.

M. P. Az illetőnek levélben közvetlenül válaszoltunk.

R. B. 20. 1. Pesterzsébet, Damjanich-útca 79. 2. Az útmesteri tanfolyam a jövő év február 1-én kezdődik. A kérvényeknek f. évi november 15-re kell a belügyminiszter urnál (VI. c) oszt.) lenniök. Az erre vonatkozó intézkedések most mennek ki, ön is értesül róla parancsból. 3. Az 1929. július 11-én kelt 45.769—eln. VI. c. 1929. sz. B. M. rendelet értelmében altiszti iskolába lehetőleg 28—38 éves életkorban levőket kell küldeni. Kivétel lehetséges.

H. M., Dombóvár. 1. Válasz a lekszikon rovatban. 2. Amiből egy van, azt nem lehet többszámaban írni. A Szut. 15. mellékletének címszavai részint egyes-, részint pedig többszámaban vannak írva, ami azt jelenti, hogy a feljelentésben a címszavakat a nyelvtani szabályok szerint lehet egyes-számaban és többszámaban is írni. A mintában egy gyanúsított és két tanu szerepel, a gyanúsított címszava tehát egyszámaban, a tanuké többszámaban van írva, ha azonban megfordítva lenne, t. i. két gyanúsított és egy tanu lenne, akkor a gyanúsítottak címszavát kellene többszámaban írni és a tanukét egyesben. Ha a feljelentésben egy sértett, egy gyanúsított, egy tanu, egy bűnjel és egy melléklet szerepel, akkor valamennyi címszót egyszámaban kell írni.

Dr. P. Zs. rfglm., Békéscsaba. Kéziratokat nem örzünk meg s így a kért kéziratot sem tudjuk visszaküldeni.

Kolléga. A »kolléga« megszólítást polgári egyének szokták használni, csendőr szájából nem jól hangzik. A csendőrök inkább »bajtárs«-nak vagy »pajtás«-nak szólítsák egymást, mind a kettő jó magyar katonai megszólítás. A pénzügyőr a csendőrnek nem »kollégája«, mert más testülethez tartozik és a hivatása is más.

Hajnalcsillag. 1. Az a kérdés, hogy ezelőtt két évvel valamennyien 40 P. alaptökét fizettek-e be avagy csak a most leszerelt bajtársuk fizetett ennyit, a többiek alaptökéje pedig 120 pengő volt-e? Ha ugyanis valamennyien csak 40 P-t fizettek be annakidején, akkor a most leszerelőt is a teljes fejenkénti osztalék illeti meg, mert ugyanabban az arányban járult hozzá a közgazdálkodás megalapozásához, mint a többi tagok. Ha ellenben egyedül az illető fizetett 40 P-t, a többiek alaptökéje pedig 120 P volt, akkor most a fejenkénti osztalékot csak 80 P levonásával lehet neki kifizetni. Sőt

ennek a 80 P-nek 2 évre szóló 6 %-os kamatát is vissza kell tartani az osztalékából, mert ezt a 80 P-t kölcsönnek kell tekinteni, amit az illető a közgazdálkodásból 2 éven át kamatmentesen használt. Mindenesetre nehéz elképzelni azt, hogy egyedül ő lett volna annakidején, aki 40 P alaptökét fizetett. 2. A rendelet, amely a leszerelést lehetővé teszi, vonatkozik a tanfolyamokban levőkre is.

Kérdés. A hónap végén összeszámolják a szolgálati órákat s amennyivel többet teljesített az előirt óraszámánál, annak megfelelően a napibetéteket visszatéríti a közgazdálkodás. Arra, hogy több napig tartó szolgálat esetén a napibetéteket a közgazdálkodás visszatérítse, a Cs.—20. utasítás lehetőséget nem nyújt.

Ejtőernyő. Csak Jutasról van pótlás. Polgári tanfolyam meg egyáltalában nincs, értve úgy, hogy hivatásul választhatná. Akik ki akarják képeztetni magukat, azok vagyona is beillő összeget áldoznak reá, ezt csak gazdag emberek tehetik meg kedvtelésből. A szerelőknek is külön iskolájuk van, ahol a korhatár 17 év, Ön tehát már oda sem juthat be. Erről a tervről véglegesen le kell mondania.

Kovácsik János ny. tiszthelyettes, Sásd. A 16 fillér válaszbélyeget lapunk javára bevételeztük, mert magánlevélben senkinek sem adunk választ. A megbetegedett nyugdíjasoknak jogukban áll bármelyik honvéd és közrendészeti kórházba való felvételüket kérni a kórházparancsnokságtól. Ellátási s általában kórházi ápolási költségként fizetnek: családfő után a kórházra nézve megállapított étkezési pénz két és félszeresét, családtag (özvegy) után az étkezési pénz háromszorosát. Ezeket a költségeket hetenkint előre kell a kórház gazdasági hivatalába befizetni.

Veszei hidi csárda. A Szut. 417. pontja értelmében a csendőr az általa nyomozott összes bűneseteket — tekintet nélkül arra, hogy azt kiderítette-e vagy sem — a tevékenységi naplójába bejegyzi. Mindegy, hogy mi alapon nyomozott a csendőr: saját kezdeményezéséből, parancsra vagy felhívásra s a bejegyzés szempontjából az is közömbös, hogy kiderítette-e a bűnesetet vagy sem. A bejegyzés szempontjából tehát éppen így közömbösnek kell tekinteni azt is, hogy felhívásra teljesített nyomozás esetén feljelentést is vagy csak jelentést tett-e a nyomozás eredményéről, ha egyszer nyomozott az ügyben, be kell vezetni.

Vitéz Kovácsik törm., Szatmárcseke. Budapest, VIII., Gyulai Pál-útca 1. szám.

Tolna. Keresztneve László és Salgótarjánban, a vámőr szakaszparancsnokságnál teljesít szolgálatot.

KIRÁLYI BÉRPALOTA

**Kardbojtok
kardszíjak
kardok
érmek
érem szalagok
sarkantyúk
és az összes
egyenruházati
felszerelések
a legnagyobb
választékban**

HALÁSZ GYULA

m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete

BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. SZÁM, (félémelet).

Telefon : Automata 833—39.

HALÁSZ GYULA

József főherceg Ó kir.

fensége udvari szállítója

ALAPITVA:

1915. ÉVBEN

M. KIR. EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS CSENDŐRTISZTI FELSZERELÉSI CIKKEK ÁRUHÁZA

A Honvédelmi Miniszterium által kiosztott szövetanyagokból I. osztályu munkával készülő ruhadarabokat a következő áron készítem el:

Köpeny	P 64.—	Szalón nadrág	P 24.—
Zubbony	P 48.—	Lovagló „	P 32.—
		Bocskai sapka	5.60

A csomagból hiányzó anyagokért a következő árat számítom:

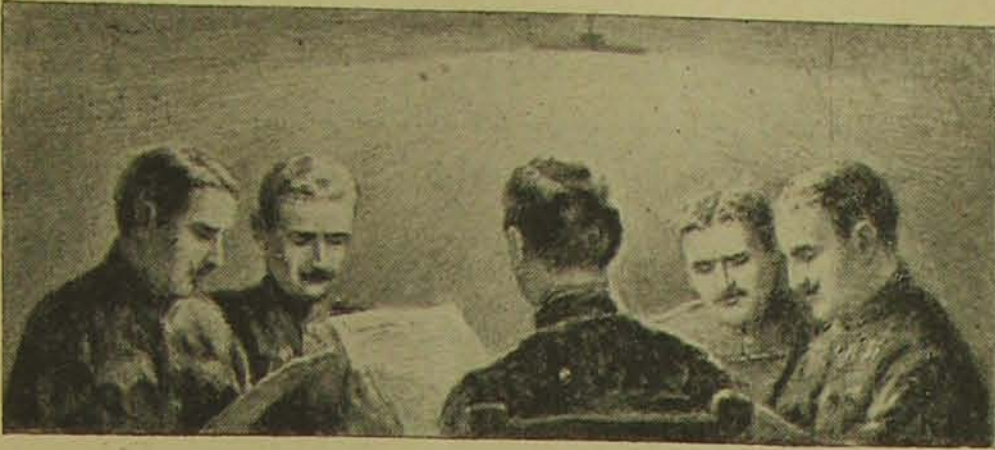
KÖPENYNÉL: bársonygallér, szegélyposztó, parolin, nagy- és kisgombok, köpenycsatló P 13.60

ZUBBONYNÁL: főtiszti, valódi nikkel aranyozott sujtás, parolin, csillag, nagy- és kis gombok P 8.—

ZUBBONYNÁL: törzstiszti . . P 10.—, tábornoki P 16.—

Felhívom a Tiszt urak figyelmét, hogy a nálam készülő ruhákat ne méltóztassanak összetéveszteni az esetleg olcsóbb árat számító alkalmi ruhakészítő alakulatokkal, mert nálam minden ruhadarabot szakemberek készítenek el, akiknek a szakmában már évtizedes gyakorlatuk van.

Nagy raktár speciális sapkákban. — **Dús választék** angol zubbony és lovagló nadrág anyagokban, valamint **úri divatszövetekben** és fehérneműekben.

Dunaszéli tüzek.

Irta: KILIÁN ZOLTÁN.

(6).

Ezek a rendíthetetlen kincésók erősen köpték a mar-
kukat, amikor a csendőrjárórt meglátták, hogy majd elbán-
nak a főjegyzővel, ha csendőrökkel próbálná akadályozni
őket. Nagyon elbámultak azonban, mikor a csendőrök oda sem
hederítettek rájuk. Pörnyés Antal, a legjobban hetvenkedő
ember, meg is kérdezte a tiszthelyettest:

— Nem azért jöttek, hogy elzavarjanak bennünket?

— Ha holta napjáig itt ássa is a kincset, azt se bánom!
— vont a vállát Bolgáry. — Miattunk áshatnak bele-
szakadásig.

Bizonyosra vette az őrsparancsnok, hogy az asszonymak
nézett «kísértet» inmár az egyetlen nyom a salátás Bolgáry
meggyilkolása ügyében. A molnárinas kijelentéseinek értékét
már megismerte a kincstalálási ügyben, egy pillanatig nem
gondolt arra, hogy ezt a kísértetet a fiú képzelete terem-
tette meg csupán. A gyerek nagyon jóeszűnek és kitűnő
megfigyelőnek bizonyult.

Ez volt most már Bolgáry feltevése: a gyilkos nő a szőlők
felől jutott be a házba, ezért nem látta senki; bent szóváltás
vagy, felelősségrevonás közben valami igen kegyetlent mond-
hatott neki az öreg, amire az elkeseredett asszony, aki úgy

látszik, minden továbbit erre a találkozásra tett fel, lelőtte.
A büntett után valahol megbújt késő estig, csak akkor indult
el rejtekhelyéről.

Ki lehetett ez a nő és mi oka adódhatott az ilyen leszám-
olásra? Feltehető-e, hogy az asztalfiók pénzét is elvitte?

Nekcsei Janit azért hozta ide a tiszthelyettes, hogy apróra
mondjon el mindent az asszonymról itt, ahol látta. Honnan
jött? Merre futott? Hol tűnt el?

A fiú elismételte az általa már elmondott gyér adatokat.
Kakas Imrét is idehozták, az öreg azonban nem tudott
mit mondani, nem látott senkit feltűnő személyt, sem a kincs-
ásás előtt, sem azután estétől reggelig.

— »Meg fogod találni a tettest, én bízom a te eszedben
és csendőriügyességemben!«

Felesége hajnali szavai jutottak Bolgáry eszébe. Össze-
szorult a marka, mintha valami szálát tartott volna, mely a
titokzatos növel összefűzi.

— Meg kell találnom! — ismételte erőteljes hangsúllyal.

Bevonult a szőlőhegyről járórtársával. Kakas Imrét el-
bocsátotta, a molnárinassal azonban behozatta a csösz részét,
a félig telt fazekat az örsre.

Onnan hazaküldte Nekcsei Janit is az édesanyjához.

Egy pár falatot bekapott az ebédből, azután máris sza-
ladt át a nagybátyja házába. Ennek a »gyilkos« nőnek
akarta nyomát találni az öreg úr írásai és holmijai között.

Minden szekrényt és minden asztalfiókot kiforgatott.
Átkutatta a szemetes sarkot, hova papirosokat dobált az
öreg; átvizsgálta valamennyi ruha zsebét. Néhány női levelet
talált is, azok azonban Adonyi Andrásnéról, Kapros Julitól
eredtek, akit el akart venni Bolgáry János. Sehol feljegyzés,
sehol emlékeztető nem mutatkozott egyéb nőről, az elhalt
feleségek iratait kivéve.

Az a járőr, melyet a szőlők közt végigvezető út környé-
kére küldött ki az őrsparancsnok, eredmény nélkül vonult be.
Akik itt-ott elszórtan laknak a szőlők között, nem tudtak
használhatót mondani, noha a járőr lement egészen a
szomszédos községbe, Göllöndbe. A közben felhívott szom-

Hegedű
Harmonlum
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis
itt a gyárban kaphatók.
Művészlesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

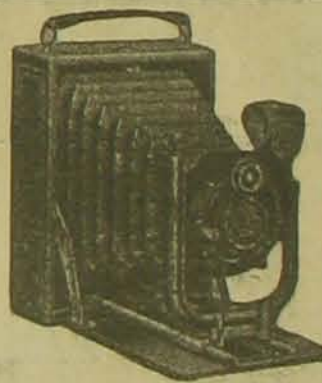
MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára

Egyedüli magyar hangszergyár az országban

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részlet-
fizetésre készpénzáron, ellenőriz-
hető eredeti gyári árjegyzék szerint.
HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körut 28. (Közp. városháza
épületében).

Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

„CORVIN” BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ. ÓRÁS. MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDV.
SZÁLLÍTÓ

ALAPITVA: 1895.
KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

33 év óta a világoturaló eredeti angol
The Champion kerékpárokat

masszív katonai utigépeket

5 évi jótállással 20 P havi részletre szállítunk.

kerékpáralkatrészeket

láncot, pedált, kormány lámpát, nyergeket stb. bármely gyártmányu kerékpárhoz
nagyban, eredeti gyári árban külső gummitak 6.50, belsőket 2.10 pengőtől.

Kerékpárok
130 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA

kerékpár- és gumminagykereskedők.
Magyarország legnagyobb, legrégebbi és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete.

Budapest, VIII., József-körut 41. szám.

60 éve áll fenn! - Árjegyzék 1000 képpel ingyen.

szédos örsök most sem adtak adatot, bár megfigyelnek körletükben minden gyanus jelenséget.

Bolgáry, aki sohasem szeretett kapkodni nyomozásaiban, hiába kísérelt így hidegen végigmenni egy-egy fonalon. Rövidek voltak ezek a fonalak, a nyomozás hamar elfulladt rajtuk.

— Ha sehonnan nincs értesülésünk gyanúba fogható idegen személyről, akkor itt van a gyilkos Jegenyésen! — tűnődött az örsparancsnok. — Átportyázzuk még egyszer a határt!

Mielőtt még felszerelt volna azonban maga is, az újjelenyomatokat vizsgálta meg. Valamikor nagyon érdekelte a daktiloszkópia, külön szakkönyveket is vett magának és még az osztályozáshoz, meg az azonosításhoz is kifogástalanul értett. Saját kedvtelésére kísérleteket is végzett régebben, melyeknél egy nyugalmazott polgári rendőr támogatta, aki az országos bűnügyi nyilvántartóban töltötte el szolgálata javát és e munka minden csinját-binját ismerte.

A kétfajta talált lenyomatból az egyik a hozzáértő első rátekintésére Bolgáry Jánosénak mutatkozott. A másik inkább férfi újjára vallott, ezt fel is küldte a tiszthelyettes az országos bűnügyi nyilvántartóba és erősen várta rá a feleletet, noha magában csaknem meg volt győződve arról, hogy a nyilvántartásban ez a nyomat nem fog előfordulni.

Estefelé kerültek haza a szőlők második átportyázásából. Sikertelen maradt a tiszthelyettes gondos kutatása és kérdezősködése is. Ez a negatív eredmény és az a tény, hogy a környék szintén nemleges értesítéseket adott újra a megfigyeléseiről, abban az irányban erősítette meg az örsparancsnokot, hogy a gyilkos itt van még helyben és gyilkosok régi szokásaként meg fog jelenni az áldozat temetésén.

A temetésen történő megfigyelés módján járt Bolgáry esze, melyet ő maga a gyászoló család feje létére nem

végezhetett. Gondolataiban a főjegyző zavarta meg, aki a budapesti újságját hozta nagy lobogtatással:

— Itt van ni, tiszthelyettes uram. Ugy, amint kidoboltattam!

— Micsoda?

— Tessék csak elolvasni! A természettudomány igazol szóról-szóra.

Bolgáry olvasni kezdte a megkékcseruzázott hirt. A meteorológiai hivatal értesült arról, hogy a Duna mentén számos községben erős elektromossággal telt volt kedden este a levegő, noha az ég derültnek mutatkozott. Csúcsokon kékestüzi kisugárzások látszottak, melyeket valószínűen sokan megfigyeltek. A hivatal kéri a természettudományok iránt érzékkel bíró ilyen megfigyelők tárgyilagos leírását az észlelt jelenségekről.

Az örsparancsnok visszaadta az újságot.

— Köszönöm. Főjegyző úr valóban kitünő érzékkel etalálta a tudományos alapokat.

— Hát kérem, azért tanult az ember fizikát — szerénykedett a főjegyző. — Micsoda véletlen, hogy az a gyerek éppen ilyenkor találta meg azt az elásott lopott pénzt.

— Így keletkeznek a babonák, főjegyző úr. Az össze nem tartozó dolgok véletlen összefüggéséből.

— Mi van a gyilkos nyomozásával?

Kérdésre kérdéssel felelt a tiszthelyettes.

— Ismerte jól, főjegyző úr, szerencsétlen nagybátyám viszonyait?

— Hogyne. Miért kérdi?

— Volt-e valakije itt a Kapros Julin kívül?

— Arról nem tudok. Nem hinném, hogy lett volna, mert az ilyesminek hamar híre megy.

— Régebben sem volt senkije az idevaló nők közül?

— Nem. Ismertem mind a két feleségét, de sem az

ZENITH
ÉS **DOT**

angol motorkerékpárok árban és minőségben **utólérhetetlenek**

DOT villanyvilágítással **1140 PENGŐTŐL**

Vezérkép-
viselet:

DEMÉNYI ÉS FIA

BUDAPEST, VI. kerület, Király-utca 85. szám.

Modern javítóműhely és alkatrész raktár.

Igen kedvező fizetési feltételek.

A világmárkás

német

„REX“ kerékpárok

és a legkiválóbb német **Central-Bobbin** varrógépek egyedüli **magyarországi főelárusító helye:**

REX Kerékpár és Varrógépkereskedelmi
Vállalat Budapest, IV. ker., Petőfi
Sándor utca 6. szám, félemelet.

Véglegesített csendöröknek a legelőnyösebb
részletfizetési kedvezmény.

LEGSZEBB

Alapított 1854

PAP LAN

LEGJOBB

PAP LAN

LEGOLCSÓBB

PAP LAN

**Kőrpitosáru, vas- és
rézbútorgyára**

Szőnyeg, pokróc, függöny.

ágy- és asztalterítők,

gyermekkoszik, nyugszékek

minden kivitelben kaphatók

Gichner János

Budapest, Erzsébet körút 20

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve

első, sem a második asszony idejéből nem emlékszem szeretőjére.

— Pedig itt kell lenni annak az asszonynak Jegenyésen! — dobolt ujjával ingerülten Bolgáry. — A gölöndi határ felé eső részen valahol...

A főjegyző értetlenül nézett a tiszthelyettesre. Alapjában véve nem sokat törődött a gyilkosság nyomozási fejleményeivel, inkább csak köteles kíváncsiságból érdeklődött. Eltöltötte egészen az az öröme, hogy a délutáni újság híre igazolta kidoboltatott magyarázatát a »kincstisztulási« lángról; ha őszintén tudhatott volna beszélni, inkább a kincsügy kinyomozását köti a csendőrök lelkére, semmint a salátás Bolgáry gyilkosának keresését. A pénztalálás meg az elektromos kisugárzás lángocskáinak összetalálkozása jobban foglalkoztatta, ebben látott valami rejtelmet és magára kedvezőt. El fog terjedni az egész vidéken, hogy milyen alapos természettudós a jegenyési főjegyző, ilyen az igazi közigazgatási szakember, aki ritka jelenségeket is azonnal felismer és tudományosan megvilágít.

— Mit gondol, mit fog szólni a főszolgabíró? — kérdezte hirtelen.

Bolgáry, aki nem tudhatta, miféle kapcsolatok mentek végbe a főjegyző lelkében, hogy ehhez a kérdéshez jutott, csodálkozva kapta fel a fejét.

— Mihez?

— A kincsügyhöz. Hogy milyen gyorsan és alaposan leszereltem.

Az előbb még aggódott a tiszthelyettes azon, hogy sokáig itt ül majd a főjegyző ezekben a megmérhetetlenül fontos és szükséges percekben. Most egyszerre megnyugodott, már tudta, hogy megy hamarosan, mert az újságot körül kell még ma hordozni a községben.

Meleg szóval bókolt ezért neki.

— Gratulálni fog a főbíró, főjegyző úr, mint mindenki, aki hall róla.

A főjegyző kezét nyújtott.

— Sok sikert, tiszthelyettes úr. A község szeme önön van e pillanatokban.

*

— Igen, a község szeme rajtam van, — ismételte el a főjegyző szavait Bolgáry Gábor. — A nyelve is rajtam köszörülődik. Az én szemem meg hiába kutat nyomokat...

Bosszantotta és türelmetlenné tette a teljes sikertelenség. Hányszor van a nyomozó csendőr pedig így: süket és vak a bűncselekmény körül az egész világ, mintha az észrevevés vaktére lepott volna meg mindenkit.

Más esetben nyugodtan tudott volna gondolkozni az őrsparancsnok. Itt azonban, a »saját« ügyében, minden gondolata az eredményért aggódott; a »meg kell találnom« parancs remegést okozott a nyomozás finom gondolatrésleteiben és e remegés miatt nem illhettek az apró momentumok egybe.

(Folytatjuk.)

A m. kir. csendőrség tisztái és altisztjai-karának állandó bevásárlási helye!

SZŐNYEG

Valódi keleti perzsa
Szmirna
Ebédlőszőnyeg
Divántakarók
Angol velour
Argaman
Német perzsa
Torontáli

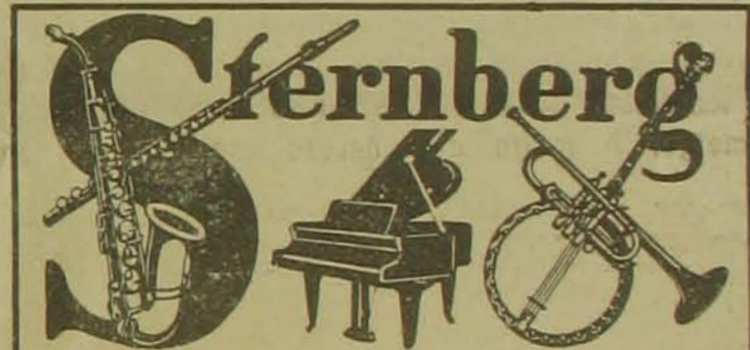
Címre ügyelni!

Alapítva: 1906.

összekötők, ebédlők és futószőnyegek bámulatos olcsó árusítása.

SCHILLINGER BÉLA
SZŐNYEGNAGYÁRÚHÁZ
Budapest, VI., Teréz-körút 15.

24. számú árjegyzék ingyen és bérmentve.

Külföldi világmárkás zongorák legdusabb választékban. — Részlet

Legújabb zenekari és jazz-hangszerek

Éléhang — Pathé — Olotonál — Beszélőgép

BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-ÚT 60 (Saját palota)

Az összes katonai kitüntetések, (minialűrben is) katonai érem-
szalagok, hazai készítésű lüz-
zománcjelvények, sportérmek, versenydíjazások céljára szobrok, serlegek, vésetek, irodai gumi-
bélyegzők, felirati **Morzsányi Józsefnél Budapesten,**
zománcablák
IV. kerület Eskü-út 5. Alapítva: 1870. Telefonszám: Automata 822-17.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai
nyolc havi részletfizetésre készpénzárón a következő cikket kaphatják:

női-, férfi-, valamint a Honv. sifont, zefireket, és egyéb abroszokat, kötött és szövött és függönykelméket uj, gyá-
Miniszterium által rendszere- vászonárukat, női s férfi- árut, kötött gyermekgarnitu- rilag sterilizált ágytollat és
sitelt egyenruha szövete- feherneműeket készen és rát, keztyűt, harisnyát, kész pelyheket, paplanokat, min-
ket, bélésárukat, vásznat, rendelésre, törülközőket, kötött kabátokat, függöny dennemű mosókelméket,
selymeket, valamint diszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. kerület, Üllői-út 14. szám.

Az egyes vásárlások utáni első részletek a vásárlást követendő hó 1-ével kezdődnek. - Vásárláskor azonnal nem fizetendő semmi!

Kidolgozat-pályázat.

Rövid összefoglalással felelni kell a következő kérdésekre:

1. Hogyan kell egy tüzeset színhelyén a helyszíni szemlét megtartani?

2. Milyen tárgyakat kell keresni a tüzeset színhelyén?

3. Milyen bizonyítékokat lehet találni egy olyan egyénnél személymódozás alkalmával, akit közvetlenül a tüzeset után a gyújtogatással gyanúsítanak?

A kidolgozat három gépirásos vagy hat kézírásos hasábnál többre nem terjedhet. A legjobb dolgozatot lapunkban közölni fogjuk, szerzőjét pedig egy fényképezőgéppel és hozzávaló teljes felszereléssel jutalmazzuk. Pályázatot csak a csendőrség legénységi állományú egyéneitől fogadunk el. Határidő szeptember 20. Az eredményt az október 1-i számunkban fogjuk közölni.

—0—

A folyó évi 21. számunkban közölt „Nyomozzuk” pályázat megfejtése.

Pályázatunkat leghelyesebben *Szlička József* pétervásárai őrsbeli csendőr fejtette meg. Pályázata, amely egyúttal a helyes megfejtés is, a következő:

A tett elkövetésével Berecz, rovott előéletű egyén gyanúsítható. Mivel a multság alkalmával Berecz Bellától pénzt kért kölcsön, így tudnia kellett, hogy Bellának megtakarított pénze van. Amiért Bella nem adta neki kölcsön, a bosszú és a vagyonszerzés könnyen rávihette arra, hogy Bellát meggyilkolja.

Azonkívül március hó 15-én egy tanu látta Bereczet, midőn Mária lakásába bement, de távozni senki se látta. Ez csak úgy történhetett, hogy Berecz a kapu alatti bejárón s így a Bella szobáján keresztül jutott a Mária szobájába s a tanut a Mária szobájából hallott sírás téveszthette meg, aki a síró hangot nem ismerte fel helyesen, de Berecz kiabáló hangját felismerhette s az első futólagos kikérdezésnél könnyen adhatott olyan téves választ, hogy ő látta is Bereczet a szobába bemenni.

Bella valószínűen azért sirt, nehogy a rosszhírű Berecz a Mária szobájában maradjon. Berecz a kapu alatt távozhatott a Mária szobájából és pedig a Bella szobáján keresztül, de a Mária szobájának a kulcsát magával kellett vinnie, ami könnyen lehetséges, mert Mária nem vitte a szobájának kulcsát vidékre.

Berecz nem tartózkodhatott egész nap a Mária szobájában, mert eltekintve attól, hogy ezt Bella aligha tűrte volna, a március 15-iki ujságpapírt s a friss kenyérmorzsát nem lehetne megmagyarázni. A március 15-iki eseményeket tárgyaló ujságpapír csak valamelyik délutáni budapesti ujságból eredhetett, az pedig csak estefelé érkezik Nyíregyházára.

Berecz tehát csak késő este lopózhatott be a Mária szobájába, ahol aztán megvacsorázott. (Friss kenyérmorzsás és szafaládémaradvány.) Ezért nem láthatta Dukáné, hogy valaki a lakásba bement volna. Berecz valószínűleg késő este ment be a Mária lakásába, anélkül, hogy bárki is észrevette volna. Ezt könnyen megtehette, mert Bella sem volt otthon. Berecz aztán a Mária szobájából Miklós elmenetele után könnyen átmehetett a Bella szobájába, ahol a védekező Bellát megfojtotta és az Ilon fenyegető levelét elégette, aminek pernyéje a kályhában hátramaradt.

A zsebkendőt és ceruzát Kötő Miklós felejtette ott, aki valamiért összeveszhetett Bellával, azért volt távozáskor olyan izgatott.

Berecz a tett elkövetése után távozott, de megelőzőleg a bemenetelkor elvett levelet az ajtókilincs mellé visszahelyezte, azért lehetett a levél a helyén még 16-án reggel is.

Mivel a legerősebb gyanu Berecz ellen irányul, őt kell legelőször is kézrekeríteni és alibijét, szerepét lépésről lépésre tüzetesen tisztázni, illetőleg kinyomozni. Úgyszintén ki kell nyomozni az összes szereplő egyének viselt dolgait is, mert csak így tudunk jó bizonyítékokat szerezni.

Szlička József csendőr.

—0—

Helyes megfejtést küldtek még be: Kiss Miklós törzsőrmester Debrecen, Vincze György őrmester Tapolca, Csap Mihály csendőr Doboz és végül Veszprémi Antal őrmester Lébény, akinek pályamunkája erős logikáról tanuskodik.

A többi 37 pályamunkát figyelembe nem vehettük.

—0—

Az aranyhegyű töltőtollat *Szlička József csendőrnek* (Pétervására, Heves m.) egyidejűen elküldöttük.

A folyó évi 22. számunkban közölt „Kinek van igaza” pályázat megfejtése.

Pályázatunkat leghelyesebben *Vincze György* tapolcai őrsbeli őrmester fejtette meg. Pályázata — mely egyúttal a helyes megfejtés is — a következő:

Elek Péter cseléd által Mónus Antal szolgálatadója sérelmére, 1926 júniusban történt, 1 drb 40 pengő értékű sertés ellopása a Btkv. 336. §. 7. pontjába ütköző magánindítványra üldözendő büntettet képez. Mint ilyennek a Btkv. 106. §-a 4. pontja értelmében a bünvádi üldözhetősége még nem évült el, mert a cselekmény elkövetésétől csak 3 év telt el. Úgyszintén a Btkv. 112. §-a értelmében az ügy bünvádi feljelentésének határideje sem telt el, mert a büntett elkövetőjének neve az indítványra jogositottnak két hete jutott tudomására, tehát 3 hónap még nem telt el.

A cseléd azáltal, hogy a szolgálatadóját megillető fuvardíjból 20 pengővel nem számolt el, a Btkv. 355. §-ába ütköző sikkasztást követte el, habár a visszatartást jogosnak vélte is azáltal, hogy a pénzt szolgálatadója által fizetéséből levont 20 pengő visszatérítése fejében akarta magának megtartani. Sikkasztás alól nem mentesíti az a körülmény, hogy a pénzzel azért nem számolt el szolgálatadójának, mert unokabátyja, a volt csendőr azt mondta, hogy a sertéslopásért már felelősségre nem vonhatják, mert az már elévült... A volt csendőr ellen fenforog a sikkasztásra való felbujtás nyomatékos gyanuja...

Mónus Antal, amikor az őrsön feljelentést tesz és elmondja a lopás körülményeit és a sikkasztás okozati összefüggéseit, akkor felvilágosítólag figyelmeztetendő, hogy a sertéslopás büntethetősége még nem évült el, úgyszintén a fentirt értelemben a magánindítvány határideje sem telt el. Ha aztán Mónus Antal a sérelmére történt lopás és sikkasztás miatt cselédje ellen kívánja a bünvádi eljárás megindítását, akkor az ügyben a feljelentést meg kell tenni.

Itt megjegyzem, hogy az őrsön az esetet akkor is fel kell venni, illetőleg a nyomozást le kell folytatni, ha Mónus az eljárást nem kívánja, mert az ügy kapcsolatban van a hivatalból üldözendő orgazdaság büntetével.

Mónus Antal s fia zsarolásban (Btkv. 350. §.) bűnös azért, mert a 20 pengőt a cselédétől erőszakkal elvette, jöllehet a cseléd a pénzt Mónus Antaltól sikkasztotta el. Azért zsarolás Mónus Antal és fia cselekménye, mert jogos tulajdonukat, a 20 pengőt nem a törvényes jog keretein belül szereztek vissza, vagyis a cselédétől a pénzt erőszak alkalmazásával nem vehették volna vissza. Ha már kölcsönös megegyezéssel a pénzt nem tudta visszaszerezni, akkor bünvádi úton kellett volna a 20 pengő követelését érvényesíteni. Önhatalmaskodásból, erőszakkal visszaszerzés önbíráskodás, mely büntető szabályaink értelmében hivatalból üldözendő zsarolást képez.

Elek János az orgazdaság büntetést követte el az által, hogy a 40 pengő értékű sertést, annak lopott voltát tudva, vagyoni haszonszerzés céljából 20 pengőért Péter nevű öccsétől megvásárolta. Azért orgazdaság büntette, mert a sertéslopás büntetéből származik. Elek János ellen orgazdaság miatt az eljárást hivatalból kell lefolytatni.

Mónus Antal azon eljárása, hogy a cselédjétől a sertés ára térítése fejében annak beleegyezésével a fizetésből 20 pengőt levont, az 1907. évi XLV. t. c. 5. §. értelmében jogos volt.

Vincze György, őrmester.

—0—

Helyes megfejtést küldtek még be: Egyed Ferenc őrmester Edelény, Csap Mihály csendőr Doboz, Veszprémi Antal őrmester Lébény, Rácz János őrmester Gyula, Hiller János th. Nova, Bártfai Pál őrmester Nyíregyháza, vitéz Ambrus András th. Kerkasztmiklós, Mészáros Mihály őrmester Bonyhád, Orbán Mihály th. Zirc, Kolozsváry Gyula th. Balf, Csordás Pál őrmester Mágocs, Csik Gyula törzsőrmester Rakamaz, Hangya Gábor őrmester Sarkad, Kovács Mihály próbáscsendőr Szeged, Gévai János őrmester Sárbogárd, Zimmermann József csendőr Siklós, Fejes Imre őrmester Sarkad.

A levéltárcát *Vincze György* tapolcai őrsbeli őrmester címére egyidejűen postára adtuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.